

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล

นางอุไร นาคสง่า

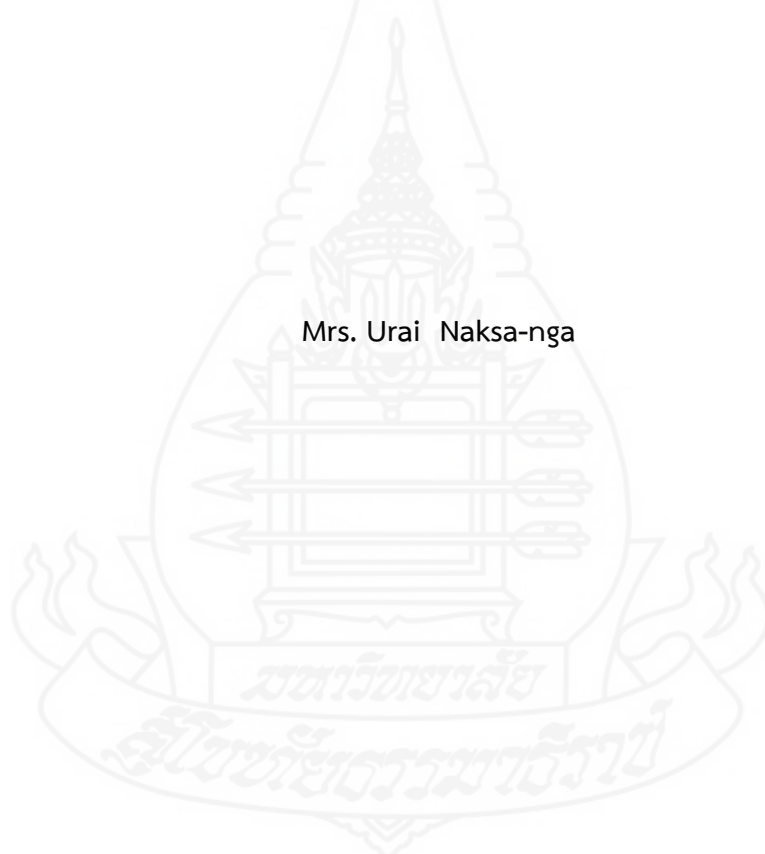

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

The Effects of Using a Guidance Activities Package Based on
Cooperative Learning Concept to Develop Social Aspect of Emotional
Literacy of Prathom Suksa IV–VI Students at Ban Nai Mueang School
in Satun Province

Mrs. Urai Naksa-nga

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล

ชื่อและนามสกุล นางอุไร นาคสง่า

แขนงวิชา การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม)

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล

ผู้ศึกษา นางอุไร นาคสง่า **รหัสนักศึกษา** 2612800785 **ปริญญา** ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะ
แนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา
ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของ
นักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และ
2) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563
โรงเรียนบ้านในเมือง อำเภอละงู จังหวัดสตูล ที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมตั้งแต่ระดับ
ปานกลางลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 40 คน จากนั้นสุ่มอย่างง่ายเป็น 2 กลุ่ม คือ
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบวัดความฉลาด
ทางอารมณ์ด้านสังคมที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .92 (2) ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้
แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม และ (3) กิจกรรมแนะแนวปกติ สถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรม
แนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตาม
แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมภายหลังการทดลองสูงกว่าของ
นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว การเรียนรู้แบบร่วมมือ ความฉลาดทางอารมณ์ ประถมศึกษา

Independent Study title: The Effects of Using a Guidance Activities Package Based on Cooperative Learning Concept to Develop Social Aspect of Emotional Literacy of Prathom Suksa IV–VI Students at Ban Nai Mueang School in Satun Province

Author: Mrs. Urai Naksa-nga; **ID:** 2612800785;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Independent Study advisor: Dr. Niranart Sansa, Associate Professor;

Academic year: 2019

Abstract

The objectives of this research were (1) to compare the levels of social aspect of emotional literacy of the experimental group students before and after using a guidance activities package based on cooperative learning concept; and (2) to compare the level of social aspect of emotional literacy of the experimental group students who used the guidance activities package with that of the control group students who undertook normal guidance activities.

The research sample consisted of 40 Prathom Suksa IV–VI students of Ban Nai Mueang School, La-ngu district, Satun province during the 2020 academic year, whose scores on the social aspect of emotional literacy were at the moderate to lower levels and who were willing to participate in the experiment. After that, they were randomly assigned into the experimental and control groups, each of which consisting of 20 students. The employed research instruments were (1) a scale to assess the social aspect of emotional literacy, with reliability coefficient of .92; (2) a guidance activities package based on cooperative learning concept to develop social aspect of emotional literacy; and (3) a set of normal guidance activities. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

The research results revealed that (1) after the experiment, the post-experiment social aspect level of emotional literacy of the experimental group students, who used the guidance activities package based on cooperative learning concept, was significantly higher than their pre-experiment counterpart level at the .05 level of statistical significance; and (2) the post-experiment social aspect level of emotional literacy of the experimental group students, who used the guidance activities package based on cooperative learning concept, was significantly higher than the post-experiment counterpart level of the control group students who undertook normal guidance activities at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Guidance activities package, Cooperative learning, Emotional literacy, Prathom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ประสบผลสำเร็จได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม ซึ่งทั้งสองท่านได้ใช้เวลาให้ความช่วยเหลือ เอาใจใส่ ติดตาม และให้การปรึกษาทุกด้าน จนกระทั่งการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สัณฑ์ รังสรรค์ อาจารย์สายหนาบ มะสมัน อาจารย์นัฐพงศ์ ดินนุ้ย อาจารย์อัครวณีย์ มณีโส๊ะ และอาจารย์วรรณ บุษมาต ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจเครื่องมืออย่างละเอียดในการนำไปใช้ทำงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านในเมือง คุณครูทุกท่านและนักเรียนโรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล ที่ให้ความช่วยเหลือทั้งทางตรงและทางอ้อมในการทำงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ทุกๆ ท่านในการให้บริการ ผู้รับบริการได้รับความช่วยเหลือ เป็นอย่างดีสำหรับสาขาศึกษาศาสตร์

ขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัว ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุนและคอยให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

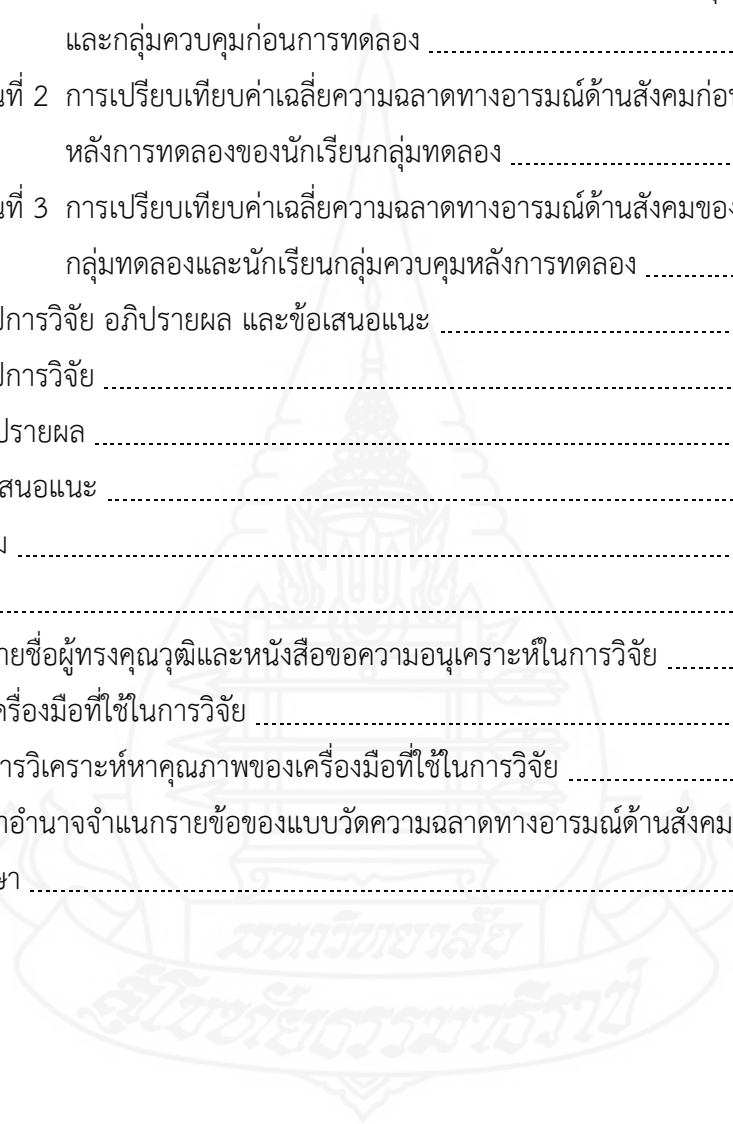
อุไร นาคสง่า
สิงหาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
ตัวแปรและนิยามเชิงปฏิบัติการ	59
เครื่องมือวิจัยและวิธีการสร้าง	61
แบบแผนการวิจัย	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ส่วนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง	71
ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมก่อนและ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง	72
ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียน กลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง	73
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
สรุปการวิจัย	74
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	90
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย	91
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	101
ค การวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	150
ง ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม	154
ประวัติผู้ศึกษา	156

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ผลการพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม	66
ตารางที่ 3.2 แบบแผนการทดลองแบบ Pretest-Posttest Control Group Design	67
ตารางที่ 3.3 การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม	68
ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง	71
ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว (n = 20)	72
ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง	73

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 5

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมในทศวรรษใหม่ เป็นยุคของความเร็วและความล้ำสมัยของเทคโนโลยี การสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติวัฒนธรรม การหล่อหลอมรวมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคนที่บุคคล ในสังคมจะต้องตั้งรับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมากระยะนี้เองได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่างๆ รอบตัวก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมาก ทั้งปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง เด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วอาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ครูจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยีและตั้งรับต่อการก้าวรุกรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 1)

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) หรือที่รู้จักกันดีในชื่อย่อภาษาอังกฤษว่า EQ นั้น ถือว่าได้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของชีวิตที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในชีวิต ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์นั้น มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตมากกว่าความฉลาดทางด้านสติปัญญา อันจะเห็นได้จากหลายคนที่ประสบความสำเร็จทางการเรียนเป็นอย่างมากกลับไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานหรือครอบครัว เป็นต้น ความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมนุษย์โดยตรงทั้งในเรื่องของการดำเนินชีวิต การเรียน การทำงานและครอบครัว คนที่จะประสบความสำเร็จและมีชีวิตเป็นสุขนั้น การมีความฉลาดทางอารมณ์ (Intelligent Quotient) หรือที่เราเรียกกันว่า IQ อย่างเดียวคงไม่เพียงพอจำเป็นต้องมีความฉลาดอีกด้านหนึ่งควบคู่ไปด้วย ซึ่งก็คือความฉลาดทางอารมณ์หรือเรียกกันง่าย ๆ ว่า “อีคิว” เพราะ คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความยืดหยุ่นในการแก้ไข ปัญหา มีความเข้าใจ ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีแรงจูงใจที่จะมุ่งไปสู่ความสำเร็จ ไม่ย่อท้อต่อ

ปัญหาอุปสรรคในชีวิต และสามารถแสวงหาความสุขความเพลิดเพลินแก่ชีวิตอย่างเหมาะสมได้ ดังนั้นเขาจึงเป็นทั้งคนเก่ง คนดี และมีความสุขในชีวิต (อภิย เปีงนวล, 2553, น. 2)

การมีจิตที่เป็นสุขหรือมีสุขภาพจิตที่ดีนั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความฉลาดทางอารมณ์ โดยพิจารณาได้จากความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งก็คือ ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์และความต้องการในชีวิตของตนเอง เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นและสามารถแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งในใจหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขัดแย้งกับผู้อื่น และคำจำกัดความของสุขภาพจิตที่องค์การอนามัยโลกให้ความหมายว่า “สุขภาพจิต เป็นเรื่องของจิตใจ ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีจิตที่เป็นสุข สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพและรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ดำเนินชีวิตได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ปราศจากอาการโรคจิต และโรคประสาท” จะเห็นว่าทั้งความหมายของความฉลาดทางอารมณ์และคำจำกัดความของสุขภาพจิตมีความสอดคล้องกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าคนที่มีสุขภาพจิตดีน่าจะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์สูง (กรมสุขภาพจิต, 2543, น. 2)

เด็กวัยเรียน คือเด็กที่อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลางอายุ 6-12 ปี เด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสังคมที่เป็นจุดเด่น ได้แก่ การเริ่มรู้จักรวมกันเป็นกลุ่มในการเรียน เล่น ทำกิจกรรม รู้จักการเคารพกติกาและการเข้าสังคม ในระยะนี้เด็กมีความพร้อมที่จะรับทราบพัฒนาการทางอารมณ์หลายประการ รู้จักควบคุมอารมณ์และปลดปล่อยอารมณ์ออกมาอย่างเหมาะสมตามควรแก่วัย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการปรับตัวด้านอารมณ์ทางสังคม ดังนั้น การเตรียมตัวให้พร้อมตั้งแต่วัยนี้ จะทำให้เด็กเจริญเติบโตเป็นวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ที่พัฒนาแล้ว สามารถรับผิดชอบตนเองในด้านต่างๆ ได้ สามารถเรียนและทำงานกับเพื่อนร่วมวัย เรียนรู้ที่จะให้ความเป็นเพื่อนกับผู้อื่น และสร้างมิตรภาพให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการให้ความสำคัญกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของเด็กในวัยนี้จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเด็กในวัยนี้จะมีอารมณ์ต่างๆ มากมายทั้งอารมณ์ในแง่ดี น่าพึงพอใจ เช่น ความรัก ความสงสาร ความรู้สึก เบิกบานรื่นรมย์ และอารมณ์ดี ในแง่ไม่ดี เช่น เกลียด โกรธ ริษยา เป็นต้น ซึ่งหากไม่ได้รับการรับรู้ ไม่มีโอกาสแสดงออกและถูกเก็บกดเอาไว้มากเกินไป เด็กจะรู้สึกเครียด อาจนำไปสู่ความเจ็บป่วยเนื่องจากอารมณ์หรือทำร้ายตนเองและผู้อื่น (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549, น. 268) ซึ่งสอดคล้องกับ เท็ดสก็ดดี เดซซง (2542, น. 41) กล่าวว่า นักการศึกษาและนักจิตวิทยาเชื่อกันว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้โดยวิธีการต่างๆ หลากหลายวิธี หนึ่งในวิธีการเหล่านั้นคือ การแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้รับบริการให้มีชีวิตที่ดีและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

การใช้กิจกรรมแนะแนวเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนได้เพราะเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จัก

สภาพแวดล้อม สามารถเลือกและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมตลอดจนปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มย่อยด้านส่วนตัวและสังคม ซึ่ง วัชรินทร์พรม (2545, น. 176) กล่าวว่า เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจตนเอง มีทักษะในการสื่อสารและทักษะทางสังคม ทำสิ่งต่างๆ อย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับ หลักการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ทั้งนี้ ทรงศิริ เหล่าทรัพย์เจริญ และคณะ (2556, น. 31-47) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่น ในประเด็นรูปแบบและผลลัพธ์ของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่น ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ คือ การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สามารถแบ่งเป็น 4 รูปแบบ คือ 1) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดจิตวิทยา 2) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดศาสนา 3) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดสังคม และ 4) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดผสมผสาน ทั้ง 4 รูปแบบนี้สามารถเพิ่มความฉลาดทางอารมณ์ในผู้เข้ารับการฝึกได้ ผลการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่นโดยเลือกรูปแบบให้เหมาะสมกับวัยรุ่นแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์ (2551) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษและศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา พบว่า 1) ผลการสร้างรูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษที่พัฒนาขึ้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในการสร้างความรู้ด้วยตนเองและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ มีการสื่อสาร แสดงความเห็น ร่วมเรียนรู้ไปด้วยกันผู้เรียนฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 2) ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในด้านคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านทักษะทางสังคมหลังการทดลองระหว่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการศึกษาแสดงว่ารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษมีประสิทธิผลและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์

การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง เนื่องจากกิจกรรมและผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนการสอนตอบสนองแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นผู้เรียน

เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน (พิชัย ทองดีเลิศ, 2547, น. 2) การเรียนแบบร่วมมือมีหลากหลายเทคนิคและที่ได้รับความนิยม อย่างแพร่หลาย การเรียนแบบร่วมมือ เป็นเทคนิควิธีการสอนวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน เพราะเป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small Group Skills) นักเรียนจะต้องทำงานร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ ให้คำปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face to Face Promotive Interaction) มีความรับผิดชอบ พยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ตระหนักถึงความสำเร็จเพื่อให้ได้มาซึ่งการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มทำให้เกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น ดังที่ สลาวิล (Slavin, 1995, p. 121) ได้ให้ความหมายของการเรียนรูแบบร่วมมือกันเรียนรู้ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นการเรียนรู้กลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4-5 คน และนักเรียนมีความสามารถแตกต่างกันได้ทำงานร่วมกัน มีการช่วยเหลือกัน ปรึกษาหารือกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อเปลี่ยนภาษาของครูมาเป็นภาษาของเด็กทำให้เพื่อนร่วมทีมเข้าใจง่ายขึ้น และมีเป้าหมายร่วมกันคือความสำเร็จของกลุ่ม

โรงเรียนบ้านในเมือง หมู่ที่ 12 ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 11 คน และพนักงานบริการ จำนวน 1 คน เปิดสอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งหมด 163 คน นักเรียนระดับชั้น ป.4-6 มีจำนวน 65 คน นักเรียนกลุ่มนี้เป็นช่วงวัยที่จะเข้าสู่ในช่วงวัยรุ่นต่อไปถ้านักเรียนกลุ่มนี้ได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมก็จะเป็นการสร้างเยาวชนเพื่อที่จะเป็นคนดีคนเก่งและมีความสุขกับสังคมต่อไป

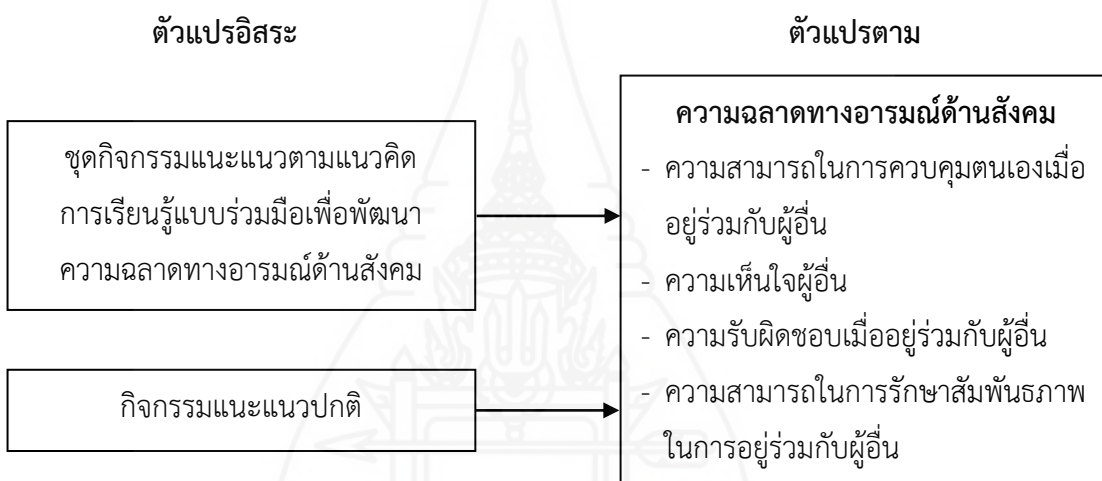
ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่กล่าวไปข้างต้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง เพราะเด็กในวัย 10-12 ปี เป็นช่วงวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งแปลกใหม่ต่างๆ มากขึ้น ต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาต่างๆ ต้องการรู้สึกว่าตัวเองสามารถทำอะไรได้หลายๆ อย่าง เพื่อการสร้างความนับถือในตนเอง ตลอดจนต้องการการยอมรับจากเพื่อนและครูในโรงเรียน และจากสถิติของการทะเลาะวิวาทในการควบคุมตนเองไม่ได้ เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถปรับตัวทางสังคมให้เข้ากับเพื่อนและครูได้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของเด็กวัยนี้เพื่อให้เป็นคนดีคนเก่งและมีความสุข ตรงตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือและนักเรียนที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือนักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

4.2 หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือนักเรียนกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง อำเภอละงู จังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2563 จำนวน 60 คน

5.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านในเมือง อำเภอละงู จังหวัดสตูล ที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ตั้งแต่ระดับปานกลางลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 40 คน สุ่มอย่างง่ายเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

5.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม และ 2) กิจกรรมแนะแนวปกติ

5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนของนักเรียนที่มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น 2) ความเห็นใจผู้อื่น 3) ความรับผิดชอบเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น 4) ความสามารถในการรักษาสัมพันธภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

6.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง แผนกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียน จำนวน 10 กิจกรรม กิจกรรมละ 50 นาที โดยชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย 1) คำชี้แจงและการเตรียมตัวของผู้ให้บริการ 2) แผนการจัดกิจกรรมต่างๆซึ่งระบุแนวคิด วัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรม สื่อ ใบบงาน ใบความรู้หรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรมไว้ในแต่ละแผน 3) เครื่องมือและคำชี้แจงการใช้เครื่องมือตรวจสอบพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการใช้กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

6.3 กิจกรรมแนะแนวปกติ หมายถึง กิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง ตามปกติโดยครูแนะแนวเป็นผู้จัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ของการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตร

6.4 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง อำเภอละงู จังหวัดสตูล

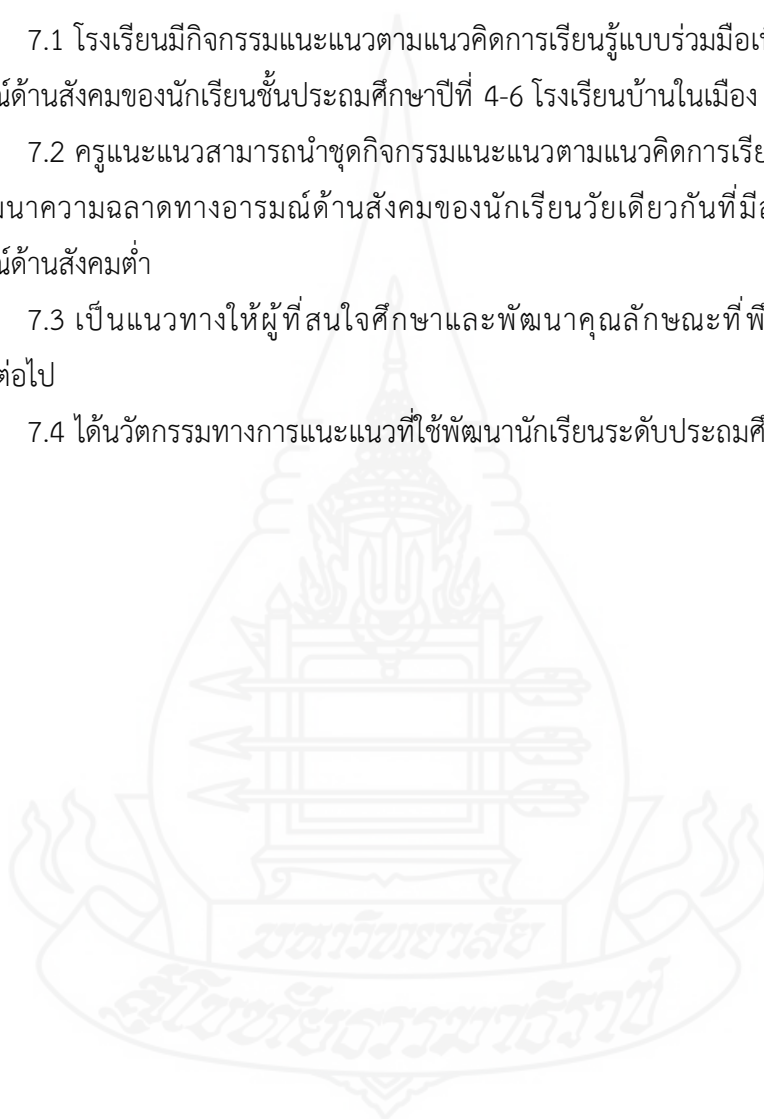
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 โรงเรียนมีกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล

7.2 ครูแนะแนวสามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนวัยเดียวกันที่มีลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมต่ำ

7.3 เป็นแนวทางให้ผู้ที่สนใจศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่นๆ ได้ศึกษาวิจัยต่อไป

7.4 ได้นวัตกรรมทางการแนะแนวที่ใช้พัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์และการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
 - 1.1 ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
 - 1.2 ลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูง
 - 1.3 องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
 - 1.4 การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
 - 1.5 แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
 - 1.6 ทฤษฎีพัฒนาการของช่วงวัยรุ่นตอนต้น 10 -12 ปี
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว
 - 2.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว
 - 2.3 ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว
 - 2.4 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 2.5 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว
 - 2.6 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

1.1 ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

ความฉลาดทางอารมณ์มาจากคำในภาษาอังกฤษ คือ Emotional Intelligence หรือ Emotional Quotient เรียกว่า EQ ส่วนในภาษาไทยยังไม่มีการบัญญัติศัพท์คำนี้อย่างเป็นทางการมีแต่ผู้แปลมาจาก Emotional Intelligence ใช้คำว่า เซาว์ปัญญาหรือความฉลาดทางอารมณ์ สมาคมจิตวิทยาแนะแนวแห่งประเทศไทยใช้คำว่า ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ โดย ทศพร ประเสริฐสุข (2543, น. 91) สติปัญญาทางอารมณ์ โดยวิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (2542, น. 63) ความฉลาดทางอารมณ์ โดยเทิดศักดิ์ เดชคง (2548, น. 16)

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้คำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) และใช้เรียกชื่อย่อว่า EQ ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์ นั้นได้มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกัน ดังนี้ สโลเวย์ และเมเยอร์ (Salovey & Mayer, 1990, pp. 185-211) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลตระหนักรู้ในความคิด ความรู้สึก และภาวะต่างๆ ที่เกิด ขึ้นกับตนและผู้อื่นได้ มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตน ทำให้สามารถชี้นำความคิดและการกระทำของตนเอง ได้อย่างสมเหตุสมผล สอดคล้องกับการทำงานและการดำเนินชีวิต โดย สัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นๆ ในปี ค.ศ. 1997 สโลเวย์ และเมเยอร์ (กรมสุขภาพจิต, 2543, น. 13 อ้างถึงใน Lalovey and Mayer, 1997, pp. 10-11) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ประเมินและแสดงอารมณ์ออกมาได้อย่างเหมาะสม สามารถเข้าถึง และสร้างความรู้สึกที่ดีเกื้อกูลความคิดได้ เข้าใจอารมณ์และกระบวนการของอารมณ์ได้ดี คิดใคร่ครวญ และควบคุมภาวะอารมณ์ได้ดีในทางที่ส่งเสริมความเจริญงอกงามของสุขภาพจิตและเซาว์ปัญญา

กรมสุขภาพจิต (2543, น. 1) กล่าวว่า หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข

เทิดศักดิ์ เดชคง (2548, น. 39) ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการนำไปสู่การเป็นคนดี มีคุณค่า และมีความสุข ในการเป็นคนดี หมายถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งก็คือความเมตตากรุณา มีคุณค่านั้นสอดคล้องกับการมีสติรู้ตัว (Awareness) ในส่วนการมีความสุขเกิดจากการรู้จักการมองโลก เลือกรหาความสุขใส่ตัวเมื่อเกิดความทุกข์ก็หา วิธีแก้ไขตรงส่วนนี้คล้ายกับการใช้ปัญญา

วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (2542, น. 175) ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์ของบุคคลที่เป็นปัจจัยสำคัญของการทำงานให้ประสบความสำเร็จอย่างมีความสุข และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ตลอดชีวิต คือ การพัฒนาจิตของตนให้มีสติ มีระบบ และมีพลังก่อน เมื่อบุคคลสามารถรู้จักตนเอง ควบคุม

ตนเองได้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ บุคคลจะสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานและ สัมพันธภาพ กับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

นัยพินิจ คชภักดี (2544, น. 4) ความสามารถชนิดหนึ่ง ที่รวมองค์ประกอบหลาย อย่างไว้ ได้แก่ การรู้จักและควบคุมอารมณ์ต่างๆ ของตนเอง ซึ่งอารมณ์ก็มีทั้งอารมณ์ด้านบวกและ อารมณ์ด้านลบ

ฉันทนา ภาคบงกช (2544, น. 160) ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ศักยภาพของ แต่ละคนที่จะตอบสนองอารมณ์ของตนเองความต้องการของผู้อื่นได้อย่างถูกต้องเป็นความสามารถใน การรับรู้อารมณ์ของตนเองที่จะจัดการกับอารมณ์ เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสมและความสามารถ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

บาร์-ออน (Bar-on, 1992 อ้างถึงใน ทศพร ประเสริฐสุข, 2542, น. 16) เป็น องค์ประกอบด้านความสามารถในด้านส่วนตัวอารมณ์ และสังคมของบุคคลที่จะปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมได้อย่างประสบความสำเร็จ

โกลแมน (Goleman, 1998 อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2543, น. 85) เป็น ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถบริหารหรือ จัดการกับอารมณ์ของตนเพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างประสบความสำเร็จ

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543, น. 10) ความฉลาดในการพัฒนาอารมณ์ของมนุษย์ซึ่งจะ เห็นง่าย ๆ จากบุคลิกภาพนั่นเอง

รัตติกง จงวิศาล (2544, น. 88) ความสามารถในการตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ หรือความรู้สึกของตนเอง สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองและสามารถใช้อารมณ์ให้เกิด ประโยชน์และเป็นความสามารถในการตระหนักรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น สามารถสร้าง สัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

ทศพร ประเสริฐสุข (2543, น. 94) ความสามารถลักษณะหนึ่งของบุคคลที่ตระหนัก ถึงความรู้สึกความคิดและอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นสามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายใน ตลอดจนสามารถรอคอยการตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะ สามารถให้กำลังใจตนเองในการที่จะเผชิญข้อขัดแย้งต่างๆ ได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักจัดความเครียด ที่จะขัดขวาง ความคิดสร้างสรรค์อันมีค่าของเราได้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม ได้อย่างมีความสุข จนประสบความสำเร็จในการเรียน ความสำเร็จในอาชีพ ตลอดจนประสบความสำเร็จในชีวิต

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2543, น. 14) ความฉลาดทางอารมณ์เปรียบเสมือน ความสามารถของบุคคลในการรับรู้และแสดงอารมณ์นั้นออกมา สามารถที่จะแยกแยะประสม ประสานความคิดกับอารมณ์ มีความเข้าใจและสามารถแสดงอารมณ์ได้อย่างมีปัญญาและไหวพริบ

ตลอดทั้งสามเรื่องที่ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อย่างมีปัญญาและไหวพริบตลอดทั้งสามเรื่องที่ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ทุกสถานการณ์

สุรพงศ์ อำพันวงษ์ (2544, น. 1) ความสามารถในการควบคุมทางอารมณ์และพัฒนาอารมณ์ให้เป็นปกติสุขได้ ไม่ว่าเหตุการณ์รอบข้างจะเป็นอย่างไร อีคิวเป็นสิ่งที่เพิ่มพูนได้จากการอบรมเลี้ยงดูการฝึกฝนทุกช่วงชีวิตคนที่มีอีคิวไม่ดีจะไม่เข้าใจตนเอง ไม่เข้าใจคนอื่นเอาแต่ใจตนเองไม่สามารถแก้ไขความขัดแย้งในตนเองได้

คูเปอร์ และซาวาฟ (Cooper & Sawaf, 1997 อ้างใน นิรดา อุดลยพิเชฏ์, 2542, น. 5) ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้และรู้จักใช้พลังทางด้านอารมณ์ของตนเองเป็นรากฐานในการสร้างสัมพันธภาพและโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น

ซาโลเวย์ และเมเยอร์ (Salover & Mayer อ้างถึงใน ทศพร ประเสริฐสุข, 2542, น. 16) ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้ในความคิด ความรู้สึกและสภาวะอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นได้และสามารถควบคุมอารมณ์ของตนทำให้สามารถชี้นำความคิดและการกระทำของตนได้อย่างสมเหตุสมผลสอดคล้องกับการทำงานและการดำเนินชีวิตโดยมีสัมพันธที่ดีกับบุคคลอื่น

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2544, น. 37) ความสามารถของบุคคลในการรู้จักเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นสามารถเข้าถึงจิตใจผู้อื่นรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ด้วยการจัดการกับตนเองให้สามารถเผชิญกับความคับข้องใจ ความเศร้าโศกความยากลำบาก ความกลัวได้อย่างมั่นคงทนต่อแรงปะทะทางอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างดี รู้จักนำพลังแห่งอารมณ์และความรู้สึกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและมีความสุขในชีวิต

สินีท์ วงศ์ธิดา (254, น. 10) คือ ความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้ความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองอารมณ์ของผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายในตลอดจนสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม ถูกกาลเทศะ

นิธิพัฒน์ เมฆขจร (2548, น. 11) ความสามารถของบุคคลในอันที่จะตระหนักรู้ถึงอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นอย่างสอดคล้องและถูกต้องตามความเป็นจริงอีกทั้งมีความสามารถในการบริหารจัดการ และควบคุมอารมณ์ของตนพร้อมทั้งสามารถแสดงอารมณ์ของตนออกมาอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามกาลเทศะกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในขณะนั้น

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ถึง อารมณ์ ความรู้สึกของตนเองสามารถควบคุมบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมรู้จักดี จุดด้อยของตนมีแรงจูงใจหรือแรงขับในตนเอง (Self Motivation) รวมถึงสามารถรับรู้เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น และตอบสนองความต้องการของผู้อื่นได้ มีการประพฤติตน ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสมและมีความสุข ความฉลาดทางอารมณ์เป็นพื้นฐาน

สำคัญที่จะนำไปสู่ความเป็น ผู้ใหญ่ทั้งความคิด (Thinking) อารมณ์ (Emotion) และพฤติกรรม (Behavior)

1.2 ลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูง

แดเนียล โกลแมน (อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต, 2543, น. 47) ผู้เขียนหนังสือเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ กล่าวถึงลักษณะของคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงไว้ ดังนี้

1. เป็นคนที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
2. มีการตัดสินใจที่ดี
3. สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้
4. มีความอดทนอดกลั้น
5. ไม่หุนหันพลันแล่น
6. สามารถทนต่อความผิดหวังได้
7. สามารถเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น
8. เข้าใจสถานการณ์ทางสังคม
9. ไม่ย่อท้อหรือยอมแพ้ง่าย
10. มีพลังใจที่ฝ่าฟันต่อสู้กับปัญหาชีวิตได้
11. ไม่ปล่อยให้ความเครียดท่วมทับจนทำอะไรไม่ถูก

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2542, น. 16) กล่าวว่า บุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. รู้จักและเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง สามารถควบคุมจัดการและแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีสติที่สามารถรับรู้และตระหนักได้อย่างเหมาะสม ขณะนี้กำลังทำอะไร รู้สึกอย่างไร ตลอดจนสามารถรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม
2. มีพลังใจ มีแรงบันดาลใจที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุเป้าหมายในชีวิต
3. สามารถอดทนอดกลั้นต่อสภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถเผชิญต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความเครียดได้อย่างเหมาะสม
4. มีความยืดหยุ่น ไม่ยึดมั่นถือมั่นจนทำให้ปรับตัวไม่ได้
5. มีความสามารถที่จะควบคุมตนเอง
6. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
7. มีสัมพันธภาพที่บ่งบอกถึงความไว้วางใจผู้อื่น จริงใจ ซื่อสัตย์
8. มีความคิดริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์
9. มองโลกในแง่ดี

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะเป็นผู้ที่สามารถแยกแยะความคิดและความรู้สึกของตนเองได้ รู้เท่าทันอารมณ์ทั้งของตนเองและผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน ตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล

1.3 องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้ตั้ง คณะทำงานขึ้นเพื่อศึกษาเรื่องอิคิว ความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย 1) แพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล 2) นางวีณา อินทริยงค์ 3) นางสาวสุจิตรา อูสาหะ 4) นางวนิดา ชนินยุทวงศ์ 5) นางสาวกาญจนา วณิชรมณีย์ 6) นางสาวลักษณ สุวรรณไมตรี และ 7) นางสาวอำไพ ทองเงิน โดยมีที่ปรึกษา 3 ท่าน คือ 1) นายแพทย์สุจิต สุวรรณชีพ ที่ปรึกษากรมสุขภาพจิต 2) ผ.ศ.(พิเศษ) สมทรง สุวรรณเลิศ ที่ปรึกษาสำนักพัฒนากรมสุขภาพจิต 3) นายแพทย์ยงยุทธ วงศภิรมยศานต ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสุขภาพจิต รวมคณะทั้งหมด 11 ท่าน พอสรุปได้ว่า เหตุที่ปัจจุบันนี้มักมีคำถามเกิดขึ้นอยู่เสมอถึงเรื่องของอิคิว ว่าสำคัญอย่างไรและทำไมต้องเรียนรู้เรื่องอิคิวด้วย

จากการที่มีนักศึกษา นักวิจัย ได้มีการติดตามเก็บข้อมูลงานวิจัยแห่งหนึ่งในรัฐแมซซาชูเซต สหรัฐอเมริกา ความสัมพันธ์ของอิคิวกับความสำเร็จในชีวิต โดยได้ติดตามเก็บข้อมูลจากเด็ก 450 คน นานถึง 40 ปี พบว่า อิคิวมีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยกับความสามารถในการทำงานได้ดีหรือการดำเนินชีวิตและพบว่าปัจจัยที่สามารถจะทำนายถึงความสำเร็จในด้านต่างๆ ของ ชีวิตได้ดีกว่า กลับเป็นความสามารถ ด้านต่างๆ ในวัยเด็กที่ไม่เกี่ยวข้องชองกับอิคิว เช่น ความสามารถในการจัดการกับความผิดหวัง การควบคุมอารมณ์ และการเข้ากับผู้อื่นได้ดี จากการศึกษาวิจัยต่างๆ กรมสุขภาพจิต จึงได้ศึกษาถึงเรื่องอิคิว ความฉลาดทางอารมณ์ โดยศึกษาถึงประโยชน์ของอิคิว ต่อ การพัฒนาการชีวิต ให้ก้าวหน้าไปอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข โดยเฉพาะคนที่มี ความฉลาดทาง อารมณ์สูงหรือมีพันธะทางอารมณ์สูงที่ได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดีจะเป็นคนที่สามารถรับรู้ เข้าใจ และจัดการความรู้สึกของตนเองได้ดี รวมทั้งเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น จึงมักจะประสบความสำเร็จ มีความพึงพอใจในชีวิต เช่น การเรียน หรือการทำงานเพียง 20% ที่เหลือเป็นปัจจัยด้านอื่น ๆ รวมถึงความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้ให้แนวความคิดไว้ 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านดี ประกอบด้วย ควบคุมตนเอง เห็นใจผู้อื่น และรับผิดชอบ
- 2) ด้านเก่ง ประกอบด้วย มีแรงจูงใจ ตัดสินใจและแก้ปัญหา มีสัมพันธ์ภาพ
- 3) ด้านสุข ประกอบด้วย ภูมิใจตนเอง พอใจชีวิต สุขสงบทางใจ

1. ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี

1.1 ควบคุมตนเอง หมายถึง เป็นความสามารถควบคุมตนเองได้ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์มีความอดทน อดกลั้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเมื่อถูกกระตุ้นให้โกรธจะสามารถควบคุมจิตใจไม่ให้โกรธได้ สามารถแปลความโกรธให้เป็นพลังไปใช้ในทางสร้างสรรค์ได้

1.2 เห็นใจผู้อื่น หมายถึง เห็นอกเห็นใจและยอมรับในความรู้สึกของผู้อื่น

1.3 รับผิดชอบ หมายถึง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ถ้าองค์กรใดที่มีผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดี ก็จะทำให้องค์กรที่มีประสิทธิภาพเพราะผู้บริหารแบบนี้จะเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสได้ดี ตลอดจนมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

2. ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง

2.1 มีแรงจูงใจ (Motive) หมายถึง เจือใจของอินทรีย์ที่มีผลต่อความพร้อมที่จะเกิดพฤติกรรม (โยธิน ศันสนียุทธ 2535, น. 41) โดยเจือใจของอินทรีย์อาจอยู่ในรูปของแรงขับ (drive) ความต้องการ (need) หรือสิ่งล่อใจ (incentive) ลักษณะแรงจูงใจทางเสรีวิทยา ได้แก่ เจือใจในการที่ทำให้บุคคลต้องการแสวงหาเป็นผลจากการเปลี่ยนสภาวะสมดุลภายในร่างกาย จากกระบวนการประสานชีววิทยาทำให้เกิดความต้องการอันมีเป้าหมาย เช่น ต้องการเงิน ต้องการพักผ่อนและ ความกระหาย เป็นต้น อีกประการหนึ่งนั้น ได้แก่ แรงจูงใจทาง จิตวิทยาเป็นผลมาจากการเรียนรู้ และความสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้คนเรียนรู้ถึงวิธีการที่ทำให้ตนมี ความพอใจ ปลอดภัย เป็นต้น

มาสโลว (Maslow) ได้เขียนทฤษฎีความต้องการ เรียกว่า ทฤษฎีความต้องการ ของมาสโลว (Maslow's Needs Hierachy theory) โดยมีสมมติฐานสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ประการ ที่ 1 มนุษย์มีความต้องการไม่สิ้นสุด เริ่มตั้งแต่ความต้องการทางด้านร่างกายถึงความต้องการทางจิตใจ ประการที่ 2 ความต้องการการนี้เป็นไปโดยตามลำดับ โดยความต้องการแต่ละระดับจะเป็นแรงจูงใจในการมีพฤติกรรมต่อไป เมื่อความต้องการขั้นต้นได้รับการตอบสนองแล้ว ซึ่งมาสโลว ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ระดับ ดังนี้ ระดับ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological needs) ระดับ 2 ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัย (safety and security) ระดับ 3 ความต้องการได้รับความรักและแสดงเป็นเจ้าของ (love and belonging needs) ระดับ 4 ความต้องการได้รับเกียรติและภาคภูมิใจในคุณค่าแห่งตน (esteem needs) ระดับ 5 การบรรลุศักยภาพแห่งตน (self actualization) ซึ่งเป็นการค้นพบและยอมรับตนเอง มีอิสระในการพัฒนาศักยภาพของตนให้ไปสู่ความสำเร็จที่พึ่งด้วยตนเอง โดยมาสโลว ได้กล่าวถึงระดับที่ 4 และระดับที่ 5 คือ ความต้องการภาคภูมิใจในคุณค่าแห่งตน และการบรรลุศักยภาพแห่งตน เป็นความต้องการเจริญเติบโต (growth needs) ซึ่งถ้าบุคคลใดไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับนี้ได้

ความองงามส่วนบุคคลอาจไม่พัฒนาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต ได้พูดถึงความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง จะต้องมีความตั้งใจต่อตนเอง เพราะแรงจูงใจจะเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในชีวิตเรา ซึ่งมันมา จากความปรารถนาจะประสบความสำเร็จ เพราะหากปราศจากความสำเร็จในชีวิตคงไม่มีอะไรให้ ภูมิใจเท่าไรนัก ไม่มีความสุขเบิกบานหรือตื่นเต้น ทั้งที่บ้านแล้วก็ทำงานทันทีที่เราเข้าใจ หลักการของแรงจูงใจที่สามารถผลักดันคนอื่นต่อไป ซึ่งแรงจูงใจสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ แรงจูงใจจากภายใน และแรงจูงใจแบบภายนอก

แรงจูงใจจากภายใน คือ ทศนคติกับความมุ่งมั่นตั้งใจ สอนแรงจูงใจจากภายนอก เป็นสิ่งที่มาจากสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ เช่น เงิน ความชื่นชอบยอมรับสังคม ชื่อเสียง หรือความหวาดกลัว ซึ่งการจูงใจนี้เราจะต้องสร้างเอง สอนหนังสือต่างๆจะทำให้เราได้ก็คือ การจุดประกายหรือสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อให้คนได้สร้างแรงจูงใจต่อไปนั่นเอง

ความคิดเห็นเรื่องแรงจูงใจ ดังกล่าว ได้มีหนังสือ “แรงจูงใจกับการทำงาน” ซึ่งผู้วิจัยได้อ่านแรงจูงใจกับการเป็นผู้นำ ในฐานะผู้บริหาร ก็คือ ผู้นำคนหนึ่ง การนำเอาเรื่อง “ผู้นำ” เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่อง “แรงจูงใจ” ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า การเป็นผู้นำที่มีความสามารถหรือมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา มีความกระตือรือร้นในการทำงานให้สำเร็จ อาจกล่าวได้ว่า “ผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้เกิดขึ้นกับ “ผู้ตามได้” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าผู้นำที่ดีต้องสามารถชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามได้” ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้พูดถึงความฉลาดทางอารมณ์ด้านนี้ว่า เป็นเรื่องของการเก่งคนและเก่งงานนั่นเอง

2.2 ตัดสินและการแก้ปัญหา หมายถึง การแก้ปัญหการทำงานร่วมกันของบุคคล หลายคนซึ่งอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งกันได้เสมอ โดยลักษณะนิสัย 10 ประการของผู้ที่มีระดับคุณภาพอารมณ์ด้านสังคมสูงนั้น รู้จักใช้ความรู้สึกเพื่อช่วยการตัดสินใจ ซึ่งในการอยู่ร่วมกันแล้วทำงานร่วมกันของบุคคลหลายคนอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งกันได้เสมอ ปัญหาความขัดแย้งบางประการก็ไม่ร้ายแรงบางประการก็อาจมีความรุนแรง ต่างกัน ขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของงานหรือลักษณะ ความสัมพันธ์ในกลุ่มปัญหาความขัดแย้งเป็นของคู่โลกที่มนุษย์ยังมีความแตกต่างกันอยู่ (ทิตนา แชมณี 2522, น. 28 - 50) ความขัดแย้งสามารถแก้ไขหรือทำให้ลดลงได้ โดยการสร้างความเข้าใจในเหตุที่มาและกระบวนการเกิดปัญหานั้นขึ้น ความรู้ใหม่ๆ ทางจิตวิทยา และการศึกษาบางเรื่องสามารถประยุกต์ใช้เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งได้ ซึ่งความขัดแย้งหมายถึง สภาวะการณ์ที่ทำให้บุคคลไม่สามารถจะตัดสินใจได้ หรือไม่สามารถตกลงหาข้อยุติ ให้เป็นที่น่าพอใจของทุกฝ่ายได้ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจมีสาเหตุหลายประการ ดังนี้ 1) การติดต่อสื่อสารที่บกพร่อง ซึ่งหมายถึง การไม่เข้าใจกันนั่นเอง 2) ค่านิยมที่ต่างกันอันสืบเนื่องมาจากความเชื่อ เจตคติ ประสบการณ์ที่ได้รับผล หรือเกี่ยวข้องกันมาก่อน 3) วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งมาจากแต่ละส่วนของสังคม 4) นโยบายและแนวปฏิบัติซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ เมื่อมีความสับสนในกฎ ระเบียบต่างๆ 5) ความไม่ยุติธรรมเกิดจากหลาย

สาเหตุ เช่น มีความรู้สึกที่ไม่ยุติธรรมในการแบ่งหน้าที่การงานที่มาก ขณะที่บางคนทำงานน้อย เพื่อให้เกิดความช่วยเหลือกันในองค์กรต่างๆ จึงอาศัยการทำงานที่เป็นทีม 6) วิธีคิดและความ คิดเห็น ที่ต่างกัน เพราะบุคคลทั่วไปมีประสบการณ์คิด การแก้ปัญหาแต่ละเรื่องต่างกันเป็นเหตุให้การตัดสินใจ การแก้ปัญหาต่างๆของบุคคลแตกต่างกัน 7) การบริหารจัดการที่ยาก ผู้บริหารไม่ให้เกิดผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นจุดอ่อนไหวทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ 8) ความอคติที่มีต่อกันเป็นความรู้สึกส่วนตัว ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการหาข้อยุติร่วมกัน 9) ผลประโยชน์ต่างฝ่ายมุ่งให้ ได้ผลประโยชน์ฝ่ายเดียวก็ยอมไม่มีใครสูญเสียผลประโยชน์ได้ ซึ่งปัญหานี้มักแก้ไขได้ยาก ผู้บริหาร ที่ชาญฉลาดย่อมหาทางประนีประนอมได้ และ 10) บุคคลที่ปรับตัวยากซึ่งเคอร์ชเนอร์ และบริงแมน (Kirschner and Brinkman) ได้แยกประเภทของบุคลิกภาพที่ยากต่อการปรับตัวไว้หลาย ประเภท ได้แก่ ผู้ตั้งป้อมต่อต้าน ผู้ดักโจมตี ผู้รู้ไปหมด ผู้คิดว่าตนรู้อะไร พวกตอบรับทุกอย่าง ผู้เฉยเมย ซึ่งมักเป็นอุปสรรคต่อความขัดแย้ง ซึ่ง แมตคอกซ์ ให้ความเห็นว่า สวนประกอบที่สำคัญของวิธีการ จัดการกับปัญหาความขัดแย้งมี 2 ประการ คือ การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (assertiveness) และความร่วมมือ (cooperation) ดังนั้นผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงก็จะสามารถเลือกทาง ที่จะปฏิบัติหรือตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างฉลาดและลดความขัดแย้งลงได้

2.3 มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น หมายถึง การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงมัก เป็นผู้ที่มีสัมพันธดี ได้มีนักศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของคำว่า “มนุษยสัมพันธ์” ในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น โดยกล่าวว่า “ มนุษยสัมพันธ์เป็นความเกี่ยวข้องกันของบุคคลภายใต้การใช้ศิลปะในการครองใจด้วยความเต็มใจที่จะอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข” มนุษยสัมพันธ์เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สามารถลดความขัดแย้งและเสริมสร้างพฤติกรรม ความความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างบุคคลและองค์กร นอกจากนี้มนุษยสัมพันธ์เป็นการศึกษาของความเชื่อ เจตคติ เหตุของพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลทั้งชีวิตประจำวันและสถานการณ์ทำงาน จากความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ดังกล่าว มีการศึกษาวิจัยจำนวนมากพบข้อสังเกตตรงกันว่าคนที่มีความสามารถในการทำงานมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพและเทคนิคการทำงานไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานหรือประสบปัญหาในงาน มักเป็นผู้ที่ขาด ความสามารถในการสร้างสัมพันธกับผู้อื่น (interpersonal competence) ความคิดเห็นดังกล่าวไป สอดคล้องกับหนังสือการบริหารอารมณ์ด้วยรอยยิ้มแบบไทยๆ (E.Q. with Thai smile) โดย แสงอุษา โลจนานนท์ และ กฤษณ รุยาพร ที่พูดถึงเรื่องการประสานสัมพันธ์ (E - Entrance Social Skill) ว่าคนที่มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ตลอดจนจนสามารถ อ่านสถานการณ์ทางสังคมและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ดี สามารถใช้ทักษะเหล่านี้ในการสื่อสารชักจูง ประนีประนอม หรือยุติข้อขัดแย้งเพื่อการอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุขของ

ที่มั่งคั่งและสังคม เมื่อผู้บริหารมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านมนุษยสัมพันธ์ก็จะช่วยให้มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านทักษะสังคมเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ต่อการทำงานนั้นมีส่วนสำคัญที่สุด โดยตั้งแต่ปี 1960 มีการศึกษาวิจัยจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความฉลาดทางเชาว์ปัญญาสูงแต่ล้มเหลวในการเป็นผู้บริหารหรือการทำธุรกิจที่ต้องเกี่ยวข้องกับคนหมู่มาก “ความเก่งงาน” เพียงอย่างเดียว จึงไม่เพียงพอจึงจำเป็นต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมด้วย

3. ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข แบ่งออกเป็น 3 ข้อคือ

- 1) ภูมิใจตนเอง
- 2) พึงพอใจชีวิต
- 3) มีความสุขสงบ

ก่อนอื่นเรามาดูความหมายของคำ “ความสุข” (happiness) เป็นสิ่งที่นักปรัชญาจำนวนมาก กล่าวว่า เป็นความดีที่สูงที่สุด ความสุขจะมีความสัมพันธ์กับเชาว์ปัญญา ทักษะทางสังคมการสนับสนุนจากครอบครัว คนที่มีความสุขมักจะดูแลตนเองให้น่ามอง นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส กล่าวว่า “ถ้าเราต้องการความสุข เราจะมีมีความสุขได้อย่างง่ายดาย แต่ถ้าเรา อยากจะมีความสุขมากกว่าคนอื่น ๆ มีความสุขแล้ว จะมีความสุขได้ยากเพราะเราเชื่อว่าคนอื่นมีความสุขกว่าเรา” ดังนั้น วิธีการหนึ่งที่จะทำให้เรามีความสุข ก็คือ การเปรียบเทียบตนเองกับคนที่ โชคดีน้อยกว่าเรา

เทอดศักดิ์ เดชคง ได้เสนอแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของตนเอง ใน ทุกสภาวะ วาขณะนั้นอารมณ์เป็นอย่างไร เพื่อจะไดเกิดการวางตนให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น จะทำให้มองโลกและสังคมรอบข้างในด้านดี เพื่อจิตใจจะได้มีความสุขจากงานที่ได้กระทำมากที่สุด

แต่ความสุขตามความหมายของกรมสุขภาพจิต ที่พูดถึงเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พึงพอใจในชีวิตและมี ความสุขสงบทางใจซึ่งความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข แบ่งออกเป็น 3 ข้อ ดังนี้

3.1 ภูมิใจในตนเอง หมายถึง การเห็นคุณค่าในตนเองหรือมีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่ง Stogdill ได้เสนอว่า คุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จควรประกอบด้วยทั้งคุณลักษณะ และทักษะ ซึ่งคุณลักษณะประกอบด้วย 1) ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ (adaptable to situations) 2) มีความปรารถนามุ่งมั่นและมุ่งผลสัมฤทธิ์ (ambitions and achievement oriented) 3) การยืนหยัด (assertive) 4) การตัดสินใจ (decisive) 5) มีความขยันขันแข็ง (energetic) 6) เชื่อมั่นในตัวเอง (self-confident) 7) มีความรับผิดชอบ (willing to assume responsibility) 8) ตื่นตัวต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม (alert to environment) 9) ต้องการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น (dominant) 10) ให้ความร่วมมือ (cooperative) 11) พึ่งพาอาศัยได้ (dependable)

12) มุ่งมั่นที่เอาชนะ (persistent) และ 13) ทนทานต่องานหนัก (tolerant of stress) สวนในด้านทักษะ ประกอบด้วย 1) ความเฉลียวฉลาด (clever) 2) ทักษะทางมโนทัศน์ (conceptually) 3) ความคิดสร้างสรรค์ (creative) 4) มีทักษะการพูดและไหวพริบ (diplomatic and tactful) 5) มีศิลปะในการพูด (fluent) 6) ความรู้เกี่ยวกับภารกิจของกลุ่ม (knowledgeable about group task) 7) ความสามารถเชิงบริหาร (organized) 8) การจูงใจ (persuasive) และ 9) ทักษะทางสังคม (socially skilled)

บุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านนี้สูง จะมีคุณลักษณะที่เป็นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จตระหนักตนในทางบวก ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อให้คนยกย่องซึ่งเมื่อเกิดความเชื่อมั่นแล้ว ความสำเร็จก็จะตามมา ดังคำกล่าวที่ว่า “เมื่อมีความเชื่อมั่น ความพากเพียร และความกล้า ไม่มีสิ่งใดซึ่งไม่สามารถทำให้บรรลุความสำเร็จได้ในโลก” (with faith, perseverance and courage, there is nothing that cannot be achieved in this world)

3.2 พึงพอใจในชีวิต หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดโดยรวมของบุคคลที่มีชีวิตต่อการทำงานในเชิงบวก ซึ่งพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงความพอใจ อาจสังเกตได้จาก 1) ความคิดโดยคิดถึงงานในแง่ท้าทาย น่าทำ มีคุณค่า มีประโยชน์ 2) มีอารมณ์ความรู้สึกที่พอใจ ตื่นเต้น สนุก เพลิดเพลิน มีสิ่งใจ และ 3) มีการกระทำที่ตั้งใจทำงาน อดทน กระตือรือร้น ขยัน มุ่งมั่นมีความสนใจทำงานให้สำเร็จ และมีคุณภาพบรรลุวัตถุประสงค์ที่ใดตั้งไว้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิต และการทำงาน มีอยู่ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัย ทั้งภายในและภายนอกดังนี้ 1) ปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ทัศนคติในคุณค่าแห่งตนสูง หรือ ภาพพจน์ ในเชิงบวก แต่ความพอใจในชีวิต ของกรมสุขภาพจิตนั้นเป็นการให้บุคคลมีความสุขในการดำเนินชีวิต โดยมีองค์ประกอบ คือ 1) รู้จักมองโลกในแง่ดี 2) มีอารมณ์ขัน 3) พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ซึ่งจะทำให้ความรู้สึกนึกคิดโดยรวมของบุคคลที่มีชีวิตหรือต่อการทำงานในเชิงบวก เกิดความสร้างสรรค์ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น

3.2.1 รู้จักมองโลกในแง่ดี การรู้จักมองโลกในแง่ดี จากหนังสือความฉลาดทางอารมณ์ของนายแพทย์ เทอดศักดิ์ เดชคง ได้เขียนถึงบุคคลที่ประสบความสำเร็จ ว่าสิ่งที่พวกเขามีเหมือน ๆ กัน คือ “การมองโลกในแง่ดี” ซึ่งคนเหล่านี้จะมองตนเองว่ามีความสามารถมองอนาคตว่าเต็มไปด้วยความสำเร็จ มีความพยายามที่จะไปให้ถึงเป้าหมายใดเป็นอย่างดี

3.2.2 มีอารมณ์ขัน การสร้างอารมณ์ขัน หมายถึง การก่อให้เกิดความสนุกสนาน และชวนให้ขบขัน “อารมณ์ขัน (sense of humor)” หากทุกคนสามารถปลูกฝังอารมณ์ขันได้ทุกวัน ก็จะสามารถหัวเราะกับตัวเองได้อารมณ์ขันทำให้บุคคลนั้นเป็นที่ชื่นชอบ และมีเสน่ห์

ดังนั้น การพัฒนาตนในการสร้างอารมณ์ ให้ได้ผลนั้นต้องมองโลกในแง่ดี คือ มีความฉลาดทางอารมณ์ที่ตีตนเอง

3.2.3 พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

การพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่นั้น หมายถึง การสร้างแรงบันดาลใจที่จะทำ ให้เกิดความพยายามในการก้าวสู่เป้าหมายอย่างไม่ท้อถอย มีความตั้งใจที่จะทำให้ดีที่สุด เมื่อมีปัญหา ก็ไม่ท้อแท้ หมดกำลังใจ รู้จักมองโลกในแง่ดี และพยายามหาทางปรับปรุงแก้ไขจนถึงที่สุด ยกตัวอย่างเช่น เลนา มาเรีย คริงวัลล นักร้องชื่อดังชาวสวีเดน ที่ไม่มีทั้งแขนและขาข้างซ้ายที่ยาว เพียงครึ่งหนึ่งของขาข้างขวา เล่นเล่าถึงปัจจัยที่ทำให้เธอเป็นคนพิการที่ประสบความสำเร็จในชีวิต สอนสำคัญมาจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ยอมรับและเข้าใจความบกพร่องของร่างกายเธอและให้โอกาสเธอได้เรียนรู้มีความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง เลนา เล่าว่า “พ่อแม่สนับสนุนให้ฉันทำในสิ่งที่ฉันชอบ และท่านก็สนับสนุนน้องชายในแบบเดียวกัน เพราะเหตุนี้ ฉันจึงไม่รู้สึกโกรธหรือขมขื่นต่อสภาพที่ฉัน เป็นอยู่

“พ่อแม่รักฉันเพราะฉันเป็นฉัน ไม่ใช่ว่าฉันไม่สามารถทำในสิ่งนี้หรือสามารถทำสิ่งนั้นได้ซึ่งทำให้ฉันมั่นคงทางจิตมาก”

“พ่อแม่ใช้เวลาฉันในการทำความเข้าใจว่ารู้จักกับเรื่องต่างๆ อย่างไร แทนที่จะเข้ามาช่วยเหลือทันทีที่ร้องขอ ด้วยเหตุผลนี้ฉันจึงเป็นคนไม่ยอมแพ และมักจะค้นพบวิธีการจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น”

จากเรื่องดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เลนา มาเรีย คริงวัลล เป็นบุคคลที่มีความ ฉลาดทางอารมณ์สูง เธอมีอิสระในการแสดงหาความสำเร็จ แต่ในขณะที่เดียวกันก็สามารถรับมือกับ ความล้มเหลวได้ และรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ ซึ่งส่วนหนึ่งก็มาจากพ่อและแม่ ซึ่งเป็นครอบครัวอันดับแรกที่ได้รับ ความฉลาดทางอารมณ์อันนั้น สถาบันครอบครัวจึงมีส่วนสำคัญในการสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้เกิดขึ้น ถ้าพ่อแม่มีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดี มักจะได้ลูกเป็นเด็กที่เลี้ยงง่าย ง่าย เด็กจะมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดี มีจิตใจที่มั่นคง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค (จากเรื่องบันทึกปลายเท่า เลนา มาเรีย คริงวัลล เขียน อุลลา พิวเตอร์ และสมใจ รักศรี แปล สำนักพิมพ์ นานมีบุค)

3.3 มีความสงบทางใจ

มีความสงบทางใจในที่นี้หมายถึง มีความสงบทางจิตใจ รู้จักผ่อนคลาย และมี กิจกรรมที่สร้างความสุข

สุขภาพ ค่าทางชล ได้อธิบายถึงความเกี่ยวโยงของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และ ปัญญาเพื่อให้เกิดความสงบทางใจไว้ดังนี้

3.3.1 สติ หมายถึง ความตั้งใจ (attention) พร้อมอยู่เสมอไม่เผลอตัว

3.3.2 สัมผัสญาณ หมายถึง ความรู้ตัว (perception) คือ พอได้เห็น ได้ยินอะไร แล้วมีความทะลุถึงซึ่งลงไปอีกไม่ใช่สักแต่เห็นและได้ยิน

3.3.3 สมาธิ หมายถึง ความมีใจแน่วแน่ (concentration)

3.3.4 ปัญญา หมายถึง ความรู้ที่เกิดขึ้น (wisdom or intellect) ไม่ว่าจะเกิดการ คิดค้นหรือได้เห็นได้ฟัง หรือเล่าเรียนมา

ดังนั้น การที่มีความสงบทางใจนั้นจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของจิต จิตที่มีสติสัมปชัญญะนั้นจะนำไปสู่เป้าหมายในการทำให้เกิดกิเลสลดลง ลดและละความมีตัวตน (อัตตา) ราคะ โทสะ โมหะ ให้เบาบางลงได้ ชีวิตก็เป็นสุขและเป็นที่ต้องการของสังคมเมื่อทุกชีวิตมีสุข สังคมก็มีสุขเช่นกัน ซึ่งเป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์และตอบสนองอารมณ์ความต้องการ ของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และเป็นความรู้สึกเห็นใจผู้อื่น รู้ความต้องการของผู้อื่น รับรู้อารมณ์ของ ผู้อื่น อยู่ในองค์ประกอบด้าน “การครองคน” (managing others) เป็นความสามารถในการ บริหารงานให้ ทั้งตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ากับผู้อื่นได้ดี เรียกว่า ความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal) หรือความฉลาดในผู้อื่น คือ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความห่วงใยใส่ใจผู้อื่น รับผิดชอบสังคม โดย แสดงความคิดเห็นว่าเป็นความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ ความคิดและ ความรู้สึกของผู้อื่นได้

กล่าวโดยสรุป การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น คือ ความสามารถของบุคคลที่ได้รับรู้ และ เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ รู้ความต้องการของผู้อื่น และตอบสนองอารมณ์ ความต้องการของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น การมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมที่ดีจะเสริมสร้างจิตลักษณะที่ถือเป็น ต้นแบบ ได้ซึ่งปรากฏให้เห็นในพฤติกรรมชีวิตประจำวันอยู่เสมอ เช่น สร้างเพื่อนใหม่ได้ รักษาสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกันไว้ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นเมื่อเขาเจอทุกข์ภัยต่างๆ เมื่อตนเองเผชิญกับแรงกดดันก็ฝ่าฟัน แก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีความมั่นใจ การมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีทำให้สามารถทำงานเป็นกลุ่ม เป็นทีมได้และสามารถสื่อสารกับผู้อื่น ไม่วาจะเป็นการพูด การฟัง ก็ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไข ข้อขัดแย้งได้อย่างเป็นที่พึงพอใจทั้ง 2 ฝ่าย กลาแสดงสิทธิของตนเองและปฏิบัติได้ทั้งสิทธิ และหน้าที่ มิใช่เป็นผู้ที่เรียกหาแต่สิทธิที่ตนพึงได้แต่ฝ่ายเดียว หัวเราะกับตนเองได้ กลาเผชิญกับ ความไม่ถูกต้อง ไม่ชอบมาพากลได้มีแรงจูงใจที่ดีกับตนเองและที่สำคัญสามารถเป็นผู้บริหารและเป็นผู้นำที่ดีในอนาคต ทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ ยิ่งในยุคนี้ข่าวสารข้อมูลเปลี่ยนไป ด้วยการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลง การชิงความได้เปรียบกันเช่นนี้ ผู้คนกลุ่มหนึ่งมีแนวโน้มที่จะ “ร่ำรวยทางวัตถุแต่ ยากจนทางจิต” นอกเหนือจากเซวาร์ปัญญาแล้ว การมีเซวาร์อารมณ์ที่ดีจะเป็น เสมือนเรดาร์หรือเป็น ทางเสือนำพาเรือชีวิตฝ่าคลื่นลมมรสุมต่างๆ ที่ประดังเข้ามา นำพาชีวิตเข้าสู่เป้าหมายได้อย่างรูด ปลอดภัยและอย่างสง่างาม มนุษย์ทุกผู้ทุกนาม มีบทบาท มีส่วนร่วมในการ พัฒนาเซวาร์อารมณ์ ของตน

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2544, น. 36) ได้กล่าวว่า ผู้ที่จัดว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสังคม ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. รู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเอง รู้ในขณะนี้ตนเองมีอารมณ์ความรู้สึกอย่างไร เช่น รู้ว่าตนเองโกรธ และไม่พอใจ กรรรู้จักเข้าใจอารมณ์ของตนเอง จนทำให้ไม่เป็นทาสอารมณ์และทำอะไรด้วยอารมณ์ชั่ววูบหรือวู่วาม

2. เข้าใจถึงจิตใจผู้อื่น และรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้ ต้องรู้ว่าบุคคลอื่นที่เราเกี่ยวข้องกับเขามีอารมณ์ความรู้สึกอย่างไร เข้าใจว่าทำไมเขาจึงเกิดอารมณ์และความรู้สึกเช่นนั้น ให้ความเห็นใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่กล่าวโทษผู้ใดว่าเป็นสาเหตุของวิกฤติการณ์ต่างๆ ต้องให้ความสำคัญ เห็นคุณค่าและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น

3. รู้จักจัดการกับตนเอง ให้สามารถเผชิญกับความคับข้องใจ ความเศร้าเสียใจ ความยากลำบาก ความกลัวอื่นๆ ได้อย่างมั่นคง โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ควบคุมตนเองไม่ให้เกิดอารมณ์ในทางไม่ดีออกมา เช่น โกรธให้รู้ตัวว่าโกรธ แต่ต้องแสดงออกด้วยท่าทางที่สงบเยือกเย็น ไม่วู่วาม อดทน พร้อมทั้งจะรอเวลาอันเหมาะสมหรือมีความคิดรอบคอบ ตัดสินข้อขัดแย้งด้วยความใจเย็นและมีสติ

3.2 ทนต่อแรงปะทะทางอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างสงบนิ่ง มั่นคง ยืนหยัด เผชิญกับภาวะที่ไม่น่าอภิรมย์ ความไม่สบายใจ ความพ่ายแพ้ ท้อแท้ ทอดอาลัย รู้จักสงบนิ่ง กับสิ่งที่สุดท้ายจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

3.3 สื่อสารความรู้สึกนึกคิดกับผู้อื่นได้ดี รู้จักรักษาน้ำใจผู้อื่น สุภาพ อ่อนโยน ไม่ใช่ถ้อยคำที่เยาะเย้ยถากถางฝ่ายตรงข้าม ไม่พูดจาต่อเสียด หาเรื่องที่จะทำให้เกิดความขัดแย้ง

3.4 รู้จักนำพลังแห่งอารมณ์ ความรู้สึกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต้องรู้ว่าตนเองมีความสามารถด้านใด มีความต้องการทำอะไร รู้จักสร้างแรงจูงใจให้ตัวเองอย่างสม่ำเสมอ ในการนำตนเองไปสู่ความสำเร็จโดยใช้อารมณ์ความรู้สึกเป็นสิ่งกระตุ้น มีความมานะพยายามสามารถ ทรากตรำทำงาน พินฝ้าสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดความผิดหวัง แม้ล้มเหลวก็สามารถลุกขึ้นมาสู้ต่อไปโดยไม่ย่อท้อ เมื่อตัดสินใจสิ่งใดไปแล้วจะมั่นคงอยู่กับการตัดสินใจนั้น แม้ผิดก็รับเป็นบทเรียนไม่กลัวเสียหน้า

โกลแมน (Goleman, 1998 อ้างถึงใน ทศพร ประเสริฐสุข, 2542, น. 25-27) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ แบ่งออกเป็น 2 สมรรถนะ ดังนี้

1. สมรรถนะทางสังคม เป็นการสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น ประกอบด้วย

1.1 การเอาใจเขามาใส่ใจเรา หมายถึง การตระหนักรู้ถึงความต้องการ ความรู้สึก และมีความสนใจห่วงใยผู้อื่น ดังนี้

1.1.1 การเข้าใจผู้อื่น ตระหนักรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดและมุมมองของผู้อื่น สนใจและให้ความสำคัญผู้อื่นมากขึ้น

1.1.2 การมีจิตในใฝ่บริการ รับรู้ คาดคะเนและตอบสนองความต้องการของ บุคคลอื่นหรือผู้ที่มาติดต่อสัมพันธ์กับตนเองได้

1.1.3 ส่งเสริมผู้อื่น ทราบความต้องการและช่วยพัฒนาให้เขามีความรู้ ความสามารถให้ถูกทาง

1.1.4 ให้โอกาสบุคคลอื่น สามารถมองเห็นความเป็นไปได้ จากการมองเห็น ความแตกต่างของคนและไม่ถือเขาถือเรา

1.1.5 ตระหนักรู้ถึงทัศนนะความคิดเห็นของกลุ่มสามารถคาดคะเน สถานการณ์ในด้านความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มได้

1.2 ทักษะทางสังคมด้านมนุษย์สัมพันธ์ เป็นความคล่องในการติดต่อกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี โดยสามารถแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ ประกอบด้วย

1.2.1 ความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ สามารถแสดงวิธีการโน้มน้าว ความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างนุ่มนวล แนบเนียนและได้ผล

1.2.2 มีการสื่อสารที่ดี นุ่มนวลถูกต้องน่าเชื่อถือ

1.2.3 มีความเป็นผู้นำ โน้มน้าวใจผลักดันกลุ่มได้อย่างดี ถูกทิศทาง

1.2.4 สามารถกระตุ้นเร้า ริเริ่ม ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี นั่นคือ การบริหารการเปลี่ยนแปลง

1.2.5 สามารถบริหารความขัดแย้งได้ดี เจรจาต่อรอง แก้ไขปัญหา หาทางยุติ ข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม

1.2.6 สร้างสายสัมพันธ์เสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติภารกิจให้ บรรลุเป้าหมาย

1.2.7 ทำงานเป็นทีม ร่วมมือกันเพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย

1.2.8 สร้างสมรรถนะของทีมงานให้เกิดพลังร่วมมือ

2. สมรรถนะส่วนบุคคล เป็นความสามารถในการบริหารจัดการกับตนเองได้อย่างดี ประกอบด้วย

2.1 การตระหนักรู้ตนเอง เป็นการตระหนักรู้ความรู้สึกและความโน้มเอียงของ ตนเองต่อการตอบสนองสิ่งเร้ารอบตัวและความพร้อมของตน ประกอบด้วย

2.1.1 เป็นผู้รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง รู้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์นั้นๆ และคาดคะเนผลที่จะเกิดตามมาได้

2.1.2 สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง รู้จุดเด่น จุดด้อย

2.1.3 มีความมั่นใจตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถและคุณค่าของตน

2.1.4 การจัดการกับความรู้สึกภายในตนให้อยู่ในภาวะที่พอเหมาะได้

2.2 ความสามารถในการควบคุมตนเอง การควบคุมตนเองเป็นปัจจัยสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ ไม่ทำอะไรโดยใช้อารมณ์พาไป ประกอบด้วย

2.2.1 ควบคุมตนเอง จัดการกับภาวะอารมณ์ฉุนเฉียวต่างๆได้

2.2.2 ความเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ เป็นที่ไว้วางใจ ปฏิบัติตนรักษาคุณงามความดีเป็นแนวทางชีวิต

2.2.3 เป็นผู้ใช้สติปัญญาแสดงความรับผิดชอบ

2.2.4 มีความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่นในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

2.2.5 ชอบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เปิดใจกว้างกับความคิดและข้อมูลใหม่ๆ ได้อย่างมีความสุข

2.3 ความสามารถสร้างแรงจูงใจ และจูงใจตนเองได้ เพื่อเป็นแนวโน้มทางอารมณ์ที่เกื้อหนุนต่อการมุ่งสู่เป้าหมาย ประกอบด้วย

2.3.1 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยพยายามทำภารกิจต่างๆ มีการปรับปรุงให้สู่มาตรฐานอันดีเลิศ

2.3.2 มีความจงรักภักดียึดมั่นกับกลุ่มเป้าหมายของกลุ่มและเป้าหมายขององค์กร

2.3.3 มีความคิดริเริ่มและพร้อมที่จะปฏิบัติตามที่โอกาสเอื้ออำนวย

2.3.4 การมองโลกในแง่ดี เผชิญกับปัญหาและอุปสรรคได้อย่างไม่ย่อท้อจนสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย

การ์ดเนอร์ (Gardner, 1983 อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต, 2542ช ,น. 16) ได้จำแนกความฉลาดทางอารมณ์ใน 2 ลักษณะ คือ

1. ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น (Interpersonal Intelligence) หมายถึง การรับรู้และตอบสนองต่ออารมณ์และความต้องการของผู้อื่นอย่างเหมาะสม

2. ความสามารถภายในของบุคคล (Intrapersonal Intelligence) หมายถึง การรับรู้อารมณ์ของตนเองและสามารถแยกแยะตลอดจนจัดการกับอารมณ์ของตนเองซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสม

คูเปอร์ และซาวาฟ (Cooper & Sawaf อ้างถึงใน อภัย เบ็ญจกุล, 2553, น. 25-26) ได้เสนอโครงสร้างของความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วยหลัก 4 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ความรอบรู้ทางอารมณ์ (Emotional Literacy) ซึ่งจะเป็นตัวที่ทำให้เกิดการรับรู้ การควบคุมตัวเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ประกอบด้วย

1.1 ความซื่อสัตย์ในอารมณ์ (Emotional Honesty) คือ รับรู้อารมณ์ตรงตามที่เป็น

1.2 การสร้างพลังอารมณ์ (Emotional Energy) รวบรวมอารมณ์ให้เกิดพลังสร้างสรรค์

1.3 ตระหนักรู้ในอารมณ์ (Awareness)

1.4 รับผลย้อนกลับของอารมณ์ (Feedback)

1.5 หยั่งรู้ด้วยตนเอง (Intuition)

1.6 รับผิดชอบ (Responsibility)

1.7 สร้างสัมพันธ์เชื่อมโยง (Connection)

2. ความเหมาะสมทางอารมณ์ (Emotional Fitness) ประกอบด้วย

2.1 สร้างความเชื่อถือได้ให้เกิดแก่น (Authenticity)

2.2 มีความเชื่อ ศรัทธาและมีความยืดหยุ่น

2.3 สร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา ไม่พอใจที่จะอยู่กับที่

2.4 ความสามารถที่กลับสู่สภาพปกติและเดินหน้า

3. ความลึกซึ้งทางอารมณ์ (Emotional Depth) เป็นการสำรวจแนวทางที่จะปรับ ชีวิตและหน้าที่การงานให้เข้ากับศักยภาพและเป้าหมายของตัวเอง ประกอบด้วย

3.1 ความผูกพันในงาน รู้รับผิดชอบและมีสติ

3.2 มีเป้าหมายและศักยภาพที่โดดเด่น

3.3 มีความซื่อตรง ทำงานอย่างซื่อสัตย์และยึดหลักจริยธรรม รักษามาตรฐาน ส่วนบุคคลทำตามทีพูด รักษาคำพูด ยอมรับข้อผิดพลาดที่ตนกระทำอย่างเปิดเผย

3.4 สามารถโน้มน้าวใจบุคคลอื่นโดยปราศจากอำนาจ

4. ความกลมกลืนและความไปกันได้ทางอารมณ์ (Emotional Alchemy) โดยใช้ สัญชาตญาณด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสมรรถภาพที่จะเผชิญปัญหาและความกดดัน ประกอบด้วย

4.1 การแสดงออกด้านการหยั่งรู้

4.2 สามารถคิดใคร่ครวญ

4.3 การเล็งเห็นโอกาส

4.4 การสร้างอนาคต

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ของนักจิตวิทยานักการศึกษา ตลอดจนกรมสุขภาพจิต จะเห็นได้ว่าส่วนมากมีความสอดคล้องกัน ส่วนใหญ่จะให้น้ำหนักในเรื่องของความเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ผู้วิจัยจึงขอยึดหลักการจัดองค์ประกอบของกรมสุขภาพจิตเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนในครั้งนี้ จึงขอสรุปองค์ประกอบเป็น 3 ด้าน คือ ดี เก่ง สุข ซึ่งแยกเป็นด้านย่อยได้ 9 ด้าน ดังนี้

1. การควบคุมตนเอง
2. ความเห็นใจผู้อื่น
3. ความรับผิดชอบ
4. การมีแรงจูงใจ
5. การตัดสินใจแก้ปัญหา
6. สัมพันธภาพกับผู้อื่น
7. ความภูมิใจในตนเอง
8. ความพอใจในชีวิต
9. ความสงบสุขทางใจ

1.4 การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นเทคนิคกลวิธีหรือวิธีการฝึกฝนให้เกิดการพัฒนาตนเองด้านอารมณ์ทางสังคม เพื่อนำไปสู่เรื่องของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน สังคม และผู้คนรอบข้าง ซึ่งมีนักวิจัย นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองหลายท่าน

นิรันดร วัชรินทร์รัตน์ (2540) ให้ความสำคัญของการพัฒนาตนเองว่า เป็นการส่งเสริมและ

สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มความรู้อุทิศความสามารถดีขึ้น การพัฒนาตนเองเป็นเรื่องที่บุคคลแต่ละคนต้องกระทำด้วยตัวของเขาเอง โดยบุคคลอื่นมีส่วนช่วยเหลือและ สนับสนุนเพียงบางส่วน เพื่อให้ตนเองมีความรู้อุทิศความสามารถดีขึ้น

ศราวุฒิ ศัทโธ (2542) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาตนเองว่า เป็นความพยายามที่จะ ปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และบุคลิกภาพที่ดี เพื่อให้ตนเอง เป็นบุคคลที่มีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ตนรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักพิจารณา ดังนี้คือ 1) การสำรวจและประเมินตนเอง 2) การเข้ารับการฝึกอบรม 3) การสัมมนาทางวิชาการ 4) การศึกษาต่อ 5) การศึกษาจากเอกสารและคู่มือการปฏิบัติงาน และ 7) จากการศึกษาคนควาและจัดทำผลงานทางวิชาการ

เทอดศักดิ์ เดชคง (2542) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ดังนี้

- 1) การรู้จักอารมณ์ของตนเองในทุกๆ สภาวะ วาขณะนั้นอารมณ์เป็นอย่างไรมาก่อน เพื่อจะได้เกิดการวางตัวที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น
- 2) การเป็นมุมมองโลกและสังคมรอบข้างในคานดี ถึงแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยก็ตาม
- 3) การรู้จักหาความสุขจากงานได้กระทำอยู่ใหมมากที่สุด
- 4) การมองผู้อื่นที่อยู่รอบข้างว่า ทุกคนก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำงานต่างๆ ประสบผลสำเร็จ และ
- 5) การรู้จักกาลเทศะ รู้ว่าสิ่งใดควร ปฏิบัติ หรือไม่ควรปฏิบัติในช่วงเวลาใด

แสงอุษา โฉ้จันนันท และกฤษณ รุยาพร (2543) กล่าวว่า การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ของผู้บริหาร เป็นวิธีที่จะต้องพัฒนาอารมณ์ที่ตนเองก่อนเป็นอันดับแรกเพราะถ้าเราไม่เข้าใจตนเอง แล้วยากที่จะรับรู้และที่ความเข้าใจถึงอารมณ์ผู้อื่นได้

Rebecca (อ้างถึงใน เจษฎา บุญมาโฮม, 2544, น. 30)

1. ให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความรู้สึกของตนเอง โดยการบอกกล่าวความรู้สึกให้เพื่อนๆ ฟัง การแสดงท่าทางที่บอกถึงความรู้สึกของตนเอง การร้องเพลง และการวาดรูประบายสีเพื่อแสดงอารมณ์
2. การใช้ดนตรีและการเต้นรำ โดยให้เด็กได้แสดงออกร่วมกับเพื่อนๆ เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม
3. การให้เด็กได้อ่านหนังสือที่ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการที่จะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจที่จะประสบผลสำเร็จในชีวิตและการมีครอบครัวที่เป็นสุข
4. การให้เด็กสร้างจินตนาการถึงสิ่งที่หวังไว้ หรือการตั้งคำถามว่าพวกเขาารู้สึกอย่างไรถ้าหากว่าเขาได้เป็นในสิ่งที่ตั้งหวังไว้
5. ให้เด็กเขียนเล่าถึงการเกิดความวิตกกังวลของตนเองว่ารู้สึกอย่างไรและจัดการกับความรู้สึกนั้น

ทศพร ประเสริฐสุข (2543, น. 114-119) ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เอาไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. ฝึกให้เด็กรู้จักคุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง ให้มองตนเองอย่างตระหนักรู้ มองตนเองในแง่ดี รู้สึกดีกับชีวิต สามารถชื่นชมตัวเองได้ เป็นการฝึกให้รู้จักอารมณ์ตนเอง การฝึกการตระหนักรู้ อาจทำได้โดยสำรวจตนเองโดยวิธีการต่างๆ เช่น การนั่งสมาธิและวิธีอื่นๆ ส่วนการให้ความรู้เกี่ยวกับการเข้าใจตน เข้าใจคนอื่น อาจใช้กิจกรรมกลุ่มและเทคนิคอื่นๆ
2. ฝึกให้เด็ก รู้จักแยกแยะอารมณ์ของตนเองว่าชนิดใดดี ชนิดใดไม่ดี และเลือกแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม อาจใช้การฝึกการแสดงออกที่เหมาะสม ฝึกการสื่อสารที่เหมาะสม

3. รู้ฝึกให้เด็กจักปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมด้วยความเต็มใจ ซึ่งครู พ่อ แม่ ต้องเป็นผู้นำในการฝึก โดยใช้วิธีการให้เด็กเลียนแบบหรือให้กำลังใจเมื่อเด็กทำตามระเบียบ เป็นต้น

4. ฝึกให้เด็กรู้จักและเข้าใจธรรมชาติอารมณ์ของตนเอง จำแนกแยกแยะได้ว่า อารมณ์ชนิดใดที่เป็นคุณแก่ตนเอง และอารมณ์ชนิดใดที่เป็นโทษต่อตนเอง

5. ฝึกให้เด็กการรู้จักบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ เพื่อให้รู้ว่าอารมณ์เกิดได้ทุกอย่าง แต่เราไม่สามารถแสดงออกได้ทุกอย่าง ฝึกความสามารถในการควบคุมอารมณ์และการแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลา และเหตุการณ์ ทั้งอารมณ์ดีและอารมณ์ไม่ดี เพื่อให้เกิดความสมดุลในการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง รู้จักแสดงออกทางอารมณ์และระบายอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ฝึกความสามารถในการผ่อนคลายความเครียด เช่น การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การร้องเพลง เป็นต้น

6. ฝึกให้เด็กรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงสีหน้า ท่าทาง และคำพูด

7. ฝึกให้เด็กรู้จักหยุดการแสดงอารมณ์ที่ไม่ดี ความสามารถในการไตร่ตรองก่อนการแสดงออก และสามารถที่จะอดทน รอคอยที่จะแสดงพฤติกรรมได้

8. ฝึกให้เด็กฝึกการสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับตน แรงจูงใจที่สำคัญคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์

9. ฝึกให้เด็กฝึกความสามารถในการหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่น สามารถรับรู้อารมณ์ความรู้สึกเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จะต้องฝึกให้นึกถึงผู้อื่นที่เรียกว่า ใจเขาใจเรา ฝึกการสังเกตตรวจสอบอารมณ์

10. ฝึกให้เด็กฝึกทางด้านมนุษยสัมพันธ์ การแสดงน้ำใจ เอื้ออาทร เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ฝึกการให้เกียรติผู้อื่นได้ด้วยความจริงใจ สามารถแสดงความชื่นชอบ ชื่นชมและให้กำลังใจซึ่งกันและกันในวาระที่เหมาะสม

ดาเนียล โกลแมน (อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต, 2544 ,น. 31-33) มีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาการรู้จักอารมณ์ของตนเอง ทำได้ดังนี้คือ

1.1 ให้เวลาแก่ตนเองในการทบทวนอารมณ์ของตนเองทำได้ดังนี้ คือ อารมณ์เช่นไรมักจะคล้อยตามอารมณ์ของตนเอง คล้อยตามอารมณ์ของผู้อื่นหรือคล้อยตามสิ่งแวดล้อมภายนอก

1.1.1 ทบทวนผลย้อนกลับจากการแสดงอารมณ์ว่าเราได้แสดงอาการใดออกไป

1.1.2 ทบทวนผลย้อนกลับจากการแสดงอารมณ์ของเรา

1.1.3 รู้สึกอย่างไรกับผลย้อนกลับ

1.1.4 ถ้ารู้สึกไม่สบายใจคิดว่าไม่เหมาะสม หาวิธีการที่ดีกว่าสำหรับใช้ในคราวต่อไป

1.1.5 ถ้ารู้สึกกว่าพอใจ เหมาะสมแล้วต้องแน่ใจว่าไม่มีการเข้าข้างตัวเองหรือหลอกตัวเองแล้วใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

1.2 การฝึกรู้ตัวบ่อยๆ มีสติอยู่กับการรู้ตัว

1.2.1 ขณะนี้เรากำลังรู้สึกอย่างไรกับตัวเองหรือกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว รู้สึกสบายใจ ไม่สบายใจ

1.2.2 คิดอย่างไรเมื่อเกิดความรู้สึกนั้น

1.2.3 ความคิด ความรู้สึกนั้นมีผลอย่างไรกับการแสดงออกของตนเอง

2. การพัฒนาการจัดการอารมณ์ของตนเอง

2.1 ทบทวนว่ามีอะไรบ้างที่เราทำลงไปเพื่อตอบสนองอารมณ์ที่เกิดขึ้น ดูด้วยว่าผลที่ตามมาเป็นเช่นไร

2.2 เตรียมการในการแสดงอารมณ์ ตั้งใจไว้เกี่ยวกับการแสดงอารมณ์ในคราวต่อไป ฝึกการสั่งตัวเองว่าจะทำอะไร/จะไม่ทำอะไร

2.3 ฝึกการรับรู้สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วยอมรับความจริงที่เราต้องเกี่ยวข้องในด้านดี สร้างอารมณ์แจ่มใสเกิดความสบายใจ

2.4 ฝึกการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง/ผู้อื่น/สิ่งอื่นที่อยู่รอบตัว ทำให้เกิดความคิดที่ดี การกระทำที่ดี ทำให้เกิดผลย้อนกลับที่ดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

2.5 ฝึกการมองหาประโยชน์/โอกาส จากอุปสรรค/ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการเปลี่ยนมุมมองหาแง่ดี โดยคิดว่าเป็นสิ่งท้าทายให้เราได้แสดงความสามารถ ทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับเรามีทางเลือกมากกว่า 1 ทาง จงเลือกทางที่เป็นประโยชน์ที่สุดหรือมีโทษน้อยที่สุด

2.6 ฝึกการผ่อนคลายความเครียดที่เกิดจากอารมณ์ไม่ดี โดยเลือกวิธีที่เหมาะสมกับตัวเองเพราะถ้ามีความเครียดมากๆ จะไม่พลังพอที่จะให้หลุดพ้นจากการครอบงำของอารมณ์ เมื่อควบคุมอารมณ์ได้แล้วก็จะหาทางระบายอารมณ์ในทางที่เหมาะสมต่อไป

3. การพัฒนาการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง

3.1 ทบทวนว่าสิ่งสำคัญในชีวิตเรามีอะไรบ้างที่เราต้องการ อยากได้ อยากมี อยากเป็น จัดอันดับความสำคัญ หลังพิจารณาว่าการจะบรรลุสิ่งที่ต้องการแต่ละสิ่งนั้นสิ่งใดมีทางที่จะเป็นไปได้ สิ่งใดเป็นไปได้ สิ่งใดที่เกิดประโยชน์ สิ่งใดที่เกิดโทษ

3.2 นำความต้องการในข้อ 1 ที่เป็นไปได้และเกิดประโยชน์มาตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนให้แก่ตัวเอง หลังวางขั้นตอนที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมายนั้น

3.3 ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องระวังอย่าให้เหตุการณ์บางอย่างมาทำให้ไขว้เขวไปจนนอกนอกทางที่จะบรรลุเป้าหมาย

3.4 ฝึกการมองหาประโยชน์จากอุปสรรคมองหาสิ่งดีจากสิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นแล้ว เพื่อสร้างความรู้สึกที่ดีๆ ที่จะเป็นพลังให้เกิดสิ่งดีอื่นๆ ต่อไป

3.5 ฝึกการสร้างทัศนคติที่ดี ทำความเข้าใจในเรื่องการมองโลกในแง่ดี ห้ามมอมงในเรื่องที่ดีที่เราไม่พอใจ มองปัญหาให้เป็นการเรียนรู้ การคิดในแง่ดี ทำให้รู้สึกดีมีพฤติกรรมที่ดีแก่ความพึงพอใจเป็นการเพิ่มพลัง-แรงจูงใจให้กับตนเอง

3.6 หมั่นสร้างความหมายในชีวิตให้แก่ตนเอง มองหาสิ่งที่ดีในตนเองนึกถึงสิ่งที่สร้างความภูมิใจแม้จะเป็นสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ในตัวเราและพยายามใช้สิ่งที่ดีในตน สร้างให้เกิดคุณค่าแก่ตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอก็จะยิ่งเพิ่มพูนความหมายในชีวิตมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเพิ่มแรงจูงใจที่จะรู้สึก คือ ปฏิบัติสิ่งที่ดีต่างๆ

3.7 ให้กำลังใจตนเอง คิดอยู่เสมอว่าเราทำได้ เราจะทำ ลงมือทำ

4. การพัฒนาการหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่น

4.1 ให้ความสนใจการแสดงอารมณ์ของผู้อื่น โดยสังเกตสีหน้า แววตา ท่าทางการพูด ถ้อยคำ น้ำเสียง ตลอดจนการแสดงออกอื่นๆ ฝึกสังเกตบ่อยๆ จะเห็นอารมณ์ผู้อื่นจากสิ่งต่างๆ ซึ่งสามารถสังเกตได้โดยเฉพาะจากสีหน้า แววตา จะสังเกตได้ง่ายกว่าจุดอื่น

4.2 ด้านอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นจากสิ่งที่สังเกตเห็นว่าเขากำลังมีอารมณ์ความรู้สึก อาจตรวจสอบโดยถามความรู้สึกเขา แต่จากการตรวจสอบต้องทำในสถานะเหมาะสม มิฉะนั้นอาจเป็นการทำลายความรู้สึกกันได้

4.3 ทำความเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคลตามสภาพที่เขาเผชิญอยู่จริงที่เรียกกันทั่วไปว่าคิดเอาใจเขามาใส่ใจเรา ถึงแม้จะไม่ถูกต้องทุกประการแต่ก็มีความคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงบ้าง

4.4 การแสดงการตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น การแสดงว่าเข้าใจ เห็นใจกัน ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่ดีต่อกัน

5. แนวทางการดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น

5.1 การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจำเป็นต้องมีพื้นฐานมาจากการมองตนเองและผู้อื่นในแง่ดี สร้างอารมณ์ที่ดีต่อกัน การฝึกสร้างอารมณ์ที่ดีต่อผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจผู้อื่น จะทำให้การเริ่มต้นของการมีสัมพันธภาพที่ดีเกิดขึ้น

5.2 ฝึกการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สร้างความเข้าใจที่ตรงกันชัดเจน ฝึกการเป็นผู้ฟังและผู้พูดที่ดี ที่สำคัญต้องคำนึงถึงความรู้สึกของผู้รับสารสื่อสารด้วย

5.3 ฝึกแสดงน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อรู้จักการรับการให้ การแลกเปลี่ยนให้เกิดคุณค่า เกิดประโยชน์สำหรับตนเองและสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

5.4 ฝึกการให้เกียรติผู้อื่นอย่างจริงจัง ให้การยอมรับ เพราะเป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้รับ มีความภาคภูมิใจและมีความรู้สึกที่ดีตอบแทนมา

5.5 ฝึกการแสดงความคิดเห็น ชื่นชมและให้กำลังใจซึ่งกันและกันตามวาระที่เหมาะสม

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2548, น. 39-44) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้เด็กด้วยการเสริมสร้างให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้

1. ให้ความรักที่ปราศจากเงื่อนไข
2. ให้การยอมรับนับถือเด็ก
3. เลี้ยงเด็กให้มีน้ำใจ
4. การฝึกวินัยในเชิงบวก
5. เลี้ยงเด็กให้เป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเอง

จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมทั้งของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา มีสาระสำคัญโดยรวมแล้วใกล้เคียงกันแม้จะแตกต่างกันในด้านการจัดหมวดหมู่และการจัดจำแนกออกเป็นข้อย่อยแต่เมื่อพิจารณารายละเอียดจะพบว่าแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมแต่ละแนวทางต่างมุ่งเน้นให้รู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเอง สามารถบริหารจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถจัดการกับความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งภายในตนเองและในสภาวะแวดล้อม อีกทั้งแสดงอารมณ์ได้เหมาะสมตามสถานการณ์เพื่อรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นจะนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่มีความสุข

วิธีการที่หลากหลายที่สามารถนำมาบูรณาการในการจัดกิจกรรมแนะแนว จากเอกสารของ Rebecca จะเห็นได้ว่ามีการนำวิธีการที่หลากหลายมาบูรณาการในกิจกรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม เช่น การใช้ดนตรี การเต้นรำ การอ่านหนังสือที่ส่งเสริมจินตนาการ สร้างจินตนาการถึงสิ่งที่หวังไว้และเทคนิคการเล่าความวิตกกังวล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของกรมสุขภาพจิต โดยสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายที่ได้จากการบูรณาการแนวคิดทฤษฎี พัฒนาการวัยรุ่น แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการเสริมแรงจากทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขการกระทำ แนวคิดเกี่ยวกับการให้ตัวแบบจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เน้นให้นักเรียนมี

ส่วนร่วมกับการเรียนและฝึกปฏิบัติจริง นำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนให้เพิ่มสูงขึ้นตามศักยภาพของแต่ละบุคคลต่อไป

1.5 แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

แนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์มีหลากหลายแนวทางด้วยกัน ซึ่งนักวิชาการได้เสนอแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

1. พัฒนาการทางอารมณ์ ระยะเวลาวัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นมีอารมณ์หงุดหงิดง่ายกว่าเด็กดื้อรั้น เอาแต่ใจตัวเอง เจ้าอารมณ์ทั้งนี้เพราะอยู่ในวัยช่วงปฏิเสธ (Negativistic Phase) ชีวิตประจำวันมีเรื่องยั่วอารมณ์ให้เด็กหงุดหงิดวุ่นวายไม่รู้จบสิ้นระหว่างความต้องการของเด็กกับท่าทีการปฏิบัติของผู้ใหญ่และเพื่อนเล่น ตลอดจนมีสิ่งต่างๆ มากมายที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก ซึ่งเด็ก อยากรู้ อยากรทดลองให้เข้าใจ บางครั้งก็เข้าใจง่าย บางครั้งก็เข้าใจยาก บางคราวก็เจ็บตัวหรือโดนทำโทษ เด็กเริ่มมีลักษณะอารมณ์ประเภทต่างๆ อย่างที่ผู้ใหญ่มี เช่น อารมณ์โกรธ อารมณ์อิจฉา อารมณ์อาทรเห็นใจ อารมณ์ อยากรู้อยากเห็น อารมณ์หรรษา อารมณ์ก้าวร้าว อารมณ์อวดดีถือดี (จิตรลัดดา ศุภกุล, 2550, น. 21)

1.1 อารมณ์โกรธ เป็นอารมณ์ธรรมดาที่สุดในวัยนี้ เพราะในวัยนี้เด็กโกรธง่าย เนื่องจากอยากเป็นตัวของตัวเอง ไม่ค่อยตามใจใคร เด็กบางคนอาจได้เรียนรู้จากประสบการณ์ว่าวิธีเอาชนะที่เร็วและง่ายที่สุด คือ การแสดงอารมณ์โกรธ เด็กอาจโกรธตัวเอง โกรธบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเด็กแสดงอารมณ์โกรธออกมาหลายวิธี

1.2 อารมณ์อวดดีถือดี เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นมากพอๆ กับอารมณ์โกรธความดื้อรั้นสืบเนื่องมาจากความต้องการทำอะไร ด้วยตัวเอง เพื่อฝึกฝนทักษะใหม่ๆ ที่ได้พัฒนาเช่น อยุ่ยากลำบากเนื้อแขนขา ถ้าเด็กดื้ออย่างมากอาจวินิจฉัยได้ว่า เด็กนั้นถูกบังคับไม่ให้เป็นตัวของตัวเองมากเกินไป จึงเกิดความรู้สึกด้านทานอย่างรุนแรง เด็กแบบนี้บิดามารดาอาจระมัดระวังมากเกินไป รู้สึกเป็นเจ้าของมากเกินไปหรือเลี้ยงดูลูกแบบใช้อำนาจบังคับอย่างมาก การแสดงอารมณ์ดื้อมีหลายวิธี เช่น นิ่งเฉยไม่โต้ตอบ ทำเป็นไม่ได้ยินคำสั่ง ไม่เอาใจใส่ต่อกิจวัตรประจำวัน แสร้งทำกิจต่างๆ ให้ซ้ำ เป็นต้น

2. ความสำคัญในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่นตอนต้น 10-12 ปี ความฉลาดทางอารมณ์หรืออีคิว จำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ วัยรุ่นควบคู่กับ การพัฒนาความฉลาดทางเชาว์ปัญญา เนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์เป็นทักษะที่เกิดขึ้นได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากวิธีการเลี้ยงดูของพ่อแม่และการที่พ่อแม่เป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะการพัฒนา ตั้งแต่วัยวัยรุ่นตอนต้น 10-12 ปี เพราะความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กจะพัฒนาได้อย่าง มากมายในช่วงวัยนี้และคุณสมบัติหลายประการ อาทิ การควบคุมอารมณ์ตนเอง การมีวินัย ความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจผู้อื่นจะเกิดขึ้นได้จากการสร้างฐานในวัยนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2546)

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้เกิดในเด็กโดยพ่อแม่ให้ความรัก ความเอาใจใส่ และมีวิธีการเลี้ยงดูบุตรอย่างชาญฉลาดไม่ใช่การเลี้ยงดูแบบปล่อยตามยถากรรม จึงเปรียบเสมือนพ่อแม่ได้สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่ชีวิตลูกในอนาคตเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะเผชิญกับโลกกว้างต่อไปไม่เติบโตเป็นอาชญากร (Criminal) หรือเป็นปัญหาของสังคม (Social Problem) และเป็นผู้ใหญ่ที่ดีเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป

Weisinger (1997, p. 26) ได้เสนอแนวทางในการช่วยเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยมี 4 แนวทาง ดังนี้ (วิระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2551, น. 92)

1. ให้โอกาสได้รับรู้ตีความและแสดงภาวะอารมณ์ได้อย่างถูกต้อง
2. ให้ได้ใช้ภาวะอารมณ์นั้นๆ กับตนเองและผู้อื่น และการเรียนรู้
3. ให้เข้าใจอารมณ์และความรู้ที่ได้รับ
4. ให้ควบคุมอารมณ์และเอาชนะสร้างพฤติกรรมในทางบวก

ทศพร ประเสริฐสุข (2543, น. 16) ได้สรุปแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ไว้ว่า สามารถทำได้โดย

1. ฝึกให้เด็กรู้จักคุณค่าของตนตามความเป็นจริง ให้มองตนเองอย่างตระหนักรู้มองตนเองในแง่ดี รู้สึกดีกับชีวิต สามารถชื่นชมตัวเองได้ เป็นการฝึกให้รู้จักอารมณ์ตนเอง ด้วยการฝึกการตระหนักรู้ (Self-Awareness) สำรวจตนเองโดยวิธีการต่างๆ เช่น อาจใช้การนั่งสมาธิและวิธีอื่นๆ และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเข้าใจตน เข้าใจคนอื่น อาจใช้กิจกรรมกลุ่มและเทคนิคอื่นๆ
2. รู้จักแยกแยะอารมณ์ของตนว่าชนิดใดดี ชนิดใดไม่ดี และเลือกแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม อาจใช้การฝึกการแสดงออกที่เหมาะสม (Assertive Training) หรือฝึกการสื่อสารที่เหมาะสม อาจใช้เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร
3. รู้จักปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมด้วยความเต็มใจซึ่ง ครู พ่อแม่ คงต้องเป็นผู้นำในการฝึกและทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กเลียนแบบ (Modeling) และให้กำลังใจเมื่อเด็กทำตามระเบียบ เป็นต้น
4. รู้จักและเข้าใจธรรมชาติอารมณ์ของตนเอง จำแนกแยกแยะได้ว่าอารมณ์ใดที่เป็นคุณแก่ตนเอง และอารมณ์ใดจะเป็นโทษแก่ตนเองโรงเรียนและสถานศึกษาควรมี ครู-อาจารย์ ผู้ทำหน้าที่แนะแนวที่จะให้คำปรึกษา (Counseling) แก่เด็ก
5. การรู้จักบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้เพื่อให้รู้ว่าอารมณ์เกิดได้ทุกอย่าง แต่เราไม่สามารถแสดงอารมณ์ทุกอย่างได้ฝึกความสามารถในการควบคุมอารมณ์และแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลา และเหตุการณ์ ทั้งอารมณ์ดีและอารมณ์ไม่ดี เพื่อให้เกิดความสมดุลในการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง รู้จักแสดงออกทางอารมณ์ระบายอารมณ์ได้อย่าง

เหมาะสมฝึกความสามารถในการผ่อนคลายความเครียด เช่น การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การร้องเพลง เป็นต้น

6. การแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงสีหน้า ท่าทางและคำเด็กจึงต้องได้รับการฝึกอาจจะเป็นในช่วงโฮมรูมหรือกิจกรรมแนะแนว

7. รู้จักหยุดการแสดงอารมณ์ที่ไม่ดี ความสามารถในการไตร่ตรองก่อนการแสดงออกและสามารถที่จะอดทน รอคอยที่จะแสดงพฤติกรรมได้

8. ฝึกการสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับตน แรงจูงใจที่สำคัญคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) และแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive)

9. ฝึกความสามารถในการหยั่งรู้อารมณ์ของผู้อื่นสามารถรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และการเข้าใจรับรู้ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น (Empathy) จะต้องฝึกให้หนักถึงผู้อื่นที่เรียกว่าใจเขาใจเรา ฝึกการสังเกต การตรวจสอบอารมณ์

10. ฝึกทางด้านมนุษย์สัมพันธ์ การแสดงน้ำใจเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่นเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ฝึกการให้เกียรติผู้อื่นได้ด้วยความจริงใจ สามารถแสดงความชื่นชอบ ชื่นชม และให้กำลังใจซึ่งกันและกันได้ในวาระที่เหมาะสม

สรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ทำได้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย พ่อ แม่ ครูอาจารย์ จะต้องร่วมเรียนรู้และฝึกฝน ด้วยเพราะความฉลาดทางอารมณ์เป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมร่วมกันมีการติดตามผลของการพัฒนา การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ไม่ควรทำตามกระแสความต้องการของตลาด หรือเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ โดยขาดจรรยาบรรณวิชาชีพและหลักวิชาการรองรับหยั่งรู้อารมณ์สามารถรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นได้

1.6 ทฤษฎีพัฒนาการของช่วงวัยรุ่นตอนต้น 10-12 ปี

จากการศึกษาพัฒนาการในวัยเด็กช่วงอายุ 10-12 ปี ได้มีผู้แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการในแต่ละด้านไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจแนวคิดของ พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547, น. 1-2 (อ้างถึงใน ปารียา แก้วธรรม) ที่ได้แบ่งทฤษฎีพัฒนาการไว้ 5 ด้าน คือทฤษฎีพัฒนาการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และบุคลิกภาพ ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสังคมและทฤษฎีพัฒนาการทางด้านจริยธรรม ซึ่งพัฒนาการแต่ละด้านนั้นจะมีความต่อเนื่องกันทุกช่วงวัย สำหรับเด็กในช่วงวัย 10-12 ปีนั้น จะมีพัฒนาการต่างๆ ตามหัวข้อที่กล่าวข้างต้น ดังนี้

1.6.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

เด็กในวัยนี้จะมีลักษณะเด่นทางด้านร่างกาย คือเป็นในแง่ของความองกาม เจริญเติบโตถึงขีดสมบูรณ์ เพื่อทำหน้าที่อย่างเต็มที่ ความเจริญเติบโตมีทั้งส่วนภายนอกที่มองเห็น

ได้ง่าย เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก รูปร่าง ส่วนสัดของร่างกาย ลักษณะเส้นผม ฯลฯ และความเจริญส่วนภายใน เช่น การทำงานของต่อมบางชิ้น โครงกระดูกแข็งแรงขึ้น การผลิตเซลล์สืบพันธุ์ในเด็กชาย การมีประจำเดือนของเด็กหญิง

1.6.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

เด็กในวัยนี้สามารถเริ่มคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้รู้จักตั้งสมมติฐาน สามารถแก้ปัญหาได้โดยใช้หลักวิทยาศาสตร์ วินัดดา ปิยะศิลป์ และพนม เกตุมาน (2545, น. 23) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพียเจต์ (Piaget อ้างถึงใน พรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547, น. 44) กล่าวว่าเด็กในช่วงวัยนี้มีระดับพัฒนาการความเข้าใจอย่างมีเหตุผล ระยะนี้เป็นพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กนั้นจะพัฒนาขึ้นสู่ระดับวุฒิภาวะสูงสุด คือเด็กในวัยนี้จะเริ่มคิดเหมือนผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กจะสิ้นสุดลง เด็กจะสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผล สามารถที่จะคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ สามารถที่จะตั้งสมมติฐานและทฤษฎีต่างๆ และสามารถที่จะเกิดความคิดรวบยอดสิ่งที่เป็นนามธรรม นอกเหนือไปจากสิ่งที่ตาของเขามองเห็น

1.6.3 พัฒนาการทางด้านอารมณ์และบุคลิกภาพ

ในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และบุคลิกภาพที่เด่นชัดที่สุด เนื่องจากเป็นวัยที่นักวิชาการ นักจิตวิทยาได้ระบุว่า วัยพายุทุกข์ (Storm and Stress) ศรีเรือน แก้วสังวาล (2540, น. 336) ซึ่งเป็นวัยที่แสดงความเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กกำลังต้องการแสวงหาความเป็นตัวตนที่แท้จริง เพราะยังคงมีความสับสนเนื่องจากเป็นช่วงวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ เป็นช่วงที่เปลี่ยนวัยจึงส่งผลต่อในเรื่องของการปรับตัว จากแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพของอีริกสัน (Erikson อ้างถึงใน พรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2547, น. 93) ได้กล่าวว่า ในเด็กช่วงนี้จะมีความรู้สึกขัดแย้งระหว่างตนประสบความสำเร็จหรือรู้สึกด้อย เป็นช่วงของการที่เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์สิ่งใหม่ๆมากขึ้น จึงเป็นส่วนหนึ่งที่เด็กพยายามทำตามแบบของผู้ใหญ่ ถ้าสามารถทำได้ก็จะรู้สึกประสบความสำเร็จทั้งที่ต่อมเหตุแห่งกายแรงใจ ในขณะที่ถ้าไม่สามารถทำได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ก็เป็นเหตุให้เด็กรู้สึกด้อย ซึ่งส่งผลถึงพัฒนาการด้านอารมณ์โดยแสดงออกทางพฤติกรรม ตามแนวคิดของ ออซูเบล (Ausubel อ้างถึงในพรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2547, น. 97) ได้กล่าวว่า สิ่งที่จะส่งผลต่อพัฒนาการนั้นเกิดจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ประการแรกคือองค์ประกอบทางด้านสังคม เป็นองค์ประกอบที่กล่าวถึงสถาบันทางสังคมที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่ม ระหว่างบุคคล และองค์การทางสังคม ซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางและพฤติกรรมของพัฒนาการ ทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางโครงสร้างของบุคลิกภาพด้วย ประการที่ 2 คือองค์ประกอบภายใน เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมาและเป็นแนวโน้มของการเลือกตอบสนองต่อประสบการณ์หรือเป็นขอบเขตทิศทางตอบสนองต่อประสบการณ์ ประการที่ 3 คือองค์ประกอบทางการรับรู้ เป็นการที่บุคคลรู้

อย่างไรจะมีผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเขาโดยตรงและการรับรู้ที่นั่นอาจจะไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงก็ได้ ทั้งนี้จึงกล่าวได้ว่า การแสดงอารมณ์นั้นจะแสดงออกทางพฤติกรรม ดังนั้นการที่เด็กจะแสดงพฤติกรรมได้นั้นเกิดจากองค์ประกอบภายใน คือการรับรู้ตนเองในขณะนั้น และประสบการณ์เดิมที่ตนเคยเรียนรู้ รวมถึงองค์ประกอบภายนอกที่เป็นปัจจัยกำหนดให้เกิดพฤติกรรมต่างๆขึ้น

1.6.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสังคม

เด็กวัยนี้เป็นวัยที่อยู่กับสังคมโรงเรียนมากกว่าสังคมในบ้าน ดังนั้นเพื่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กวัยนี้ เป็นวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลมาก เพราะต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนจึงมักยอมทำตามค่านิยมของเพื่อน นงพะงา ลิมสุวรรณ (2542, น. 91) ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกั้วาน (2540, น. 337) กล่าวว่าเด็กวัยนี้จะให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยและมีความผูกพันแน่นแฟ้นกับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้นและจะเริ่มในชีวิตกลุ่มที่แท้จริง

1.6.5 ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านจริยธรรม

เด็กวัยนี้สามารถทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมเพื่อให้ได้รับการยอมรับว่าเป็นเด็กดี มีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน จากแนวคิดของ โคลเบิร์ก (Kohlberg, อ้างถึงใน พรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2547, น. 166) สำหรับเด็กวัยนี้เป็นช่วงระดับมีจริยธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ ระดับนี้เริ่มใช้กฎเกณฑ์ต่างๆ ขึ้นมากำหนดความถูกต้อง ความดี ความควรขึ้นมา โดยเริ่มจากการยอมรับของกลุ่มขึ้นเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดในสังคม เช่น ระเบียบประเพณี จรรยาบรรณ เหตุผลทางจริยธรรมในระดับนี้อาจแบ่งออกเป็น 2 ประการคือ

ประการแรก คือการยอมรับของกลุ่ม เป็นพฤติกรรมที่ถูก ที่ดี ที่ควรในขั้นพัฒนาการวัยนี้คือ การยอมรับของกลุ่มหรือการยอมรับของพรรคพวกเพื่อนพ้อง เช่นกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

ประการที่สอง คือ ระเบียบระบบของสังคม ในขั้นนี้พฤติกรรมที่ถูก ที่ดี ที่ควรขึ้นอยู่กับระเบียบประเพณีหรือกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้หรือตั้งไว้ เช่น การฆ่าสัตว์ ถ้าฆ่าสัตว์จึงผิดศีลเป็นสิ่งไม่ดี หรือตามประเพณีไทย ลูกชายต้องบวชเรียนฉะนั้นการบวชเรียนของลูกชายจึงเป็นสิ่งที่ดี ที่ถูก ที่ควร เป็นต้น

จากพัฒนาการข้างต้น จะพบว่าตามทฤษฎีพัฒนาการของ เฮวิกเฮิร์ส (Havighurst อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว้ตระกูล, 2544, น. 90-93) กล่าวว่า ทุกคนต้องมีพัฒนาการโดยที่เป็นงานที่มนุษย์ทุกคนจะต้องทำในแต่ละวัยของชีวิต ซึ่งในช่วงวัย 10-12 ปี จัดได้ว่าจะต้องมีงานพัฒนาการ ดังนี้

1. เรียนรู้ที่จะใช้ทักษะทางร่างกายที่จำเป็นสำหรับการเล่นเกมต่างๆ
2. สร้างทัศนคติที่ดีต่อตนเองในฐานะเป็นมนุษย์

3. เรียนรู้ในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อร่วมวัย
4. เรียนรู้บทบาททางสังคมที่เหมาะสมสำหรับเพศชายและเพศหญิง
5. พัฒนาทักษะพื้นฐานในการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ
6. พัฒนาความคิดรวบยอดที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน
7. พัฒนามาตรฐานจริยธรรม มโนธรรมและค่านิยม
8. มีความอิสระ สามารถที่จะทำอะไรได้ด้วยตนเอง
9. พัฒนาทัศนคติต่อสังคมและสถาบันสังคม

จากข้อมูลที่กำลังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น พอประมวลได้ว่า การพัฒนาเด็กในช่วงวัย 10-12 ปี นั้นควรให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพและการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาทางด้านอารมณ์ จากทฤษฎีการพัฒนาการทางอารมณ์ ที่จะนำมาบูรณาการในกิจกรรมแนะแนวได้เป็นอย่างดี จึงจัดกิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์โดยการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งเป็นช่วงที่กำลังเริ่มต้นเข้าสู่วัยรุ่นและเรียนรู้ในสิ่งที่เป็นนามธรรมมากขึ้น พร้อมทั้งเป็นช่วงที่เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่เพื่อนำไปสู่การนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันต่อไป

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.7.1 งานวิจัยในประเทศ

กันตวรรณ มีสมสาร (2544) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนสหศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 แบบ คือ แบบสำรวจการอบรมเลี้ยงดู แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ และแบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเด็ก ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่มีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ และการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กที่มีอายุระหว่าง 9-12 ปี และกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 โรงเรียนระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยครั้งนี้ ได้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กที่มีรายละเอียดต่างๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สตรีดอม (Strydom, 1999) ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถยืนยันได้ว่า แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กของการวิจัยครั้งนี้ มีองค์ประกอบที่สามารถประเมินความฉลาดทางอารมณ์ได้ตรงประเด็น

ดรุณี ร่องสุวรรณ (2545) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านการตระหนักรู้ตนเอง การควบคุมตนเอง การสร้างแรงจูงใจ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ทักษะทางสังคมกับความสามารถทางสมองในด้านภาษา ปริมาณ การคิดอย่างมีเหตุผล การรับรู้ การมองเห็น ความสัมพันธ์ ความจำ โดยจำแนกเพศ พบว่า นักเรียนชายมีความฉลาดทางอารมณ์ในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้านต่ำกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุธิดา พลขำนิ (2546) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มลิตทอง ศรีอ่อน (2550, น. 65-66) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงหมู อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จุดประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงหมู อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า หลังจากได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มโดยทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน ในด้านดีสามารถควบคุมอารมณ์โกรธ เอาแต่ใจตนเองได้มากขึ้น รู้จักการใส่ใจผู้อื่น การเข้าใจและยอมรับผู้อื่น มีความรับผิดชอบในการเรียนการทำงานมากขึ้น ด้านเก่ง คือรู้จักการเป็นผู้ให้และผู้รับ รู้จักการยอมรับผิด การให้อภัย มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นและด้านสุข มีความภูมิใจและพอใจในสิ่งที่ตนเองมี พึงพอใจในสภาพชีวิตของตนเองและมีความสุขสบายใจ และหลังให้คำปรึกษาแบบทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนทรี อารังโสตติสกุล (2550, น. 78) ได้พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเองของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมกลุ่มพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเองของนักเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศศิรินทร์ ศิริธาดากุลพัฒน์ (2551, น. 95-103) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้าง ทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการวิจัยและพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสร้างรูปแบบ

การเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ ที่พัฒนาขึ้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ มีการสื่อสารแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ การฝึกควบคุมอารมณ์ ฝึกคิดและสะท้อนปัญหา และสร้างทางเลือก 2) ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบ การเรียนการสอนคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านทักษะทางสังคมหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านความฉลาดทางด้านอารมณ์ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอน อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

มารศรี ภูพลพิศาล (2552, น. 74) ได้ศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งอรุณวิทยา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุเนียร สืออ่อน (2553, น. 98-99) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพลวัตรกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความสามารถเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลโพนทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมพลวัตร กลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความสามารถเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.79/92.15 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7447 นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความสามารถเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) เพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทรงศิริ เหล่าทรัพย์เจริญ และคณะ (2556, น. 31-47) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่นในประเด็นรูปแบบและผลลัพธ์ของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่น สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สามารถแบ่งเป็น 4 รูปแบบ คือ 1)การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดจิตวิทยา 2) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดศาสนา 3) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดสังคม และ 4) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดผสมผสาน ทั้ง 4 รูปแบบนี้สามารถเพิ่มความฉลาดทางอารมณ์ในผู้เข้ารับการฝึกได้และยังส่งผลต่อการปรับตัวต่อความเครียดและผลการเรียนดีขึ้นผลการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่น โดยเลือกรูปแบบให้เหมาะสมกับวัยรุ่นแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คาเพลน (Kaplan, 2003, p. 3521-A) ได้ทำการศึกษาการประเมินผลโปรแกรมการฝึกด้านจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาและผู้ที่ทำหน้าที่ในการดูแลเด็กก่อนเข้า โรงเรียนและเด็กปฐมวัย ทฤษฎีความฉลาดทางอารมณ์ (EI) ถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อฝึกทักษะ การศึกษาแบบ EI กับผู้ใหญ่และประเมินผลจากสถานที่ทำงาน สถานที่ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ศูนย์กลางของเด็กปฐมวัยและโรงเรียนที่มีรายได้ต่ำที่อยู่ใกล้เคียงกับเมือง Hispanic ผู้ร่วมวิจัยจำนวน 11 คน ได้แก่ ผู้หญิงที่ใช้ภาษาสเปนเป็นภาษาแรก ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษารวมกันเด็กปฐมวัย เป็นเวลา 60 ชั่วโมง การศึกษาครั้งนี้ออกแบบมาเพื่อที่จะพัฒนาความสามารถของพวกเขาที่จะรับรู้ เข้าใจและจัดการกับอารมณ์และเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการนำเอาโปรแกรมมาเรียนรู้ด้านสังคม และอารมณ์ไปใช้กับเด็ก เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถความฉลาดทางอารมณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม และการประเมินผลการรายงานตนเองจากการศึกษาพบว่า ความฉลาดทาง อารมณ์ของผู้ร่วมวิจัยก่อนใช้โปรแกรมนั้นอ่อน แต่เมื่อหลังจากการใช้โปรแกรมการฝึกแล้วผู้ร่วมวิจัย มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นเมื่อนำโปรแกรมการฝึกไปใช้ในโรงเรียนไอโซคอร์ปี (Isokorpi, 2004, p.11-C) ได้ศึกษาเพื่อที่จะพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม ด้วยทักษะทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ของการทำงานแบบร่วมกันเป็นกลุ่ม (TUTA) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มร่วมกัน แบ่งปันประสบการณ์ของชีวิตในการทำงานแก่กันและ อารมณ์ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้ที่ทำงานร่วมกันรู้สึกดีและพัฒนาความรู้สึกร่วมกันของการทำงานร่วมกันของกลุ่มให้ดีขึ้นด้วย กระบวนการเรียนรู้ไม่เพียงแต่พยายามพัฒนาทักษะทางสังคม และทักษะทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคลเหล่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นว่ามีความสำคัญที่ทำให้เกิดทักษะในการทำงานเดี่ยวและงานกลุ่มเป้าหมายสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ทำการสอน 11 คน ในวิทยาลัยอาชีวศรรูปแบบ TUTA เป็นรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์และการสะท้อน ผลประโยชน์ของกระบวนการกลุ่มและกระบวนการเรียนรู้ ผลจากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนรู้และการแก้ปัญหาการสอนของครูมีแรงกระตุ้นสูงและการอภิปรายถึงประสบการณ์ ด้านอารมณ์มีการเชื่อมโยงต่อกันกับงานที่ทำครูได้แสดงความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมนั้นเป็นสิ่งสำคัญ จำเป็น มีผลในทางบวกและทำลาย

เวลล์ และพริ้นเดิ้ล (Well and Prindle, 2000, pp. 155-159) ได้ศึกษาบทบาทของความฉลาดทางอารมณ์ โดยเน้นการหาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยกับคะแนน ความฉลาดทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นบัณฑิตในมหาวิทยาลัยชุมชนแคนาดาซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาผู้ใหญ่ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับช่างเทคนิคซ่อมรถยนต์ที่ศูนย์ฝึกงาน นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับการทดสอบจากข้อสอบวัดความฉลาด ทางอารมณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน

สาขาวิชาเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนต่างสาขาวิชา การปรับตัวการจัดการความเครียด และรูปแบบการ ประพฤติทั่วไป ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการทดสอบสามารถใช้ในการส่งเสริมให้เกิด การพัฒนาขึ้นกับ นักศึกษาได้อย่างเหมาะสมในการดำเนินการสอบนักศึกษาสาขาการศึกษาผู้ใหญ่ จำนวน 41 คน ใน ปลายปีการศึกษา ส่วนนักศึกษาช่างเทคนิคแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย กลุ่มย่อยที่ 1 จำนวน 12 คน ได้รับการทดสอบในปลายปีแรก อีกกลุ่มจำนวน 9 คน ได้รับการทดสอบในปลายปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกค่อนข้างต่ำระหว่างคะแนนการปฏิบัติงานในโรงงานใน ปลายปีที่สองกับคะแนนรวมของแบบทดสอบ อย่างไรก็ตามการศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก และยังมีตัวแปรแทรกซ้อนจำนวนหนึ่งด้วย จึงมีผลต่อการสรุปเพื่อนำผลการศึกษานี้ไปใช้

ดราโก จูดี เอ็ม (จินดา ทัพละ, 2550, น. 44 อ้างอิงมาจาก Drago, 2005, p. 4811-B) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการสำเร็จการศึกษาของ นักเรียนเพราะว่า นักเรียนมีความแตกต่างกันในความสามารถในการจำนักเรียนบางคนเตรียมพร้อม สำหรับสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยดีกว่าคนอื่นบทบาทของความฉลาดทางอารมณ์ในการสำเร็จการศึกษา ต้องถูกเข้าใจมากขึ้นปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับความจำ เช่น ความฉลาดทางอารมณ์ อาจสนับสนุนหรือเพิ่ม ความสามารถในการจำการศึกษานี้ ความฉลาดทางอารมณ์ กระตุ้นความสำเร็จ ความกังวล และความสามารถในการจำเป็นตัวแปรทำนาย ตัวแปรบรรทัดฐานคือความสำเร็จในการศึกษาการวัด โดยเกรดเฉลี่ยของ นักเรียน ข้อมูลถูกรวบรวมโดยใช้ MSCEIT, STAI, AMP, WPT, SDS การทดสอบ สมมติฐานใช้ Bivariate และ Multivariate, Correlation, Regression Analysis ผลปรากฏว่า ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคะแนนเกรดเฉลี่ยคะแนนความสามารถใน การจำแนกและอายุ นักเรียน นอกจากนี้ ความกังวลของนักเรียนสัมพันธ์กับความสามารถของ ความฉลาดทางอารมณ์กับการกระตุ้นความสำเร็จอธิบายโดยสรุป ผลการศึกษาแนะนำว่าการสำเร็จ การศึกษาสัมพันธ์กับความสามารถของนักเรียนในการจำการใช้ และการจัดการกับอารมณ์ ผลนี้ แนะนำถึงความจำเป็นในการเพิ่มเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ในหลักสูตรปริญญาของวิทยาลัยเพื่อ เพิ่มความฉลาดทาง อารมณ์ของพวกเขาจากเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) สามารถ พัฒนาได้กับบุคคลทุกวัยทุกระดับ ตลอดชีวิต

กรีนเนอร์ (Greener, 1989 อ้างถึงใน วิลาสลักษณ์ ช่ววลลี, 2543) ที่ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะและความสามารถทางอารมณ์กับพฤติกรรมเอื้อสังคมของเด็กอายุ 8-12 ปี พบว่า เด็กที่มีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงจะมีคะแนนความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีอารมณ์ทางบวก มีความแม่นยำในการตีความแสดงอารมณ์ทางสีหน้า และมีการจัดการกับอารมณ์ได้ดีกว่าเด็กที่มี การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นต่ำ นอกจากนี้เด็กที่มีพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงจะได้รับการยอมรับจาก

เพื่อนมากกว่าด้วยและยังพบว่าเด็กหญิงได้คะแนนความสามารถทางอารมณ์และพฤติกรรมเอื้อสังคมสูงกว่าเด็กชาย

โอม (Ohm, 1998) ได้ทำการศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ในฐานความฉลาดชนิดหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน เพื่อสนับสนุนให้สถาบันการศึกษานำความฉลาดทางอารมณ์มาใช้ในการเรียนการสอน จากผลการศึกษาพบว่าทักษะทางอารมณ์ที่ดีกับความสำเร็จทางการเรียนและความสำเร็จของบุคคลมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทาเปีย (Tapia, 1999, p. 3421-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งวัดด้วยแบบสำรวจความฉลาดทางอารมณ์กับคะแนนความฉลาดทางอารมณ์จากแบบทดสอบความสามารถทางสติปัญญาของโอติส เลนนอนและตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ความสามารถด้านภาษาและด้านคณิตศาสตร์ จากแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน เกรตเฉลี่ย ภูมิหลัง เพศ และระดับการศึกษาของบิดามารดา ผลการศึกษาพบว่า คะแนนจากการวัดความฉลาดทางอารมณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนความสามารถทางสติปัญญาไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่มีความสัมพันธ์กับเกรตเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไอโซคอร์ปี (สุเนียร์ สืออน, 2553, น. 61 อ้างอิงมาจาก Isokorpi, 2004, p. 11-C) ได้ศึกษาเพื่อที่จะพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมด้วยทักษะทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (TUTA) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มร่วมกัน แบ่งปันประสบการณ์ของชีวิตในการทำงานแก่กัน และอารมณ์ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้ที่ทำงานร่วมกันรู้สึกดี และพัฒนาความรู้สึกในการทำงานร่วมกันของกลุ่มให้ดีขึ้นด้วยกระบวนการเรียนรู้ไม่เพียงแต่พยายามพัฒนาทักษะทางสังคม และทักษะทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคลเหล่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นว่ามีความสำคัญที่ทำให้เกิดทักษะในการทำงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ผลจากการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ และการแก้ปัญหาการสอนของครู มีแรงกระตุ้นสูงและการอภิปรายถึงประสบการณ์ด้านอารมณ์ มีการเชื่อมโยงต่อกันกับงานที่ครูทำได้

ผลการวิจัยที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้เพิ่มขึ้นได้โดยวิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ส่วนใหญ่จะเป็นการใช้กิจกรรมกลุ่มหรือการใช้โปรแกรมแนะแนวกลุ่มซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมจะสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เรียนรู้ที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเอง มีเจตคติทางบวกต่อตนเองและผู้อื่น เคารพนับถือและมองเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สามารถใช้วิธีการที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดลองศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของ

นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำถึงปานกลางให้เพิ่มสูงขึ้น และสามารถนำเครื่องมือและกิจกรรมที่ได้ไปพัฒนานักเรียนในวัยเดียวกันที่มีลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ต่ำและเป็นแนวทางให้ผู้สนใจศึกษาพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านอื่นๆสำหรับเด็กได้ศึกษาวิจัยต่อไปและการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สามารถพัฒนาได้โดยใช้กิจกรรมแนะแนว

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2544, น. 136) กล่าวถึงกิจกรรมแนะแนวว่า เป็นการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ให้แก่ผู้รับบริการด้วยการใช้เทคนิควิธีต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัย และหลักสูตรแนะแนวที่วางไว้สำหรับแต่ละวัย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 6) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์การเรียนรู้เชิงปัญหา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี

สรายุทิพย์ อนุมัติ (2545, น. 16) ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า กิจกรรมแนะแนว คือ การจัดกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการมีลำดับและขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว สามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองได้อย่างเต็มที่

ผองพรรณ เกิดพิทักษ์ (2545, น. 81) ได้กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ผู้ให้บริการแนะแนวจัดให้แก่ผู้รับบริการในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการแนะแนวด้านต่างๆ ทั้ง ด้านการศึกษา อาชีพ สวนตัวและสังคม เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กวัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ รู้จักและเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม ได้ค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ การปรับตัวทั้งด้านการเรียน สวนตัวและสังคม ตลอดทั้งการวางแผนอนาคต ด้านการศึกษา อาชีพ สวนตัวและสังคม

สมร ทองดี และปราณี รามสูตร (2545, น. 11) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่าเป็นมวลประสบการณ์ทุกรูปแบบที่จัดให้หรือสนับสนุนให้ผู้รับบริการแนะแนวแต่ละคน แต่ละกลุ่ม ได้ปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนา ส่งเสริม ปกป้อง และแก้ไขปัญหาทั้งด้าน การศึกษา อาชีพ สวนตัวและสังคม

ประภัสสร โลहनันทชัย (2548, น. 61) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบ พัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้ถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหา ตลอดจนจนการสามารถปรับตัวให้อยู่กับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2551, น. 16) ได้อธิบายไว้ว่า กิจกรรมแนะแนว คือ กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนา และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีบทบาทเต็มทีในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพและสามารถจัดการกับชีวิตตนอย่างชาญฉลาด และมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการแนะแนว ซึ่งประกอบด้วย 5 บริการ ได้แก่ บริการศึกษารวบรวมข้อมูลรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษาบริการจัดวางตัวบุคคล (งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนาช่วยเหลือ) บริการติดตามและประเมินผล

อลิสสา กุระมะสุวรรณ (2552, น. 25) ให้ความหมายว่า เป็นกิจกรรมที่เป็นมวลงานที่จัดให้เพื่อพัฒนา ป้องกัน และแก้ปัญหาให้แก่ผู้รับบริการ ทุกเพศ ทุกวัย ทั้งวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่

ศิริวรรณ อินทวัฒนา (2553, น. 44) ให้ความหมายการแนะแนวว่า หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลได้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและสภาพแวดล้อม และสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตสำหรับตนเองในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และส่วนตัวและสังคมได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถป้องกันปัญหา แก้ไขปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกด้าน

บุษกรณ์ สุวรรณรัตน์ (2554, น. 22) ได้ให้ความหมายกิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและปรับตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จารุวรรณ แสงด้วง (2556, น. 31) สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง มวลงานที่จัดให้หรือเครื่องมือที่จัดให้ผู้รับบริการแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติและค้นพบศักยภาพของตนเองจนบรรลุเป้าหมายตามขอบข่ายของงานแนะแนว

สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ หมายถึง มวลงานที่จัดให้ผู้รับบริการแนะแนวได้ปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ และขอบข่ายของการแนะแนว ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สามารถนำมวลงานที่จัดให้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ เป็นการจัดกิจกรรมที่ใช้เทคนิควิธีการที่

หลากหลาย เพื่อมุ่งส่งเสริม พัฒนา หรือแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ รู้จักเข้าใจตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 24) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความถนัด ความสามารถ ความสนใจของตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้จากข้อมูล ข่าวสาร แหล่งความรู้ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนเลือกแนวทางการศึกษา อาชีพได้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ในงานอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
4. เพื่อให้นักเรียนมีค่านิยมที่ดีงามในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างวินัย คุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้เรียน
5. เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

พิมลรัตน์ ขุนแผ้ว (2548, น. 29) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพ ความสามารถของตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้ข้อมูล พัฒนาบุคลิกภาพปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีอาชีพสุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม และจิตสำนึกต่อการรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม

ปาริยา แก้วธรรม (2550, น. 32) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า เพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาผู้รับบริการให้ค้นพบศักยภาพของตนเอง สามารถนำมวลประสบการณ์ที่ได้รับไปแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาตนเอง ให้สามารถปรับตัว มองเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ให้มองเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

2.3 ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 25-26) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวควรมีลักษณะดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
2. สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา การงานอาชีพ ชีวิตและสังคม เพื่อใช้ในการวางแผนการเรียน การศึกษาต่อ อาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง
3. เสริมสร้างทักษะต่างๆให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข
4. เสริมสร้างค่านิยมที่ดี วินัย คุณธรรมและจริยธรรม
5. เพิ่มพูนประสบการณ์เพื่อเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในวิชาการต่างๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีนิสัยรักการทำงานและสามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง
6. จัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมหรือครูเป็นผู้ริเริ่ม เป็นที่ปรึกษาโดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียน เพื่อทำกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ และแก้ปัญหาผู้เรียนได้
7. จัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
8. เป็นกิจกรรมที่ไม่เน้นเนื้อหาวิชาการ แต่เน้นการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และบูรณาการให้สอดคล้องกับชีวิตจริง
9. วัดแลประเมินผลในแต่ละกิจกรรม โดยมีการประเมินผลจากเวลาการเข้าร่วม กิจกรรม การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ในการผ่านช่วงชั้น
10. สรุปการประเมินผลการพัฒนาการของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง

กรมวิชาการ (2545, น. 7) ได้กำหนดลักษณะของงานแนะแนวไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาให้แก่ผู้เรียน ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มเพื่อให้ครูได้รู้จักผู้เรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมและป้องกันปัญหาของผู้เรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมและป้องกันปัญหาของผู้เรียนทุกคน ให้ได้รับการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัว การวางแผนชีวิต รวมทั้งการสร้างคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมอาจจัดในห้องเรียน ซึ่งต้องจัดเวลาเฉพาะอย่าง ต่อเนื่องกัน หรือนอกห้องเรียน ในกรณีที่ต้องฝึกฝนทักษะที่สำคัญและจำเป็น โดยมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีครูที่ปรึกษา และผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
2. การจัดบริการ เพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจตนเอง และรู้จักตนเองในทุกด้าน ให้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศที่จำเป็นและทันสมัย ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และการพัฒนาบุคลิกภาพให้สามารถตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนช่วยเหลือ แก้ไข และฝึกประสบการณ์ที่เหมาะสม สำหรับผู้เรียนได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการศึกษาและชีวิตต่อไป

3. การบูรณาการแนะแนวในการเรียนการสอน เป็นการนำเทคนิควิธีการทางจิตวิทยาและการแนะแนว มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม โดยเน้นให้ครูได้รู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งในด้านพัฒนาการตามวัย พฤติกรรม และสาเหตุของพฤติกรรม วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ครูมีแนวทางในการช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในสาระวิชาต่างๆ เกิดแรงจูงใจ ใฝ่ รู้ ใฝ่ เรียน ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนรู้เกิดผลสัมฤทธิ์

ทองเรียน อมรัชกุล (2528, น. 506-508) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนการสอน กิจกรรมแนะแนว ไวดังนี้

1. การจัดบรรยากาศให้เป็นกันเองเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงตัวที่แท้จริง ออกมาอันจะทำให้มีแนวทางที่จะแก้ไขหรือส่งเสริมต่อไปในการนี้ผู้สอนจำเป็นต้องมีความสามารถในการ ทำตนให้มีลักษณะโปร่งแสง อันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์แนะแนว

2. การแสดงออกของผู้เรียนควรให้มากที่สุดโดยเฉพาะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความกล้าในการอภิปรายออกความคิดเห็น ซึ่งถือเป็นลักษณะที่สำคัญของอาจารย์แนะแนว

3. รูปแบบการสอนกิจกรรมแนะแนวให้ใช้รูปแบบการให้คำปรึกษาเป็นหัวใจของการสอนกิจกรรมแนะแนว ซึ่งทำให้การสอนครอบคลุมบริการแนะแนวทุกบริการทั้งหมดได้อย่างแท้จริง

4. การเข้าถึงความเป็นจริงของผู้เรียนทุกคนทั้งนี้ผู้สอนต้องเข้าใจลักษณะทั่วไป และลักษณะเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน ตลอดจนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดโครงการเรียน และการเรียนการสอนตามความถนัด และความสนใจ

5. วิธีการสอนและกิจกรรม ในการสอนแต่ละชั่วโมง ต้องเน้นการประยุกต์เริ่มต้นจากสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันไปสู่เกณฑ์นอกจากนี้แล้ว ควรจะใช้วิธีการสอนและกิจกรรมหลายๆ อย่างๆ โดยเฉพาะการสาธิตกิจกรรมโยคะ การทำสมาธิ การเล่นบทบาทสมมติ การจัดสถานการณ์ให้คล้ายความเป็นจริง กลุ่มสัมพันธ์ การแนะแนวหรือการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและกลุ่ม ดังนั้นเป็นการปฏิบัติ ต่อชีวิตประจำวัน ในสถานการณ์ต่างๆเป็นการเน้นกิจกรรมเน้นปัญหา เน้นบุคคล และเน้นการปฏิบัติ

6. การควบคุมชั้นเรียน เนื่องจากการสอนกิจกรรมแนะแนวมุ่งการแสดงออกของนักเรียนภายใต้บรรยากาศที่เป็นกันเอง จึงมุ่งสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน มากกว่าการบีบบังคับจากภายนอก นอกจากนี้แล้ว อาจใช้การต่อรอง วิธีการทางขบวนการกลุ่มต่างๆ ตลอดจนกิจกรรมทางพลศึกษาในรูปแบบต่างๆมาเป็นเครื่องมือในการควบคุมชั้นเรียน

7. บทบาทและความรับผิดชอบเนื่องจากการสอนส่วนใหญ่เน้นขบวนการทางสังคมในแง่ การมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้น การกระทำหน้าที่ ความผูกพันในฐานะที่นักเรียนมีอยู่จึง

เป็นสิ่งสำคัญในการนี้การ กระทำให้เกิดความตระหนักรู้ในตนเองด้วยการส่งผลย้อนกลับตลอดจน การเผชิญหน้าจึงเป็นสิ่งจำเป็น

8. วงจรแห่งความช่วยเหลือ เนื่องจากเป็นการแนะแนว การสอนกิจกรรมแนะแนว จึงใช้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การเข้าใจตนเองให้ดีขึ้น และการดำเนินการแก้ไขตามวิธีที่เหมาะสม ซึ่งเป็นวงจรแห่งความช่วยเหลือเป็นหลักชัย ในการจัดกิจกรรมตลอดชั่วโมงของการสอน

พิมลรัตน์ ขุนแผ้ว (2548, น. 31) ได้ให้ข้อสรุปไว้ว่า ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตนเอง เพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้ไม่เน้นวิชาการ แต่เน้นการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับชีวิตจริง สามารถวัดผลและประเมินผลได้

สรุปได้ว่า ลักษณะของกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ ต้องเน้นให้ครอบคลุม ทุกกลุ่มเป้าหมายและจัดให้ครบทุกด้านแก่ผู้รับบริการโดยให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและ กิจกรรมมีความเหมาะสมกับช่วงวัยสามารถวัดและประเมินผลได้

2.4 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว

ฉัตรสุดา หาญประกอบสุข (2541, น. 5) กล่าวว่า ชุดการแนะแนวเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยการใช้สื่อประสมที่สอดคล้องกับวิชา หน่วยการสอนและหัวข้อ เพื่อช่วยให้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายและการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผองพรรณ เกิดพิทักษ์ (2545, น. 80) กล่าวถึง ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวว่าเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยใช้สื่อประสม เช่น วีดิทัศน์ แอบบันทิกเสียง เอกสารที่บันทึกรายละเอียดของกิจกรรมต่างๆ ทั้งเกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ แบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน โดยจัดไว้เป็นชุด หรือกล่อง หรือซอง และภายในกล่องหรือซองจะบรรจุคู่มือครู คู่มือผู้เรียน และสื่อประกอบการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่อง

อรณัญญา โยธะกา (2551, น. 19) ได้ให้ความหมายชุดกิจกรรมแนะแนว คือ เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันอย่างมีระบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนหรือผู้รับบริการ ให้มีกิจกรรมที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อลิสสา กุระมสุวรรณ (2552, น. 34) ได้ให้ความหมายชุดกิจกรรมแนะแนวว่า คือ มวลประสบการณ์หรือเครื่องมือที่จัดให้ผู้รับบริการแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติและค้นพบศักยภาพของตนเองจนบรรลุเป้าหมายตามขอบข่ายของงานแนะแนว

บุษกรณ์ สุวรรณรัตน์ (2554, น. 25) ได้ให้ความหมายชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันอย่างมี ระบบเพื่อพัฒนาผู้รับบริการ ให้มีจิตลักษณะ หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายหรือ

ลักษณะที่ต้องการพัฒนาที่กำหนดไว้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และเทคนิคการจัดกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้ และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบขึ้นด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายๆ กิจกรรมประกอบกันขึ้น เพื่อพัฒนาผู้รับบริการให้มีทักษะพฤติกรรม แนวคิด ให้พัฒนาขึ้นได้ตามวัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรมและขอบข่ายของการแนะแนว โดยสามารถนำความรู้ ความเข้าใจจากกิจกรรมนั้นๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้รับบริการได้

2.5 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว

วัชรี ทรัพย์มี (2531, น. 4-5) กล่าวว่า การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวนั้น ต้องคำนึงถึงหลักการและขอบข่ายของงานทั้งด้าน การศึกษา อาชีพ สวนตัวและสังคม ให้กับวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่

บัทส์ (Butts, 1974, p. 85) เสนอหลักการสร้างไว้ ดังนี้

1. ก่อนที่จะทำการสร้างต้องกำหนดโครงร่างคร่าวๆ ก่อนว่าจะเขียน จะทำเกี่ยวกับเรื่องอะไร มีวัตถุประสงค์ อะไร

2. ศึกษางานด้วยวิทยาศาสตร์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะ

3. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาที่สอดคล้องกัน

4. แจกวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมออกเป็นกิจกรรมย่อยๆ โดยความเหมาะสมของ

ผู้เรียน

5. กำหนดอุปกรณ์ที่จะใช้ในแต่ละตอนให้เหมาะสม

6. กำหนดเวลาที่ใช้ในแบบฝึกแต่ละตอนให้เหมาะสม

7. กำหนดการประเมินผลว่าจะประเมินก่อนหรือหลังเรียน

พิทยาภรณ์ พิทยาธรรกุล (2545, น. 47) ได้ให้ข้อสรุปว่า การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวนั้นมีลำดับขั้นตอนต่างๆ ในการสร้าง ซึ่งต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และสาระสำคัญของการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเป็นหลัก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรม หรือโครงสร้างชุดที่ชัดเจนเป็นระบบและดำเนินการตามขั้นตอนที่เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวให้แก่นักเรียน

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2533, น. 65) กล่าวถึงลำดับขั้นตอนในการสร้างชุดการแนะแนวไว้ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดการแนะแนวจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างโปรแกรมการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
4. นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์วิธีดำเนินการ เนื้อหา อุปกรณ์ และการประเมินผล
5. นำโปรแกรมที่สร้างไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องของคู่มือครูและโปรแกรมการสอน โดยใช้ชุดการแนะแนว ตลอดจนเวลาที่ใช้
6. ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

พรทรัพย์ ชื่นในเมือง (2554, น. 39) สรุปไว้ว่า การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวที่ดีนั้น ควรคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นหลัก โดยให้เหมาะสมกับวัยและควรสร้างตามลำดับขั้นตอนสอดคล้องกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา

สรุปได้ว่าการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวนั้น ต้องคำนึงถึงหลักการและขอบข่ายของงานแต่ละด้าน วัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายว่าอยู่ในวัยใด ต้องสร้างให้เหมาะสมกับความสนใจ ความต้องการของผู้รับบริการ และดำเนินการสร้างตามขั้นตอนอย่างเหมาะสมต่อไป

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ต้องการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ในครั้งนี้ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนและคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นสำคัญ

2.6 การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

2.6.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบัน มุ่งเน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ และการนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ รวมทั้งปลูกฝังความมีคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเกิดทักษะต่าง ๆ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการ เรียนแบบร่วมมือดังนี้

Alice F. Artzt and C.M. Newman (1999, pp. 448-449) ได้ให้ความหมายของการ เรียนแบบร่วมมือไว้ซึ่งสรุปได้ว่า เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนร่วมกัน เป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อ

เรียนรู้ การแก้ปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้กลุ่มประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยสมาชิกในกลุ่ม เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว การที่สมาชิกจะบรรลุเป้าหมายร่วมกันนั้น ทุกคนต้องปรึกษาหารือกันและกัน ช่วยเหลือกันให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ครูมีบทบาท เป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือจัดหา และชี้แนะแหล่งค้นคว้าข้อมูล ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าเอง ซึ่งตัวผู้เรียนจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการที่จะทำให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน

Slavin, Robert E. (1995, p. 5) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนที่ ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกัน โดยผู้เรียนจะมีการโต้ตอบกันภายในกลุ่มร่วมมือกัน ทำงาน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม

บุญชม ศรีสะอาด (2541, น. 22) ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมมือกันในการเรียน ซึ่งมีวิธีการดังนี้ ครูสอนบทเรียน นักเรียน 4 คนทำงานร่วมกันตามที่ครูกำหนด มีการเปรียบเทียบคำตอบ ซักถาม ตรวจสอบกัน แนะนำให้คนเก่งในกลุ่มอธิบายแบบฝึกหัดให้เพื่อนฟัง เมื่อเรียนจบบทเรียนให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบนั้นๆ ด้วยตนเอง ตรวจสอบผลการทดสอบ หาค่าเฉลี่ยของกลุ่ม นักเรียนคนใดทำได้ดีขึ้น ครูชมเชยและกลุ่มใดที่ทำได้ดีขึ้นก็จะได้รับคำชมเชย

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, น. 34) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันโดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม

จันทรา ตันติพงศานุรักษ์ (2544, น. 4) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงาน ร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544, น. 14) ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่า หมายถึง การร่วมมือกันทำงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งทุกคนยอมรับจุดมุ่งหมายร่วมกันและเมื่อพัฒนาสำเร็จแล้วส่งผลให้ผู้ร่วมทำงานเกิดความพอใจ

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545, น. 134) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

มีการช่วยเหลือหรือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัว และส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

บัญญัติ ชำนาญกิจ (2553) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันโดยแต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนและความสำเร็จของกลุ่มทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากร การเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจกันและกันคนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่าสมาชิกในกลุ่มไม่เพียงรับผิดชอบการเรียนของตนเองเท่านั้นหากแต่จะรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคน ในกลุ่ม

สิริพร ทิพย์คง (2545, น. 151) ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องการเน้นให้นักเรียนที่มีความแตกต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกันเกิดความร่วมมือ ความสำเร็จและการช่วยเหลือกัน มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนการฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น

พิชัย ทองดีเลิศ (2547, น. 10) นิยามความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นการเรียน ที่บ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม จำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่มเท่ากัน และสมาชิกในกลุ่มจะต้องละ ความสามารถทางการเรียน (เก่ง ปานกลาง อ่อน) โดยจะเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มตามที่ ผู้สอนกำหนดให้ เช่น อภิปรายร่วมกันและผลัดกันพูด เป็นต้น

กิตานันท์ มลิทอง (2548, น. 146) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นรูปแบบหนึ่งของ การเรียนแบบร่วมกัน มีการแบ่งผู้เรียนออกในลักษณะกลุ่มร่วมมือ เพื่อแบ่งงานกันทำตามคำสั่งของ ผู้สอน โดยใช้เทคนิคการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลที่กำหนดไว้โดยที่ผู้สอนไม่มีบทบาท หรือ ส่วนร่วมในการทำงานนั้น หากทำงานได้เร็วที่สุดและแต่ละคนทำงานน้อยที่สุดจะเป็นการดีอย่างยิ่ง

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 121) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือหรือแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถต่างกันได้ร่วมมือกันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจและเต็มใจรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน ทำให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของงานได้

ทิศนา แคมมณี (2552, น. 98) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นการเรียนรู้อย่างกลุ่มย่อยประมาณ 3-6 คน โดยสมาชิกภายในกลุ่มมีความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกัน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อเป้าหมายของกลุ่ม

จากความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยเปิดโอกาส

ให้ ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละประมาณ 4-5 คน โดยในกลุ่มต้องคละความสามารถทางการเรียน และเพศ ผู้เรียนต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย ช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยผู้เรียนที่เก่งกว่าจะช่วยผู้เรียนที่อ่อนกว่า สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มของตนบรรลุเป้าหมาย

2.6.2 ลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ ดังนี้ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544, น. 6) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ 6 ข้อ ดังนี้ 1) องค์ประกอบของกลุ่มประกอบด้วยผู้นำสมาชิก และกระบวนการกลุ่ม 2) สมาชิกมีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป 3) กลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถทางการเรียนคละกัน เพศคละกัน เชื้อชาติคละกัน 4) สมาชิกทุกคน ต้องมีบทบาทหน้าที่ชัดเจนและทำงานไปพร้อมๆ กัน รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคละกัน 5) สมาชิกทุกๆ คน ต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน 6) คະแนนของกลุ่มคือคະแนนที่ได้จากคະแนนสมาชิกแต่ละคนร่วมกัน

Kagan (1994, pp. 1-11) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจนโดยมีแนวคิดสำคัญ 6 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นกลุ่ม (Team) ซึ่งเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ประมาณ 2-6 คน เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมมืออย่างเท่าเทียมกัน ภายในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่แตกต่างกัน
2. มีความตั้งใจ (Willing) เป็นความตั้งใจที่ร่วมมือในการเรียนและทำงานโดยช่วยเหลือกันและกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน
3. มีการจัดการ (Management) การจัดการเพื่อให้การทำงานกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
4. มีทักษะ (Skills) เป็นทักษะทางสังคมรวมทั้งทักษะการสื่อความหมาย การช่วยสอนและการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง ซึ่งทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีหลักการสำคัญ 4 ประการ (Basic principles) เป็นตัวบ่งชี้ว่าเป็นการเรียนรู้เป็นกลุ่มหรือการเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แบบร่วมมือต้องมีหลักการ 4 ประการ ดังนี้
 - 5.1 การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก (Positive interdependence) การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อสู่ความสำเร็จและตระหนักว่า ความสำเร็จของแต่ละคนคือความสำเร็จของกลุ่ม
 - 5.2 ความรับผิดชอบรายบุคคล (Individual accountability) ทุกคนในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในการค้นคว้าทำงาน สมาชิกทุกคนต้องเรียนรู้ ในสิ่งที่เรียนเหมือนกันจึงถือว่าเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

5.3 ความเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วม (Equal participation) ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งทำได้โดยกำหนดบทบาทของแต่ละคน

5.4 การมีปฏิสัมพันธ์ไปพร้อม ๆ กัน (Simultaneous interaction) สมาชิกทุกคนจะทำงาน คิด อ่าน ฟัง ฯลฯ ไปพร้อม ๆ กัน

Slavin (1995, pp. 12-111 อ้างถึงใน แววดาว บุญตา, 2558, น. 1617) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เป้าหมายของกลุ่ม (Group goals) หมายถึงกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน คือการยอมรับผลงานของกลุ่ม

2. การรับผิดชอบเป็นบุคคล (Individual accountability) หมายถึงความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งขึ้นกับผลการเรียนรู้รายบุคคลของสมาชิกในกลุ่ม และงานพิเศษ ที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคลผลของการประเมินรายบุคคล จะมีผลต่อคะแนนความสำเร็จของกลุ่ม

3. โอกาสในความสำเร็จเท่าเทียมกัน (Equal opportunities for success) หมายถึง การที่นักเรียนได้รับโอกาสที่จะทำคะแนนให้กับกลุ่มของตนได้เท่าเทียมกัน

4. การแข่งขันเป็นทีม (Team competition) การเรียนแบบร่วมมือ จะมีการแข่งขันระหว่างทีม ซึ่งหมายถึงการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นภายในทีม

5. งานพิเศษ (Task specialization) หมายถึง การออกแบบงานย่อย ๆ ของแต่ละกลุ่มให้นักเรียนแต่ละคนรับผิดชอบ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะเกิดความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือกลุ่มของคนให้ประสบผลสำเร็จลักษณะงานจะเป็นการพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีการตรวจสอบความถูกต้อง

6. การดัดแปลงความต้องการของแต่ละบุคคลให้เหมาะสม (Adaptation to individual needs) หมายถึง การเรียนแบบร่วมมือแต่ละประเภทจะมีบางประเภทที่ดัดแปลงการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล

จากการศึกษาลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้ที่มีการแบ่งสมาชิกเป็นกลุ่ม สมาชิกแต่ละกลุ่ม ความสำเร็จร่วมกัน ทำงานร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือ มีการมอบหมาย และร่วมรับความชอบต่อตนเองและกลุ่ม มีกระบวนการทำงานกลุ่มเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

สุรภี หนูเรียงสาย (2544) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มและโปรแกรมฝึกความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเพชรฆาตาวทยา จังหวัดระนอง กลุ่มตัวอย่าง 45 คน แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่มแต่ละกลุ่มมีสมาชิก 15 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับโปรแกรมพัฒนาความฉลาด

ทางอารมณ์ กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุม หลังการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มีความฉลาดทางอารมณ์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์มีความฉลาดทางอารมณ์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิรดา อุดุลยพิเชษฐ (2542) ได้ศึกษาผลการใช้โปรแกรมพัฒนาเขาวนอารมณ์ที่มีต่อระดับเขาวนอารมณ์ของนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับเขาวนอารมณ์ปานกลางและต่ำ หลังการทดลองมีระดับเขาวนอารมณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง

เจษฎา บุญมาโฮม (2544) ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของโปรแกรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิต บางเขน กรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่าหลังการทดลองนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัชรา ศิลป์สุข (2545) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม พบว่านักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับการควบคุมตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบ แรงจูงใจในการทำงานการตัดสินใจและการแก้ปัญหา สัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ความภูมิใจและพอใจในชีวิตของตนเอง ความสุขสงบทางใจ และสมาธิในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับ .05 แสดงว่ากิจกรรมมีผลต่อการช่วยให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิทยาภรณ์ พิทยาธกรกุล (2546, น. 74-76) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อปรับพฤติกรรมก่อนกวนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ต้องปรับลดพฤติกรรมก่อนกวนในชั้นเรียนจำนวน 12 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับการลดพฤติกรรมก่อนกวนในชั้นเรียนหลังการใช้ ชุดกิจกรรมแนะแนวสูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีพฤติกรรมก่อนกวนในชั้นเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวลดลง

ฉันทยาภรณ์ พาพलगาม (2545) ได้ศึกษาผลของการใช้ตัวแบบวิถีทัศน์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยแก้วห้วยสำราญ ตำบลหนอง อำเภอบางบาล จันทบุรี จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ใน

การวิจัยครั้งนี้คือ วิดีทัศน์ที่มีเนื้อหาในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ของชนมน สุวงศ์ (2543) ที่ปรับปรุงมาจากมาตรวัดสติปัญญาทางอารมณ์ของ อรพินทร์ ชูชม และคณะ (2542) ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์จากตัวแบบวีดีทัศน์ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ดีขึ้นและมีความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการได้รับเงื่อนไขการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมพร ชนะทอง (2546, น. 68-69) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพลับพลา จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ญานิศา พึ่งเกต (2557) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพตามทฤษฎีความสามารถแห่งตนเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) โปรแกรมส่งเสริมสุขภาพตามทฤษฎีความสามารถแห่งตนสามารถเพิ่มระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษาได้ 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เทรปา และฟริค (Treppa and Frike, 1972, pp. 466-468) ได้ฝึกกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลองจำนวน 11 คน และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกเลยจำนวน 11 คน พบว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองไปในทางที่ดีขึ้นในด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง คุณค่าของการมีชีวิตอยู่ การนับถือตนเอง การยอมรับตนเองและความเข้าใจในตัวเอง มีมนุษยสัมพันธ์และความคิดเกี่ยวกับตนในอุดมคติ

วรรณรา พงษ์สิน (2550, น. 46-47) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักดอง จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่าหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นักเรียนกลุ่มทดลองมีวินัยในตนเองเพิ่มมากกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีวินัยในตนเองเพิ่มมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภรัตน์ เสร้ามัญญ (2553, น. 78-79) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ดารา ทิปีเอ็มในกิจกรรมแนะแนว เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ดารา ทิปีเอ็ม นักเรียนมีระดับความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริวรรณ อินทรวัฒนา (2553, น. 65) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาพฤติกรรมการเอื้ออาทรของนักเรียนกลุ่มทดลอง ภายหลังจากทดลองสูงขึ้นไปกว่าการทดลอง ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาพฤติกรรมการเอื้ออาทรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01 พบว่านักเรียน กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีพฤติกรรมการเอื้ออาทรมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

กฤษฎณาพร จันทะพันธ์ (2554, น.ข) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เรื่อง ตารางธาตุของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการใช้อุปกรณ์ปฏิสัมพันธ์ การสร้างแผน การเรียน แบบร่วมมือกับการใช้อุปกรณ์ปฏิสัมพันธ์ และหาค่าความพึงพอใจของผู้เรียนหลังเรียน ด้วย การเรียนแบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แผนการเรียนแบบร่วมมือกับการใช้อุปกรณ์ปฏิสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูง และผู้เรียน มีความพึงพอใจมากต่อการจัดการเรียนแบบร่วมมือ

อำนาจ แน่นอุดร (2553, น.ค-ง) ได้ศึกษาเรื่องทักษะกระบวนการกลุ่มและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคสแต๊ด ผลการวิจัยพบว่า ทักษะด้านกระบวนการกลุ่มของ ผู้เรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคสแต๊ดมีทักษะกระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับมาก และผู้เรียน ที่เรียน แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคสแต๊ดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 81.25 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 70)

สฤณี เกิดสันเทียะ และคณะ (2552, น. 930-936) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนแบบร่วมมือ เรื่องการวัดและทดสอบเครื่องส่งวิทยุและสายอากาศ จากนั้นทำการหา ประสิทธิภาพ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคสแต๊ด ผลการวิจัย พบว่า บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้และผู้เรียนมี ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ธนยศ สิริโชค (2550, น. 111-113) ได้พัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพของ รูปแบบ การจัดการกิจกรรมแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคสแต๊ดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่องกฎหมายที่ ประชาชนควรรู้ ตามหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

และหาความพึงพอใจ ของกลุ่มผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคสแต็คบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กับการเรียนการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคสแต็ค บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรม แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคสแต็คบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า กลุ่มผู้เรียนที่เรียนแบบปกติ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคสแต็คบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก

สุขอารมย์ เพิ่มพันธุ์วัฒน์ (2560) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบการลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปทุมวัน กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม แนะแนว (2) เปรียบเทียบการลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะทาง การแนะแนว และ (3) เปรียบเทียบการลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมของ นักเรียนกลุ่มทดลองในระหว่างระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปี การศึกษา 2558 ได้มาโดยการเลือกตามเกณฑ์ที่ต้องการศึกษาจำนวน 60 คน แล้วจึงสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการฝึกโดยใช้ ชุดกิจกรรมแนะแนวจำนวน 12 ครั้ง ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอแนะเพื่อการแนะแนว เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อลดแนวคิดด้านวัตถุนิยม (2) ข้อเสนอแนะเพื่อการแนะแนว และ (3) แบบวัดแนวคิด ด้านวัตถุนิยม มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ภายหลังจากทดลองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปทุมวัน ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองมีการลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวมีการลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมลงกว่าการลด แนวคิดดังกล่าวของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ในระยะติดตามผลนักเรียนกลุ่ม ทดลองมีการลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมไม่แตกต่างกับในระยะหลังการทดลอง

อัปสรสิริ เอี่ยมประชา (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่า ในตนเองของนักเรียน การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้าง การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ และ 2) เปรียบเทียบระดับการเห็นคุณค่า ในตนเองของนักเรียน ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่า ในตนเองของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา-น้อมเกล้า จำนวน 100 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และมีการจับฉลากแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 50 คน โดยกลุ่มแรกใช้เป็นกลุ่มทดลอง (Experimental Group) และกลุ่มที่สองใช้เป็นกลุ่มควบคุม (Control Group) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบวัดการเห็นคุณค่า ในตนเองฉบับนักเรียนของสแตนเลย์ คูเปอร์สมิธ (Stanley Coopersmith) วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติอนุมาน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ผลการศึกษา พบว่า 1) ได้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่มีคุณภาพ ตามเกณฑ์ ประกอบด้วย 16 กิจกรรม และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่พัฒนาขึ้นมา มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน (เก่ง ปานกลาง อ่อน) ได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4-6 คน โดยคนที่เรียนเก่งทำความเข้าใจกับคำสอนของผู้สอน และช่วยถ่ายทอดคำสอนดังกล่าวให้เพื่อนในกลุ่มได้รับฟัง ทำให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจเนื้อหา กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ พร้อมทั้งกล้าถามมากขึ้น อันจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อและ ช่วยแก้ไขระบบการแข่งขันในการศึกษาโดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันแทน สำหรับการเลือกใช้ การเรียนแบบร่วมมือแต่ละเทคนิคจะต้องพิจารณาให้รอบคอบ และควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ให้เหมาะสม หากไม่เช่นนั้นจะทำให้เป้าหมายของการเรียนรู้เปลี่ยนไปเป็นการเอาชนะเพียงอย่างเดียวโดยไม่สนใจเนื้อหาและกระบวนการที่ได้มาซึ่งความรู้ของผู้เรียนแต่ละคน การเรียนแบบร่วมมือแต่ละเทคนิคมีจุดเด่นที่แตกต่างกันไป

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการนำชุดกิจกรรมแนะแนวไปใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาของนักเรียนจากหลายกลุ่มตัวอย่างและเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับการวิจัยในครั้งนี้ แสดงว่าชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้เกิดขึ้นได้จริง การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สามารถพัฒนาได้โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ซึ่งผู้วิจัยต้องการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงใช้ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานของการทดลองและเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล โดยมีวิธีการ ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรและนิยามเชิงปฏิบัติการ
3. เครื่องมือวิจัยและวิธีการสร้าง
4. แบบแผนการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง อำเภอละงู จังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2563 จำนวน 60 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านในเมือง อำเภอละงู จังหวัดสตูล ที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมตั้งแต่ระดับปานกลางลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 40 คน สุ่มอย่างง่ายเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

2. ตัวแปรและนิยามเชิงปฏิบัติการ

2.1 ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม และ 2) กิจกรรมแนะแนวปกติ

2.1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

2.2 นิยามปฏิบัติการ

2.2.1 ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนของนักเรียนที่มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน คือ

1) *ความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น* หมายถึง ความสามารถควบคุมตนเองได้ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความอดทนอดกลั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเมื่อถูกกระตุ้นให้โกรธสามารถควบคุมจิตใจไม่ให้โกรธได้ สามารถแปลความโกรธให้เป็นพลังไปใช้ในทางสร้างสรรค์ได้

2) *ความเห็นใจผู้อื่น* หมายถึง เห็นอกเห็นใจและยอมรับในความรู้สึกของผู้อื่น

3) *ความรับผิดชอบเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น* หมายถึง ลักษณะของบุคคลซึ่งแสดงออกโดยมีความสนใจเอาใจใส่ ตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายด้วยความพากเพียรพยายาม อดทนต่ออุปสรรคใดๆ ที่ขัดข้อง มีการวางแผนงานอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

4) *ความสามารถในการรักษาสัมพันธภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น* หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล อันจะให้เกิดความรัก ความนับถือ และความร่วมมือ หรืออีกความหมายหนึ่งคือ การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข มนุษย์ไม่สามารถที่จะอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพังได้ จำเป็นต้องอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม จึงต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นในด้านส่วนตัว การเรียนหรือการทำงาน การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นจะทำให้การติดต่อ และการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นเป็นไปได้ด้วยดีทำให้เกิดความสุขในการดำเนินในที่สุด

2.2.2 *ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ* หมายถึง แผนกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียน จำนวน 10 กิจกรรม กิจกรรมละ 60 นาที โดยชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย 1) คำชี้แจงและการเตรียมตัวของผู้ให้บริการ 2) แผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งระบุแนวความคิด วัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรม สื่อ ใบบงาน ใบความรู้หรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรมไว้ในแต่ละแผน 3) เครื่องมือและคำชี้แจงการใช้เครื่องมือตรวจสอบพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการใช้กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

2.2.3 *ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ* หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นให้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ของการจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จำนวนคาบเรียน สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นนำ ชั้นดำเนินกิจกรรม และขั้นสรุป สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ การประเมินผล และแหล่งการเรียนรู้

3. เครื่องมือวิจัยและวิธีการสร้าง

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

3.1.1 แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมที่ผู้วิจัยปรับจากแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต

3.1.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.1.3 กิจกรรมแนะแนวปกติสำหรับกลุ่มควบคุม

3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือและกิจกรรม

3.2.1 แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลำดับขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และสร้างแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

2) ผู้วิจัยสร้างแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ให้สอดคล้องและครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ ได้ข้อคำถาม จำนวน 26 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมตามองค์ประกอบของนิยามศัพท์เฉพาะได้ ดังนี้ ความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น จำนวน 6 ข้อ ด้านความเห็นใจผู้อื่น จำนวน 6 ข้อ ความรับผิดชอบเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น จำนวน 6 ข้อ ความสามารถในการรักษาสัมพันธภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น จำนวน 8 ข้อ ซึ่งแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์เป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด ค่อนข้างจริง จริงบางครั้ง และไม่จริงเลย

3) นำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ไปพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านความตรง (Validity) โดยนำข้อคำถาม จำนวน 26 ข้อ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ปฏิบัติการ ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏว่าได้ข้อความที่สามารถนำไปใช้สร้างแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

4) นำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 26 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out)กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านปากละงู จำนวน 50 คน ที่มีบริบทของนักเรียนเหมือนกันกับนักเรียนโรงเรียนบ้านในเมือง เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและหาความเที่ยงของเครื่องมือ จากนั้นนำผลการตอบแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่าข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.20-1.00

5) นำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม มาวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .92

6) นำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ที่มีค่าอำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงที่เหมาะสมไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่าง แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบวัดแต่ละข้อต่อไปนี้ และพิจารณาตอบให้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความที่กำหนดให้ ดังนี้

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริงเลย
	ความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น				
1.	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน				
2.	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ				

เกณฑ์การให้คะแนน มีคำตอบ 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยค คือ จริงที่สุด ค่อนข้างจริง จริงบางครั้ง ไม่จริงเลย มีความหมาย ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ผู้ตอบมีลักษณะตรงกับสภาพความเป็นจริงที่สุด
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ผู้ตอบมีลักษณะค่อนข้างตรงกับสภาพความเป็นจริง
จริงบางครั้ง	หมายถึง	ผู้ตอบมีลักษณะตรงกับสภาพความเป็นจริงบางครั้ง
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ผู้ตอบมีลักษณะไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเลย

ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คือ คะแนนสำหรับข้อความทางบวกและ

ทางลบ

คำตอบ	คะแนนทางบวก	คะแนนทางลบ
จริงที่สุด	4	1
ค่อนข้างจริง	3	2
จริงบางครั้ง	2	3
ไม่จริงเลย	1	4

กลุ่มที่ 1 ด้านบวก ได้แก่ ข้อ 1, 4, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 17, 21, 22, 24, 26 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบจริงที่สุด ให้ 4 คะแนน ตอบค่อนข้างจริง ให้ 3 คะแนน
ตอบจริงบางครั้ง ให้ 2 คะแนน ตอบไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน

กลุ่มที่ 2 ด้านลบ ได้แก่ ข้อ 2, 3, 5, 8, 9, 11, 13, 16, 18, 19, 20, 23, 25
แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบจริงที่สุด ให้ 1 คะแนน ตอบค่อนข้างจริง ให้ 2 คะแนน
ตอบจริงบางครั้ง ให้ 3 คะแนน ตอบไม่จริงเลย ให้ 4 คะแนน

และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนแบบวัด (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น. 100) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.26-4.00	หมายถึง	นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสังคมในระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51-3.25	หมายถึง	นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสังคมในระดับดี
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.76-2.50	หมายถึง	นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสังคมในระดับพอใช้
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.75	หมายถึง	นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสังคมในระดับที่ต้องปรับปรุง

4.2.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม มีขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม ดังนี้

1) ศึกษาวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

2) สร้างชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยกำหนดชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ ระยะเวลาที่ใช้ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรมให้สอดคล้องนิยามศัพท์เฉพาะ

3) นำชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบรายละเอียด แล้วจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมและการประเมินผลกิจกรรม

ตัวอย่าง แบบพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

คำชี้แจง ขอความกรุณาให้ท่านผู้เชี่ยวชาญโปรดพิจารณาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมแต่ละแผนโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน พร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวต่อไป

แผนกิจกรรม	ประเด็นสำคัญในแผนกิจกรรม	ระดับความเหมาะสมของประเด็นในแผนกิจกรรม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม.....						
.....	แนวคิด มีเนื้อหาสาระ ครบถ้วน ชัดเจน						
	วัตถุประสงค์ มีความชัดเจน วัดได้และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง						

แผน กิจกรรม	ประเด็นสำคัญในแผนกิจกรรม	ระดับความเหมาะสมของ ประเด็นในแผนกิจกรรม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอน ชัดเจน ปฏิบัติได้ เหมาะสมกับระยะเวลา และนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์						
	สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ กระตุ้นความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน						
	การวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่ เหมาะสมครอบคลุมวัตถุประสงค์						
	รวม						

เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพ

เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมในประเด็นสำคัญในแต่ละแผน
กิจกรรมถึงความเหมาะสม มีการให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

มาก ให้คะแนน 4 คะแนน

ปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

น้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนพิจารณาคุณภาพของ
ชุดกิจกรรม (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น. 100) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41-4.20 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61-3.40 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81-2.60 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.80 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยผลการพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะนำตามแนวคิด
การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
4-6 ที่ใช้ในการวิจัย แสดงดังตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ผลการพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

กิจกรรม	นิยามปฏิบัติการ (ด้าน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ยตามด้าน นิยามปฏิบัติการ	การแปล ความหมาย
1. ปฐมนิเทศ	-	4.77	4.77	เหมาะสมมากที่สุด
2. ตัวฉันคือใคร	ความสามารถใน	4.87	4.77	เหมาะสมมากที่สุด
3. ควบคุมอารมณ์	การควบคุมตนเอง	4.67		
4. รู้ชะคิตอะไรอยู่	ความเห็นใจผู้อื่น	4.80	4.74	เหมาะสมมากที่สุด
5. ช่วยกันนะ		4.67		
6. คิดดีทำดี	ความรับผิดชอบ	4.87	4.80	เหมาะสมมากที่สุด
7. รับผิดชอบ		4.73		
8. เพื่อนแท้สร้างได้	ความสามารถในการ	4.90	4.84	เหมาะสมมากที่สุด
9. เพื่อนรักเพื่อนชอบ	รักษาสัมพันธภาพใน การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.77		
10. ปัจฉิมนิเทศ	-	4.77	4.77	เหมาะสมมากที่สุด
รวม		4.78	4.78	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 3.1 พบว่า ผลการพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม มีคะแนนเฉลี่ย โดยแบ่งเป็นด้านตามนิยามปฏิบัติการได้ดังนี้ ด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย 4.77 คะแนน ด้านความเห็นใจผู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ย 4.74 คะแนน ด้านความรับผิดชอบ มีคะแนนเฉลี่ย 4.80 คะแนน ด้านความสามารถในการรักษาสัมพันธภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ย 4.84 คะแนน และผลการพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวทั้งฉบับมีคะแนนเฉลี่ย 4.78 คะแนน ซึ่งชุดกิจกรรมแนะแนวทั้งหมดจำนวน 10 กิจกรรม อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด

4) นำชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 10 กิจกรรมไปดำเนินการทดลองในการจัดกิจกรรมกับนักเรียนกลุ่มทดลองต่อไป

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แบบแผนการทดลองแบบ Pretest-Posttest Control Group Design

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE	T ₁ E	X ₁	T ₂ E
RC	T ₁ C	X ₂	T ₂ C

ความหมายของสัญลักษณ์

R	แทน	การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
X ₁	แทน	การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
X ₂	แทน	การใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ
T ₁ E	แทน	การสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง
T ₁ C	แทน	การสอบก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม
T ₂ E	แทน	การสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
T ₂ C	แทน	การสอบหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ไปเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล และผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทาง

อารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 10 กิจกรรมและแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

5.2 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมืองตอบแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม จากนั้นแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยเก็บคะแนนการตอบแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนครั้งนี้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

5.3 ขณะทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กับกลุ่มทดลอง จำนวน 10 กิจกรรม กิจกรรมละ 50 นาที และนำกิจกรรมแนะแนวแบบปกติไปทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยมีรายละเอียดการทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 3.3 นี้

ตารางที่ 3.3 การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม
1	1 กรกฎาคม 2563	ปฐมนิเทศ
2	2 กรกฎาคม 2563	ตัวฉันคือใคร
3	3 กรกฎาคม 2563	ควบคุมอารมณ์
4	8 กรกฎาคม 2563	รู้นะคิดอะไรอยู่
5	9 กรกฎาคม 2563	เห็นใจผู้อื่น
6	10 กรกฎาคม 2563	ดูแลหัวใจ
7	13 กรกฎาคม 2563	แบ่งให้ส่วนรวม
8	14 กรกฎาคม 2563	เพื่อนแท้สร้างได้
9	15 กรกฎาคม 2563	เข้าใจคนละมุม
10	16 กรกฎาคม 2563	ปัจฉินิเทศ

5.4 หลังการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นชุดเดิมไปประเมินหลังการทดลองกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการจัดกิจกรรมครั้งสุดท้ายและนำคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)

5.5 นำคะแนนก่อนการทดลองและหลังทดลองที่ได้ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

6. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมและเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมและกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

6.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

6.2.1 การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (*Dependent t-test*) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวัดก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

6.2.2 การทดสอบค่าที่แบบเป็นอิสระต่อกัน (*Independent t-test*) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมและกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล แล้วมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติแล้วประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ตามสมมติฐานของการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทำการวิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t หรือ t -distribution
p -value	แทน	ค่าความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ค่าความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
Sig.	แทน	ค่าสถิติที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (Significances)

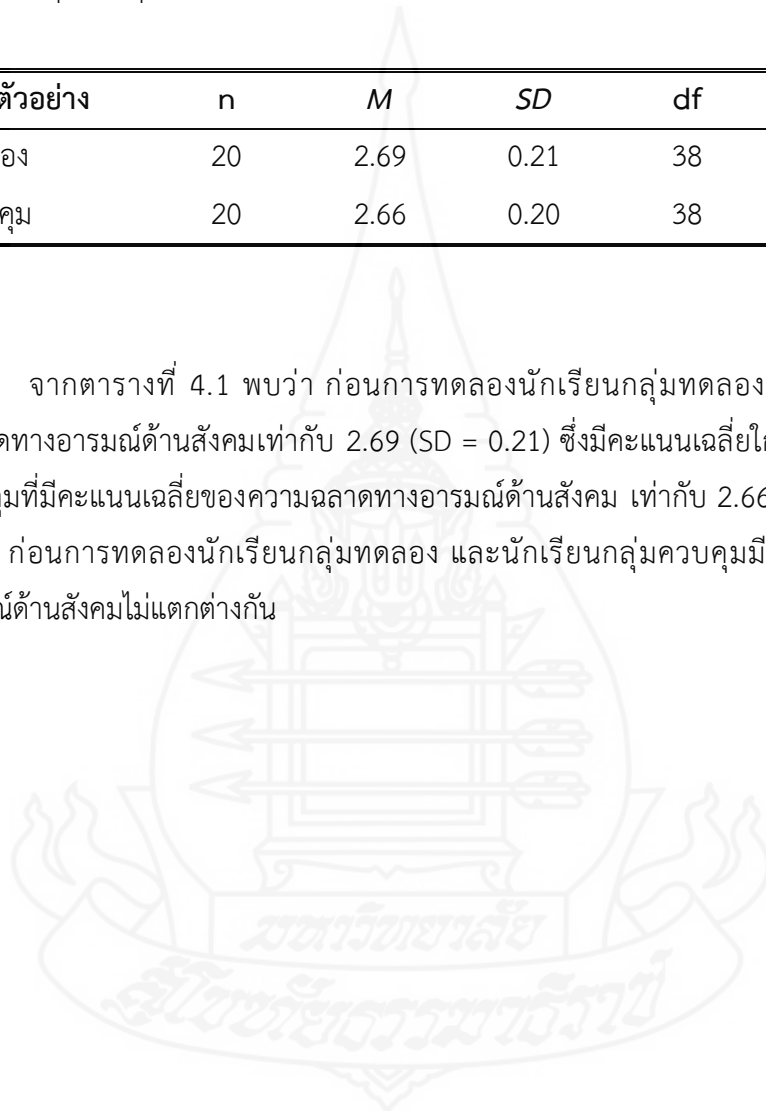
ส่วนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	M	SD	df	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	20	2.69	0.21	38	-.43	.066
กลุ่มควบคุม	20	2.66	0.20	38		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมเท่ากับ 2.69 (SD = 0.21) ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกับ นักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม เท่ากับ 2.66 (SD = 0.20) แสดงให้เห็นว่า ก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของกลุ่มทดลองก่อนและหลัง
การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว (n = 20)

กลุ่มตัวอย่าง	n	M	SD	df	t	Sig.
ก่อนการทดลอง	20	2.69	0.21	19	-11.82*	.000
หลังการทดลอง	20	3.24	0.20	19		

* p < .05

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมเท่ากับ 2.69 (SD = 0.21) หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมเท่ากับ 3.24 (SD = 0.20) แสดงให้เห็นว่าภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียน กลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	M	SD	df	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	3.24	0.25	38	3.24	-3.99*	.000
กลุ่มควบคุม	2.94	0.20	38	2.94		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมเท่ากับ 3.24 (SD = 0.25) ซึ่งสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมเท่ากับ 2.94 (SD = 0.20) แสดงให้เห็นว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้นำเสนอการสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือและนักเรียนที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือนักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1.2.2 หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือนักเรียนกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง อำเภอละงู จังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2563 จำนวน 60 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านในเมือง อำเภอละงู จังหวัดสตูล ที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ตั้งแต่ระดับปานกลางลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 40 คน สุ่มอย่างง่ายเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีดังนี้

- 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
- 2) แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1.4.1 ขั้นก่อนการทดลอง

1) ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ไปเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูลและผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 10 กิจกรรมและแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

2) ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง ตอบแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม และคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ตั้งแต่ระดับปานกลางลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 40 คน สุ่มอย่างง่าย เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน โดยเก็บคะแนนการตอบแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนครั้งนี้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

1.4.2 ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กับกลุ่มทดลองจำนวน 10 กิจกรรม กิจกรรมละ 50 นาที และนำกิจกรรมแนะแนวแบบปกติไปทดลองกับกลุ่มควบคุม

1.4.3 ขั้นหลังการทดลอง

1) ผู้วิจัยนำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นชุดเดิมไปประเมิน หลังการทดลองกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการจัดกิจกรรมครั้งสุดท้ายและนำคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)

2) นำคะแนนก่อนการทดลองและหลังทดลองที่ได้ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไปวิเคราะห์ข้อมูลตามสถิติเอททดสอบสมมติฐาน

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1.5.1 สถิติพื้นฐาน

- 1) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.5.2 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

- 1) การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา
- 2) การหาค่าความเที่ยงของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม โดยใช้

สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

1.5.3 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

- 1) การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent t-test)
- 2) การทดสอบค่าที่แบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test)

2. อภิปรายผล

2.1 สรุปผลการวิจัย

2.1.1 ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงกว่าก่อนทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

2.1.2 ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

2.2 การอภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.2.1 ผลการทดลองตามสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้าน

สังคมสูงกว่า ก่อนทดลอง ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมที่จัดขึ้นส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ซึ่งบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ ความคิด ขึ้นระหว่างเพื่อน จึงทำให้เกิดการพัฒนาจากสิ่งที่ไม่รู้หรือรู้มาบ้างเป็นการรู้มากขึ้นและนำมาสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมยังส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของตนเองได้อย่างเหมาะสมและเป็นปกติได้อันจะนำไปสู่การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมที่มีประสิทธิภาพได้ กิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นมีความสอดคล้องกับหลักในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของดาเนียล โกลแมน (อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต, 2544, น. 31-33) ที่กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ว่า ควรจะพัฒนาให้รู้จักอารมณ์ของตนเอง พัฒนาการจัดการอารมณ์ของตนเอง พัฒนาการสร้างแรงจูงใจ พัฒนาการหยั่งรู้อารมณ์ของผู้อื่นและพัฒนาการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น และสอดคล้องกับการค้นพบของ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิพันธ์ ศิริธาดากุลพัฒน์ (2551, น. 95-103) ที่พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์และทำให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน และวรรณภา ด่านธวานิช (2555) ที่ได้แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นภายหลังได้รับโปรแกรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และวัยรุ่นก่อนและหลังได้รับโปรแกรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และเมื่อได้วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมแยกเป็นรายด้านพบว่าหลังการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมในด้านการตระหนักรู้ สังคมและด้านความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจสูงกว่าทุกด้าน รองลงมาคือ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านการจัดการตนเองและด้านการสร้างสัมพันธภาพตามลำดับ

จากการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม พบว่า นักเรียนมีทักษะด้านสังคม (Handling Relationships) มีความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธ์ที่ดีไว้ รู้จัก เคารพในความคิดของผู้อื่น รู้จักคิดในเชิงว่า ฉันทักษะ เธอกักษะ แสดงความคิดของอย่างชัดเจนและสื่อสารในระดับที่เหมาะสม

ดั่งที่อารี มั่งคั่ง (2556, น. 67) ได้ศึกษาได้ผลของกิจกรรมกลุ่มต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ช่วยให้นักเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติตนให้สามารถพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์ได้ ซึ่งพอสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ช่วย ให้นักเรียนได้รู้จักและยอมรับตนเอง และผู้อื่นทั้งนี้ยังสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมตลอดจนสามารถ ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมซึ่งมีองค์ประกอบย่อยคือ การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การเห็นใจผู้อื่น รับผิดชอบมีแรงจูงใจในตนเอง ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ภูมิใจ ในตนเอง พึงพอใจในชีวิตและมีความสุขสงบทางใจเช่นเดียวกับ ปารียา แก้วธรรม (2550) ที่ศึกษา เรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวบูรณาการที่มีต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบักดอง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะ แนวบูรณาการความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจาก ผลการวิจัยในครั้งนี้ช่วยสนับสนุนว่าชุดกิจกรรมแนะแนวนั้นเป็นเครื่องมือทางการแนะแนวที่สร้างขึ้น เพื่อต้องการพัฒนา ป้องกันและแก้ปัญหาต่างๆของผู้รับบริการในทุกด้าน อีกทั้งยังเป็นชุดกิจกรรมที่มี ประสิทธิภาพที่ช่วยในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

2.2.2 ผลการทดลองตามสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนมี คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงกว่านักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบ ร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้ เนื่องจากชุด กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์นั้น เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนกลุ่มทดลอง ได้มองสภาพปัญหาตามความเป็นจริงที่เกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของตน ไม่มองปัญหาเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น กิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นทำให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ ความคิดความเชื่อที่มีเหตุผลและความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล กิจกรรมมีการใช้สถานการณ์ปัญหา กรณีศึกษาที่มีความใกล้เคียงกับวัยของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้สำรวจปัญหาของตนที่กำลัง ประสบอยู่ที่เป็นสาเหตุของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของตน และฝึกให้นักเรียนได้ จัดลำดับความสำคัญของการจัดการอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และนำไปสู่การตั้งเป้าหมาย การแก้ปัญหาของตนเองได้ อีกทั้งกิจกรรมที่จัดขึ้นได้สอดแทรกให้นักเรียนได้นำสถานการณ์ที่จะ จัดการกับอารมณ์ของตนเองที่กำลังประสบอยู่มาประเมินสถานการณ์หาบวกและทางลบ ทำใ้ นักเรียนได้เห็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากความคิดทางบวกและทางลบที่มีผลต่ออารมณ์ความรู้สึก พฤติกรรมและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากอารมณ์นั้น โดยกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความฉลาด ทางอารมณ์ด้านสังคมที่จัดขึ้น มีองค์ประกอบแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการควบคุม ตนเอง ความเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบ และความสามารถในการรักษาสัมพันธภาพในการอยู่ ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งได้จัดครอบคลุมเกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ที่ผู้วิจัยได้ศึกษา

และทบทวนวรรณกรรมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และนำมาจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือในการจัดกิจกรรม ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกัน การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม การตรวจสอบเป็นกลุ่ม และการเรียนแบบร่วมมือร่วมกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้เกิดความกระตือรือร้น เกิดความสนุกสนาน มีการช่วยเหลือร่วมมือกันระหว่างเพื่อนที่มีความสามารถต่างกัน ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนแบ่งหน้าที่ทำตามหน้าที่ และประเมินการทำงานของตนเอง มีกิจกรรมที่ทำให้ให้นักเรียนได้คุยกัน ถกกัน แสดงความคิดเห็นต่อกัน ทำให้รูปแบบการจัดกิจกรรมไม่น่าเบื่อหรือจำเจ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองเป็นหลัก ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมที่ได้ทำ และได้เรียนรู้สถานการณ์ปัญหาที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงทำให้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2551, น. 176-177) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีต้องมีการฝึกปฏิบัติ ต้องฝึกในเชิงสถานการณ์ ให้ทดลองเรียนรู้ปฏิบัติ และทราบผลการแสดงออก (Feedback) ความสามารถทางอารมณ์จึงต้องเป็นผลมาจากความสามารถปฏิบัติได้ ในการฝึกมักทำการฝึกเป็นรายบุคคลร่วมกับกิจกรรมสัมพันธ์ในกลุ่มเล็ก ๆ เริ่มจากการสร้างแรงจูงใจที่ดี การควบคุมอารมณ์โกรธ และการบริหารความเครียด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลกร กะสี (2554, น. 125) การประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองการวัดซ้ำเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคตามแนวคิดของโอเวีย (Ovey) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคระหว่างทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเนียร สืออ่อน (2553, น. 98-99) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพลวัตกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และความสามารถเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลโพนทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมพลวัตกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และความสามารถเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์

และความสามารถเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค เพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ สุนทรี อารังโสดติสกุล (2550, น. 78) ได้พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเองของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมกลุ่มพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเองของนักเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวความคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจอยากที่จะเข้า

ร่วมกิจกรรมอีกรวมทั้งนักเรียนยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาตนให้มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมเพิ่มมากขึ้น อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การนำชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมไปใช้ ควรศึกษาเนื้อหา วิธีการนำไปใช้ให้เข้าใจ และปรับกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับช่วงวัยของนักเรียน

3.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมได้ ดังนั้นควรนำชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมมาปรับใช้กับนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ที่ต้องการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม เช่นนักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นต้น เพื่อให้สามารถมีแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3 ครูผู้รับผิดชอบหรือมีความเกี่ยวข้องกับการแนะแนวแต่ไม่ใช่ครูแนะแนวที่จบทางด้าน การแนะแนวโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีบุคลากรทางการแนะแนวไม่เพียงพอสามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวนี้ไปประยุกต์ใช้ในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนวได้

3.2 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวในการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำมาบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อมีแนวทางในการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนได้อย่างหลากหลาย

3.2.2 การวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มการเก็บข้อมูลในระยะติดตามผลเพื่อศึกษาความคงทนของความสามารถในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2543). *อีคิว: ความฉลาดทางอารมณ์*. นนทบุรี: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.
- กฤษณาพร จันทะพันธ์. (2554). *ผลของการจัดการเรียนแบบบูรณาการเมื่อร่วมกับการใช้สื่อประสมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องตารางธาตุของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- กันตวรรณ มีสมสาร. (2544). *การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2545). *แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จิตวิไล ประไมย์. (2548). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา การรู้จักคิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสวนบัว เขตพญาไท กรุงเทพฯ*. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชลกร กะสี. (2554). *การประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองวัดซ้ำเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคตามแนวคิดของ โคเวีย์ (Covey) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ญาณิศา พิงเกตุ. (2557). *ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพตามทฤษฎีความสามารถแห่งตนเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษา*. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 9(2), 31-45.
- ดรุณี ร่องสุวรรณ. (2545). *การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์กับความสามารถทางสมองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ดาร์ตัน ยินดีพบ. (2548). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.

- ทรงศิริ เหล่าทรัพย์เจริญ และคณะ. (2556). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่น. *วารสารรามายาธิปไตยพยาบาลสาร*, 19(1), 31-47.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2543). ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. ใน *รวมบทความทางวิชาการ EQ*. กรุงเทพฯ: ชมรมผู้สนใจอีคิว.
- ทศนา แคมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. (2542). *ความฉลาดทางอารมณ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มติชน.
- _____. (2542). *จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติปัญญา*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ธัญยาภรณ์ พาหลางม. (2545). ผลของการใช้ตัวแบบวิถีทัศน์เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยแก้วสำราญ ต.หนอง อ.อาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ธีระ ชัยยุทธธรรม. (2543). การพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์. *วารสารวิชาการ*, 4: 36-40.
- นงพะงา ลิ้มสุวรรณ. (2542). *เลี้ยงลูกถูกวิธีชีวิตเป็นสุข*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เมดิอิน โฟ จี ดี.
- ธัญมัย พิมพ์หนองหว่า. (ม.ป.ป.). *แนวคิดเรื่องทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/thanyamaivipfan/bth-thi4>.
- นิตยา ศรีจาง. (2543). การใช้ IQ EQ และ MQ กับความสุขในชีวิตด้านการเรียนและการทำงาน. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 6(2), 18-27.
- นิธิพัฒน์ เมฆขจร. (2548). รู้จักกับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กันก่อน. ใน *เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้เด็ก*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิตดา อุดยุทพิเชษฐ์. (2542). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาเชาวน์อารมณ์ที่มีต่อระดับเชาวน์อารมณ์ของนักศึกษายาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ประภัสสร โลहनันทชัย. (2548). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้คิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2545). การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว*. (หน่วยที่ 10). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2547). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณราย ทรัพย์ะประภา. (2543). *ไอคิวกับความฉลาดทางอารมณ์. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เรื่องการปฏิรูปวิชาชีพจิตวิทยาในประเทศไทย, 7, 1-14.*
- พิชัย ทองดีเลิศ. (2547). *การนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน. (ดุชนิพนธ์ปริญญา-ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ*
- พิทยาภรณ์ พิทยาธรรกุล. (2546). *การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อปรับพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดและเทคนิคการสอน 1. กรุงเทพฯ: เดอะมอสเตอร์กริฟแมนเนจเม้นท์.*
- พิมพ์รัตน์ ขุนแก้ว. (2548). *การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาสุขภาพกายของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.*
- มนชัย เทียนทอง และดวงกมล บุญธิมา สฤชดี เกิดสันเทียะ. (2542). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการวัดและทดสอบเครื่องส่งวิทยุและสายอากาศด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ STAD. การประชุมวิชาการด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.*
- มนัสนันท์ หัตถศักดิ์. (2545). *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา. ใน วิชาสลักษณ์ ชวัลลี. (2543). การพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์เพื่อความสำเร็จในการทำงาน รวมบทความทางวิชาการ EQ. กรุงเทพฯ :ชมรมผู้สนใจไอคิว.*
- มลิทอง ศรีอุณ. (2550). *ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงหมู อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสารคาม, มหาสารคาม*

- มารศรี ภูพลวิศาล. (2552). การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งอรุณวิทยา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). วิทยาลัยเซ็นหลุยส์, กรุงเทพฯ.
- รัตติกกร จงวิศาล. (2544). เซวาร์นอารมณ์ (Emotional Intelligence) กับการทำงาน. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 27, 17.
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. (2544). การแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการแนะแนว*. (หน่วยที่ 12). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณ พงษ์สิน. (2550). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักคอง จังหวัดศรีสะเกษ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วรรณภา ดำธนวานิช. (2556). ผลของโปรแกรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ต่อความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่น. *วารสารโรงพยาบาลจิตร์*, 28(1), 51-52.
- วัชรีย์ ททรัพย์มี. (2545). การพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการแนะแนว*. (หน่วยที่ 12). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2543). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วินัดดา ปิยะศิลป์ และพนม เกตุมาน. (2545). *ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ปิยอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์.
- วิลาสลักษณ์ ช่ววัลลี. (2543). การพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์เพื่อความสำเร็จในการทำงาน. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 5, 37-52.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2551). *เซวาร์นอารมณ์ (EQ): ดัชนีเพื่อความสุขและความสำเร็จในชีวิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วีพรีนธ์
- _____. (2545). *เซวาร์นอารมณ์ (EQ) ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- แหววตา บุญตา. (2558). *แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ จังหวัดเชียงใหม่*. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์. (2551). การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 19(2), 15-32.
- ศรีเรือน แก้วสังวาล. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม2)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2543). การพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์. *วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน*, 10(92), 2-3.
- ศิริวรรณ อินทรวัดนา. (2553). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความเอื้ออาทรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตลอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศุกลรัตน์ เสรมาญ. (2553). กระบวนการเรียนรู้ดาราปีที่เอ็มในกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สมร ทองดี และปราณี รามสูต. (2545). แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว*. (หน่วยที่ 9). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สินิทธิ์ วงศ์ธิดา. (2546). การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สิริโชคก ธนยศ. (2550). การพัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมร่วมมือกันเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่องกฎหมายที่ประชาชนควรรู้ตามหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- สิริพร ทิพย์คง. (2545). *หลักสูตรและการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สุขอารมย์ เพิ่มพັນธุ์วัฒน์. (2560). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาปทุมวัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- สุธิดา พลขำนิ. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวชิรวิทย์จังหวัดเชียงใหม่. (การศึกษาค้นคว้า-
อิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุรณี หนูเรียงสาย. (2544). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มและโปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์
ที่มีต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
เพ็ญมาตา จังหวัดระยอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). 21 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบความคิด.
กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุนทรี อารังโสถลิสกุล. (2550). การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเอง
ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมกลุ่ม.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพฯ.
- สุเนียร สืออ่อน. (2553). การพัฒนาโปรแกรมพลวัตกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และ
ความสามารถ เหนียวปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน
อนุบาลโพ้นทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (วิทยานิพนธ์-
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อภัย เป็นวนล. (2553). การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วย
กิจกรรมนันทนาการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- อักษรา ศิลป์สุข. (2545). ผลการใช้ชุดกิจกรรมที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปงสนุก จังหวัดลำปาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญา-
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อัปสรสิริ เอี่ยมประชา. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าใน
ตนเองของนักเรียน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพบุรี.
- อัมพร ชนะทอง. (2546). การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการใช้
เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
วัดพลับพลา จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อำนาจ แนนอุดร. (2553). *การศึกษาทักษะกระบวนการกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD โรงเรียนบ้านกุดจิก อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- Bar-On R. BarOn. (1997). *Emotional Quotient Inventory (EQ-I): Technical manual*. Toronto Canada: Multi-Health Systems.
- Baumrind,D. (1971). Current Patterns of Parental Authority. *Developmental Psychology Monographs*, 4, 1-103.
- Cooper, R. k. & Sawaf, A. Executive. (1997). *EQ: Emotional intelligence in Leadership and Organizations*. New York, nd.
- Gibbs,N. (1995). The EQ Factor. *Time*, 9, 24-31.
- Goleman, D. (1998). *Working with Emotion Intelligence*. New York: Bantan Book.
- _____. (1995). *Schooling The Emotional, Emotional Intelligence: A Bantam*. nd.
- _____. (1995). *Emotion Intelligence*. New York: Bantan Book.
- Isokorpi, Tia Hannele. (2004). Tunnealytajojen Ja Yhteisollisyyden Oppiminen Reflektoinnin Ja Ryhmaprosessin Avutla. *Dissertation Abstracts Intenational*, 65, 11-14.
- Kagan ,S. (1994). *Cooperative Learning*. San Juan Capistrano: Resourcesn for Teach.
- Lueher, H.D. (1997). *Students Need Emotional Intelligence*. Academic Search Elite Database.
- Mayer, J. D. & Salovey, P. (1997). What is emotional intelligence? In P. Salovey & D. Sluyter. (Eds.),*E. Motional development and emotional intelligence: Education Implication*. New York: Basic Book.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for Competence rather than for Intelligence. *American Psychologist*, 25, 1-14.
- Ohm, Paul. John. (1998). *Emotional Intelligence: A different of smart. Teaching for Success through and emotion-based model*. Retrieve from [http://www.cdnet.3 . car.chula.Ac.th/plweb-cgi-fastweb.exe](http://www.cdnet.3.car.chula.Ac.th/plweb-cgi-fastweb.exe).
- Slavin, R.E. (1987). Cooperative Learning and the Cooperative School. *Educational Leadership*, 45(39), 7-13.

Tapia, Martha Luisa. (1999). A Study of the Relationships of the Emotional Intelligence Inventory. *Dissertation Abstracts International*, 59(9), 3421-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล นายสันต์ รังสรรค์
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านท่าชะมวง จังหวัดสตูล
วุฒิการศึกษา ค.ม.จิตวิทยาการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการ หัวหน้างานบริหารวิชาการ
โรงเรียนบ้านท่าชะมวง
2. ชื่อ-นามสกุล นางสาวสายหนาบ มะสมัน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านกาลันยี่ตัน จังหวัดสตูล
วุฒิการศึกษา ศษ.ม.จิตวิทยาการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านกาลันยี่ตัน
3. ชื่อ-นามสกุล นายรัฐพงศ์ ดินนุ้ย
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านท่าชะมวง จังหวัดสตูล
วุฒิการศึกษา กษ.ม.การบริหารการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้างานแนะแนว
โรงเรียนบ้านท่าชะมวง
4. ชื่อ-นามสกุล นางสาวอัครวณีย์ มณีโส๊ะ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านวังสายทอง จังหวัดสตูล
วุฒิการศึกษา กศ.ม.การวิจัยและประเมิน
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้างานบริหารวิชาการ
โรงเรียนบ้านวังสายทอง
5. ชื่อ-นามสกุล นางสาววรรณมา บุษมาต
สถานที่ทำงาน โรงเรียนละงูพิทยาคม จังหวัดสตูล
วุฒิการศึกษา กศ.บ.จิตวิทยาการแนะแนว
กษ.ม.บริหารการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนละงูพิทยาคม

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๒๑๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสันต์ ริงสรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางอุไร นาคสง่า นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการให้คำปรึกษาและการปฏิบัติงานแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๔๔๐๗๗๔๓๔

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ป)/๒๑๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวสายหนาบ มะสมัน

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางอุไร นาคสง่า นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการให้คำปรึกษาและการปฏิบัติงานแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๔๔๐๗๗๔๓๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๒๑๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายรัฐพงศ์ ดินนุ้ย

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางอุไร นาคสง่า นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการให้คำปรึกษาและการปฏิบัติงานแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๔๔๐๗๗๔๓๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ป)/๒๑๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวอัสลามีย์ มณีโส๊ะ

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางอุไร นาคสง่า นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการให้คำปรึกษาและการปฏิบัติงานแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๔๔๐๗๗๔๓๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ป)/๒๑๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาววรรณมา บุสมาด

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางอุไร นาคสง่า นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการให้คำปรึกษาและการปฏิบัติงานแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัฟน์นักศึกษา ๐๘๔๔๐๗๗๕๓๔

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๓๐๘

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านในเมือง

ด้วยนางอุไร นาคสง่า นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการ
ปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง
ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก นักเรียนโรงเรียนบ้านในเมือง
จังหวัดสตูล

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิมลกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๔๔๐๗๗๔๓๔

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ป)/๓๐๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล

ด้วยนางอุไร นาคสง่า นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการ
ปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำนวน ๔๐ คน ทั้งนี้ จะมีให้เป็น
การรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา
และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๔๔๐๗๗๔๓๔

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ป)/๓๐๘

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปากละงู

ด้วยนางอุไร นาคสง่า นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก นักเรียนโรงเรียนบ้านปากละงู จังหวัดสตูล

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๔๔๐๗๗๔๓๔

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

คำชี้แจง

แบบวัดฉบับนี้เป็นประโยชน์ที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะต่างๆให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวเองมากที่สุด ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด โปรดตอบตามความเป็นจริง เพื่อที่จะได้รู้จักตนเองและนำไปสู่การพัฒนาตนเองต่อไป

คำตอบมี 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยค คือ จริงที่สุด ค่อนข้างจริง จริงบางครั้ง และไม่จริงเลย โปรดเลือกช่องที่นักเรียนคิดว่าตรงกับตัวเองมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริงเลย
ความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น					
1.	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน				
2.	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ				
3.	เมื่อถูกขัดใจฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้				
4.	ฉันสามารถคอย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ				
5.	ฉันมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย				
6.	เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้				
ความเห็นใจผู้อื่น					
7.	ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ซิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง				
8.	ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก				
9.	ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด				
10.	ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่ไม่พอใจการกระทำของฉัน				
11.	ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป				
12.	แม้จะมีภาระที่ต้องทำฉันก็ยังยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ				

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริงเลย
ความรับผิดชอบเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น					
13.	เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส				
14.	ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน				
15.	เมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำ “ขอโทษ” ผู้อื่นได้				
16.	ฉันยอมรับและให้อภัยข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก				
17.	ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ฉันก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม				
18.	ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น				
ความสามารถในการรักษาสัมพันธ์ภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น					
19.	ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่คุ้นเคย				
20.	ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน				
21.	ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย				
22.	ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน				
23.	ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่นรู้				
24.	ฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน				
25.	เป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับผู้อื่น แม้จะมีเหตุผลเพียงพอ				
26.	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ฉันสามารถอธิบายเหตุผลที่เขายอมรับได้				

**รายละเอียดชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนา
ความฉลาด ทางอารมณ์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
โรงเรียนบ้านในเมือง จังหวัดสตูล**

ที่	กิจกรรม	นิยามปฏิบัติการ (ด้าน)	วัตถุประสงค์	เทคนิค
1	ปฐมนิเทศ	-	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและวิธีการเข้าร่วมกิจกรรม 2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนิทสนมคุ้นเคยและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน 3. เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำกิจกรรมร่วมกัน 	การอภิปราย การเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together)
2	ตัวฉันคือใคร	ความสามารถในการควบคุมตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายเรื่องเกี่ยวกับตนเองต่อผู้อื่นได้ 3. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนจำแนก จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองได้ 	การเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together)
3	ควบคุมอารมณ์	ความสามารถในการควบคุมตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการทำความรู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางในการฝึกควบคุมอารมณ์ของตนเองและสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม 	การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม(Teams-Game Tournament)

ที่	กิจกรรม	นิยามปฏิบัติการ (ด้าน)	วัตถุประสงค์	เทคนิค
4	รู้ชะคิตอะไรอยู่	ความเห็นใจผู้อื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถอธิบาย อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นได้ ความรู้สึกของผู้อื่นได้ 2. ฝึกแสดงความเห็นใจและพูด ในโอกาสต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม 3. นักเรียนสามารถยกตัวอย่าง การปฏิบัติตนที่แสดงถึงความ เข้าใจต่อสภาวะอารมณ์ของ คนรอบข้างได้อย่างเหมาะสม 	การแข่งขันระหว่าง กลุ่มด้วยเกม (Teams-Game Tournament)
5	ช่วยกันนะ	ความเห็นใจผู้อื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนสามารถรับรู้ อารมณ์และความรู้สึกของ ผู้อื่น 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการ ทำงานร่วมกับผู้อื่นใส่ใจใน ความรู้สึกของกันและกัน 	การแข่งขันระหว่าง กลุ่มด้วยเกม (Teams-Game Tournament)
6	คิดดีทำดี	ความรับผิดชอบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ให้นักเรียนฝึกคิดในสิ่งที่ ดีถูกต้องและเป็นไปได้ 2. เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถ ยกตัวอย่างกิจกรรมที่แสดง ถึงการปฏิบัติตนที่ดี 	การตรวจสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation)
7	รับผิดชอบ	ความรับผิดชอบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนยกตัวอย่าง พฤติกรรมที่แสดงถึงการ เสียสละ การให้และการรับได้ อย่างเหมาะสม 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ อธิบาย/ยกตัวอย่าง พฤติกรรมที่แสดงถึงการเห็น ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตนได้ 	การเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together)

ที่	กิจกรรม	นิยามปฏิบัติการ (ด้าน)	วัตถุประสงค์	เทคนิค
8	เพื่อนแท้สร้างได้	ความสามารถในการรักษาสัมพันธภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนสามารถยกตัวอย่างพฤติกรรมในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้ 2. เพื่อให้เพื่อนำทักษะการสร้างสัมพันธภาพไปใช้ในชีวิตประจำวันและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 	การเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together)
9	เพื่อนรัก-เพื่อนชอบ	ความสามารถในการรักษาสัมพันธภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตนเองและผู้อื่น 2. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น 	การเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกลุ่ม (Co-op)
10	ปัจฉิมนิเทศ	-	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปหลักการแนวคิดขั้นตอนของการพัฒนาตนเองให้มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม หรือสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม 2. เพื่อประเมินผลการร่วมกิจกรรม 	การตรวจสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation)

ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
กิจกรรมที่ 1

ชื่อกิจกรรม ปฐมนิเทศ

แนวคิด

การที่จะจัดกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม จำเป็นจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ความสำคัญ และสร้างข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน เพื่อให้มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม และเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการจัดการความเครียดเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและวิธีการเข้าร่วมกิจกรรม
2. เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความสนิทสนมคุ้นเคยและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
3. เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำกิจกรรมร่วมกัน

ระยะเวลา 50 นาที

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนแนะนำชื่อตัวเอง
2. ครูแจ้งวัตถุประสงค์การทำกิจกรรมร่วมกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. ให้นักเรียนหยิบลูกอมคนละ 1 เม็ด แล้วให้จับกลุ่มเพื่อนที่จับได้ลูกอมรสเดียวกัน
4. แจกแบบสัมภาษณ์ให้นักเรียนผลัดกันสัมภาษณ์กลุ่มของตน ให้เสร็จภายในเวลา 10 นาที
5. นักเรียนออกมาแนะนำกลุ่มของตน กลุ่มละไม่เกิน 10 นาที
6. นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น สุ่มถามนักเรียนประมาณ 4-5 คน โดยมี

แนวคำถาม ดังนี้

- นักเรียนเคยเล่นกิจกรรมนี้มาก่อนหรือไม่

- ในขณะที่ร่วมกิจกรรมมีปัญหาอะไรหรือไม่และแก้ไขอย่างไร
- ได้ข้อคิดอะไรจากกิจกรรมนี้บ้าง

ขั้นสรุป

7. นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการร่วมกิจกรรมโดยให้คุยกับกลุ่มของตนก่อนแล้วจึงสุ่มถามนักเรียนโดยใช้แนวคำถามดังนี้

- จะนำข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ไปใช้อะไรได้บ้าง
- ได้ประโยชน์อะไรจากกิจกรรมนี้
- จะปรับปรุงพัฒนาตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้อย่างไร
- การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นมีความจำเป็นอย่างไร
- การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร

8. ครูสรุปเพิ่มเติมและชี้แจงวัตถุประสงค์ว่ากิจกรรมนี้ต้องการให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความคุ้นเคยกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันซึ่งส่งผลให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ

สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1. ลูกอมหลากสี 20 เม็ด
2. แบบสัมภาษณ์

การประเมินผลกิจกรรม

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็น
2. ประเมินผลจากแบบสัมภาษณ์
3. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรมที่ 1
ปฐมนิเทศ
แบบสัมภาษณ์

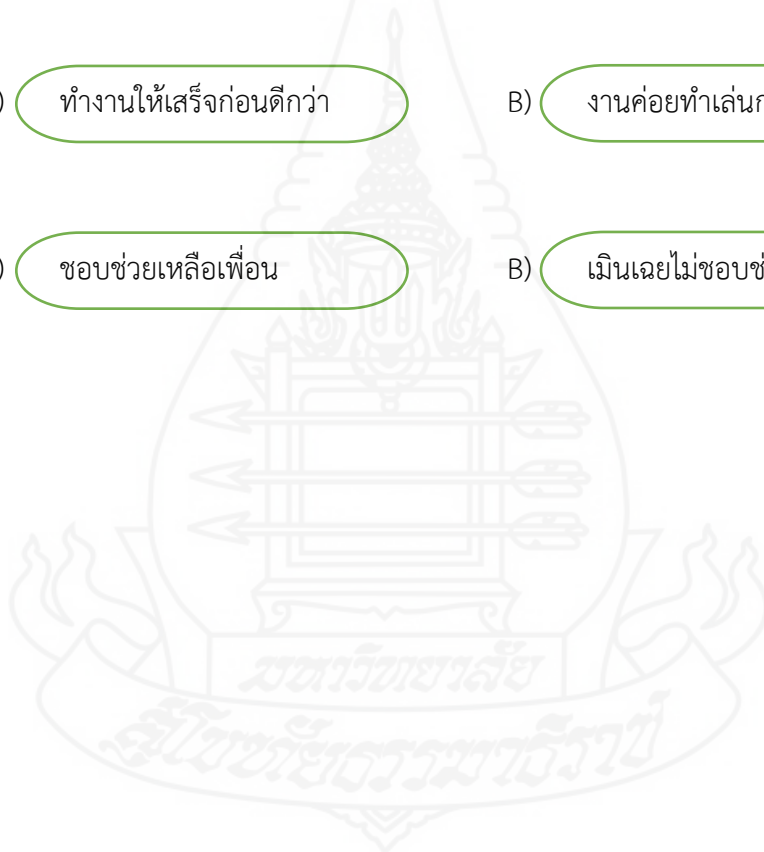
คำชี้แจง ให้นักเรียนสัมภาษณ์กลุ่มของตน ให้เสร็จภายในเวลา 10 นาที

วัน/เดือน/ปีเกิด	วิชาที่ชอบ	สีที่ชอบ	งานอดิเรก
.....
อาหารที่ชอบ	กีฬาที่ชอบ	ดาราที่ชื่นชอบ	เพลงที่ชอบ
.....
สัตว์ที่เลี้ยงไว้	ความสามารถพิเศษ	อื่นๆ	
.....	

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุด

1. A) ยิ้มง่ายและใจร้อน B) ไม่ค่อยยิ้มแต่ใจดี
2. A) เพื่อนเยอะแต่ไม่ช่วยกันเรียน B) เพื่อนน้อยแต่ช่วยเหลือกัน
3. A) ใจเย็นไม่โกรธง่าย B) ใจร้อน โกรธง่าย
4. A) ทำงานให้เสร็จก่อนดีกว่า B) งานค่อยทำเล่นก่อนดีกว่า
5. A) ชอบช่วยเหลือเพื่อน B) เมินเฉยไม่ชอบช่วยใคร

**ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวทางการเรียนรู้
แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
กิจกรรมที่ 2**

ชื่อกิจกรรม ตัวฉันคือใคร

แนวคิด

การรู้จักและเข้าใจตนเอง คือ การรู้ว่าตนเป็นคนอย่างไร มีจุดเด่นจุดด้อยอะไร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดเป้าหมายชีวิต และส่งผลให้พร้อมที่จะเรียนรู้และเข้าใจผู้อื่น ที่จะนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและส่งผลดีต่อการทำงานร่วมกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายเรื่องเกี่ยวกับตนเองต่อผู้อื่นได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนจำแนก จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองได้

ระยะเวลา 50 นาที

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนเล่นเกม “ลูกบอลพิช” ใช้เวลาในการเล่นประมาณ 10 นาที
 - ใหญ่เล่นเขาแถวเบนวงกลมให้ห่างกันแล้วเลือกตัวแทนให้เป็นผู้ออกคำสั่ง
 - เริ่มเล่นโดยเลือกผู้เล่นแดนให้ถือลูกบอลไว้และส่งต่อไปทางขวามือ ถ้าใครทำลูกบอลตกให้เก็บขึ้นมาแล้วส่งต่อ

- เมื่อได้ยินเสียงคำสั่ง “หยุด” ให้หยุดส่งลูกบอลทันที
- ถ้าลูกบอลอยู่ในมือใครคนนั้นต้องออกจากการเล่น

2. ให้นักเรียนหยุดพักเหนื่อย 5 นาที หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนบอกข้อดีของตนเอง

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 4-5 คน โดยในกลุ่มละเพศและความสามารถ
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานแบบสำรวจตนเอง

5. กำหนดให้นักเรียนทำใบงานโดยใช้เวลาสำรวจตนเอง 5 นาที และให้เพื่อนสำรวจอีก 5 นาที
6. เมื่อสำรวจเสร็จให้ดูข้อความที่ตนเองและเพื่อนเห็นตรงกันและซักถามเหตุผลในข้อที่เห็นแตกต่างกัน
7. นักเรียนสรุปผลการสำรวจตนเองว่าคุณลักษณะที่แท้จริงของตนเป็นเช่นไร จุดเด่น จุดด้อย ลงในใบงาน
8. นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นถึงกิจกรรมที่ทำว่าการสำรวจตนเองจะก่อให้เกิดประโยชน์อะไรบ้างแก่นักเรียน
9. ผลการสำรวจตนเองและเพื่อนเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ขั้นสรุป

10. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบและสรุปในประเด็นดังนี้
 - นักเรียนจะนำแนวคิดจากกิจกรรมนี้ไปสำรวจพฤติกรรมตนเองได้อย่างไร
 - จุดเด่น จุดด้อยของตนเองมีอะไรบ้าง
 - ผลการสำรวจตนเองที่ได้จะนำไปปรับปรุงตนเองได้อย่างไร
 - ผลจากการสำรวจทำให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองดีขึ้นอย่างไร
 - จะนำการสำรวจพฤติกรรมตนเองไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่อย่างไร

เพื่อที่จะได้ข้อสรุปที่ว่า การสำรวจตนเองเป็นสิ่งที่ทำให้เราทราบถึงจุดดี จุดด้อย ของตนเอง ทำให้เราทราบว่า จะพัฒนาหรือแก้ไขในจุดไหนดี การมองตัวเอง จะเหมือนหรือแตกต่างกับคนอื่นมอง เราควรยอมรับในความคิดเห็นที่บุคคลอื่นมองว่าเราเป็นอย่างไร

สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1. แบบสำรวจตนเอง
2. ใบงาน

การประเมินผลกิจกรรม

1. สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น

แบบสำรวจตนเอง

1. ให้นักเรียนประเมินตนเองโดยใช้เครื่องหมาย ○ ในช่อง ใช่ หรือ ไม่ใช่
2. ให้เพื่อนประเมินนักเรียนโดยใช้เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ใช่ หรือ ไม่ใช่

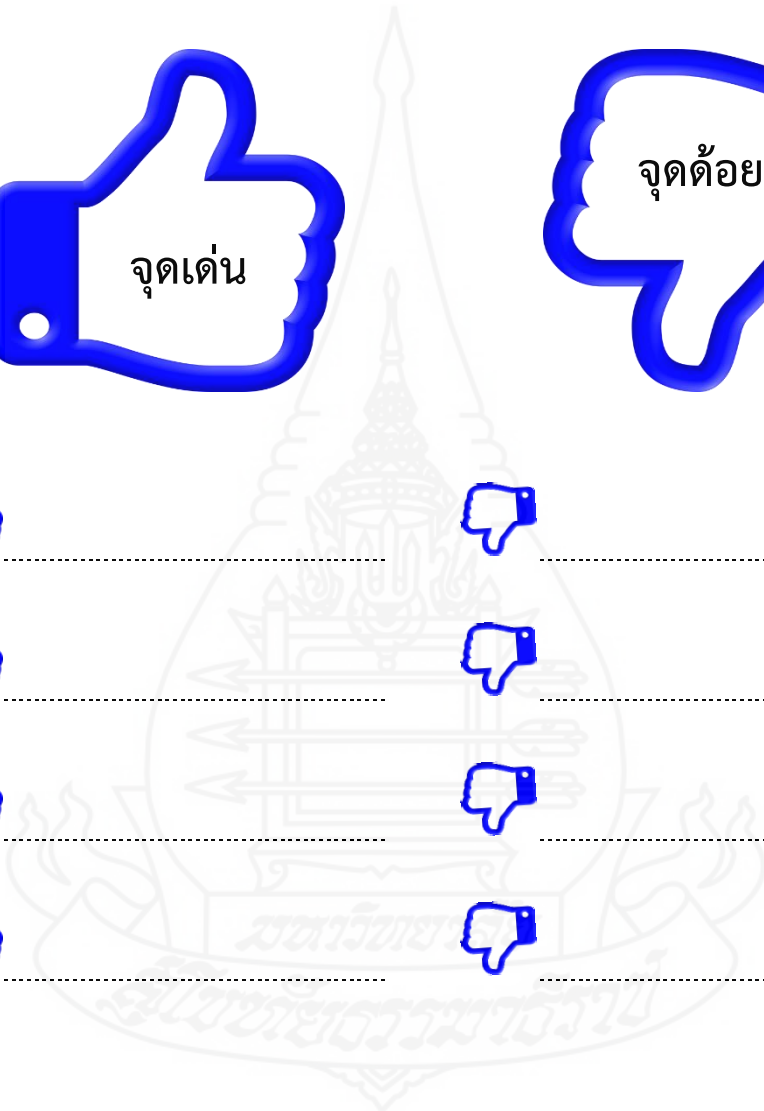
ข้อ	คุณลักษณะ	นักเรียนประเมินตนเอง		เพื่อนประเมินนักเรียน	
		○ ใช่	○ ไม่ใช่	✓ ใช่	✓ ไม่ใช่
1	เป็นคนฉลาด				
2	เป็นคนใจกว้าง				
3	เป็นคนน่าเบื่อ				
4	เป็นคนก้าวร้าว				
5	เป็นคนร่าเริง				
6	เป็นคนเก็บกด				
7	เป็นคนชอบอวด				
8	เป็นคนช่างฝัน				
9	เป็นคนเครียด				
10	เป็นคนชอบสังคม				
11	เป็นคนชอบให้บังคับ/ควบคุม				
12	เป็นคนชอบอยู่คนเดียว				
13	เป็นคนช่างคิด				
14	เป็นคนปรับตัวง่าย				
15	เป็นคนมีกฎเกณฑ์				
16	เป็นคนช่างสังเกต/มีเหตุผล				
17	เป็นคนวิตกกังวล				
18	เป็นคนขี้เกรงใจ				
19	เป็นคนรักความสงบ				
20	เป็นคนเจ้าอารมณ์				
21	เป็นคนท้อถอย				
22	เป็นคนอ่อนไหว				

ข้อ	คุณลักษณะ	นักเรียนประเมินตนเอง		เพื่อนประเมินนักเรียน	
		○ ใช่	○ ไม่ใช่	✓ ใช่	✓ ไม่ใช่
23	เป็นคนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
24	เป็นคนชอบช่วยเหลือผู้อื่น				
25	เป็นคนอบอุ่น				
26	เป็นคนเสแสร้ง				
27	เป็นคนหัวแข็ง				
28	เป็นคนชอบโต้แย้ง				
29	เป็นคนเชื่อคนง่าย				
30	เป็นคนไม่มีระเบียบ				

ใบงาน เรื่อง “ตัวฉันคือใคร”

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจจุดเด่น จุดด้อย ของตนเองแล้วเขียนลงในใบงานที่กำหนดให้

ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
กิจกรรมที่ 3

ชื่อกิจกรรม ควบคุมอารมณ์

แนวคิด

มนุษย์ทุกคนมีอารมณ์แตกต่างกันแต่การแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมจะเกิดปัญหาทางสุขภาพกายและจิตใจ ส่งผลกระทบต่อคนอื่นๆที่อยู่ร่วมกันในสังคม ฉะนั้นจึงควรมีโอกาสได้สำรวจอารมณ์ของตนเองและสังเกตการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้อื่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจและปรับตัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการทำความรู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางในการฝึกควบคุมอารมณ์ของตนเองและสามารถแสดงออกได้

อย่างเหมาะสม

ระยะเวลา 50 นาที

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้
2. ครูอธิบายการเล่นเกม “เหยียบลูกโป่ง” และครูใช้คำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของ

นักเรียน

ขั้นตอนการเล่นเกม

2.1 ครูแจกลูกโป่งคนละ 1 ลูก พร้อมยางรัด 1 เส้น

2.2 นักเรียนเป่าลูกโป่งของตนให้ใหญ่ที่สุดและมัดไว้ที่ข้อเท้า

2.3 เมื่อได้ยินสัญญาณให้นักเรียนเป่าไปยังลูกโป่งกับเพื่อนเป็นคู่ๆ โดยให้คนที่ชนะมีสิทธิ์เหยียบลูกโป่งของเพื่อน และเมื่อชนะก็ไปเป่าไปยังลูกโป่งกับเพื่อนคนอื่นต่อเป็นแบบนี้ไปเรื่อยๆ จนกว่าจะเจอผู้ชนะ ขณะเดียวกัน ระหว่างการเป่าไปยังลูกโป่งในแต่ละคู่หากคนที่เป่าไปยังลูกโป่งเหยียบลูกโป่งไม่แตก เพื่อนอีกฝั่งสามารถเหยียบลูกโป่งของอีกฝั่งได้

2.4 นักเรียนที่สามารถรักษาลูกโป่งไว้ได้เป็นผู้ชนะในเกม

3. สนทนากับนักเรียนว่า นักเรียนอาจเคยเล่นเกมนี้มาก่อนแต่ครูอยากทราบว่าเมื่อตอนนักเรียนเล่นเกมมีความรู้สึกใดบ้างเกิดขึ้นกับนักเรียน

ขั้นตอนกิจกรรม

4. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน โดยในแต่ละกลุ่มละเพศและความสามารถ

5. สุ่มถามนักเรียน 4-5 คน ออกมาอภิปรายถึงความรู้สึกในขณะที่เล่นเกมว่าอยู่ในอารมณ์ใด

6. ครูกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์และหาคำตอบจากข้อความต่อไปนี้

- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรขณะถูกเหยียบลูกโป่งแตก
- นักเรียนจะมีวิธีควบคุมอารมณ์อย่างไร เมื่อเกิดความไม่พอใจ

7. ครูให้สมาชิกภายในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้ พร้อมเขียนลงในกระดาษ

- นักเรียนจะนำแนวคิดจากการร่วมกิจกรรมนี้มาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร
- นักเรียนจะฝึกควบคุมอารมณ์อย่างไรในขณะที่เกิดความไม่พอใจ
- การควบคุมอารมณ์ตนเองก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไรต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนและบุคคลอื่น

บุคคลอื่น

8. ให้หัวหน้ากลุ่มรวบรวมผลงานทุกชิ้นของสมาชิกส่งครู

9. นำผลงานของกลุ่มติดป้ายนิเทศแสดงผลงานในห้องเรียน

ขั้นสรุป

10. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

- ต่อไปนี้เมื่อเพื่อนแสดงความรู้สึกไม่พอใจ นักเรียนจะตอบสนองอย่างไร เพื่อก่อให้เกิด

สัมพันธภาพที่ดี

- ถ้าเพื่อนแสดงความรู้สึกในแง่ลบ เช่น โกรธ เกลียด ไม่พอใจ ฯลฯ นักเรียนควร

ตอบสนองอย่างไร

- หากนักเรียนรู้จักสังเกตความรู้สึก/อารมณ์ของตนเองก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไรในการ

นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

- แนวคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

11. ร่วมกันสรุป การแสดงความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองต่อคนรอบข้างควรคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดตามมา ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ด้านบวกหรือด้านลบหากเกินความพอดีหรือขาดการควบคุมย่อมเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม

สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม

ลูกโป่ง/ยางรัดของ กรณีสตัวอย่าง ใบความรู้ เกม

การประเมินผลกิจกรรม

1. สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการณ์ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น

ใบความรู้

การแสดงความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองต่อคนรอบข้าง ควรคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดตามมา ไม่ว่าจะเป็นการมณต์ด้านบวกหรือด้านลบ หากเกิดความพอดีหรือขาดการควบคุม ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม ทำให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น อาจก่อให้เกิดผลเสียตามมา

กรณีตัวอย่าง

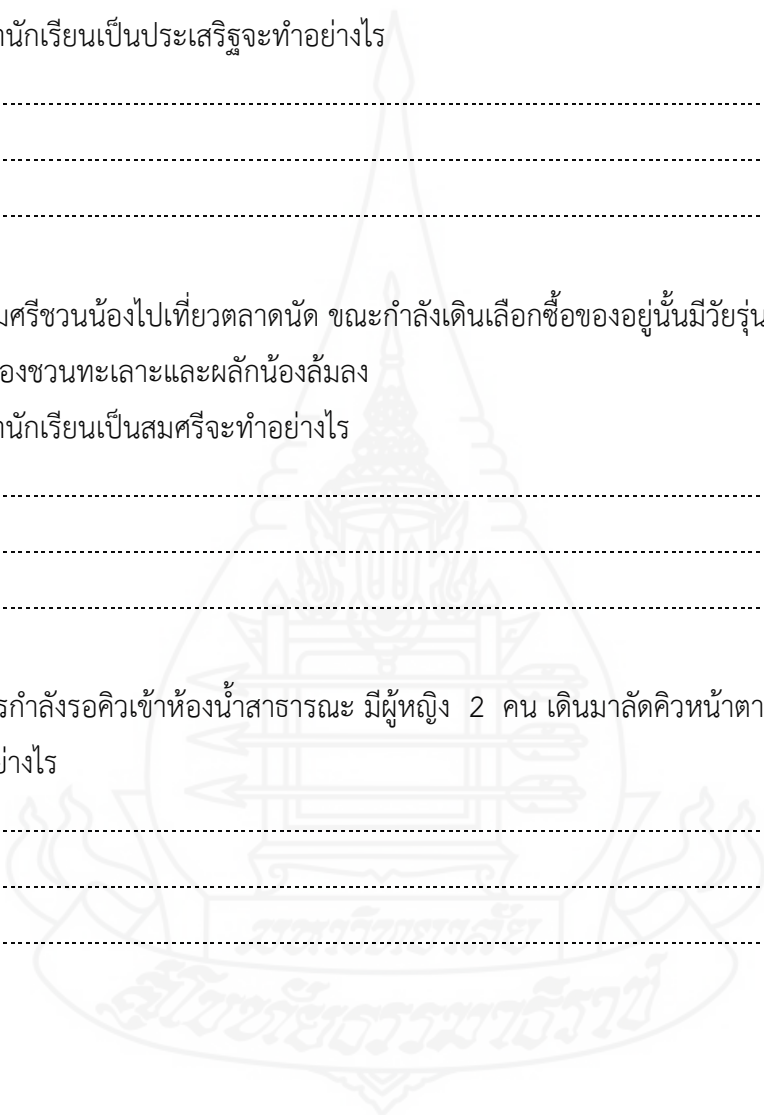
ประเสริฐกำลังเดินทางอย่างเร่งรีบเพื่อไปรับประทานอาหารที่โรงอาหาร เขาหิวจนตาลาย เพราะทำงานยังไม่เสร็จจึงไม่ได้ลงมาซื้ออาหารรับประทาน เจอศักรดาเด็กเกรือกห้องหนึ่งยืนขวางหน้า พุดจาฮียวนกวนโมโห

ถ้านักเรียนเป็นประเสริฐจะอย่างไร

สมศรีชวนน้องไปเที่ยวตลาดนัด ขณะกำลังเดินเลือกซื้อของอยู่นั้นมีวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งเข้ามา พุดจาหาเรื่องชวนทะเลาะและปลักน้องล้มลง

ถ้านักเรียนเป็นสมศรีจะอย่างไร

พรกำลังรอคิวเข้าห้องน้ำสาธารณะ มีผู้หญิง 2 คน เดินมาลัดคิวหน้าตาเฉย ถ้านักเรียนเป็น พรจะทำอย่างไร

ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
กิจกรรมที่ 4

ชื่อกิจกรรม รู้ะคิดอะไรอยู่ (เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม)

แนวคิด

การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราด้วยการรับรู้อารมณ์และความรู้สึก ความต้องการของตนเอง และผู้อื่นจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถอธิบายอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นได้
2. นักเรียนฝึกแสดงความเห็นใจและพูดในโอกาสต่างๆได้อย่างเหมาะสม
3. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างการปฏิบัติตนที่แสดงถึงความเข้าใจต่อสภาวะอารมณ์ของคนรอบข้างได้อย่างเหมาะสม

ระยะเวลา 50 นาที

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยไม่ซ้ำกับกลุ่มเดิมที่ผ่านมา
3. ให้นักเรียนเล่นเกม ตบมือ โดยครูทำให้ออกเป็นตัวอย่างก่อน โดยให้ตบมือเป็นจังหวะ 1 2 3 - 1 2 - 1 2 - 1 (ตบ 2 ครั้ง -ตบ 3 ครั้ง -ตบ 2 ครั้ง -ตบ 2 ครั้ง -ตบ 1 ครั้ง) เวลาตบมือให้นักเรียนออกเสียง หนึ่ง สอง หนึ่งสองสาม หนึ่งสอง หนึ่งสอง หนึ่ง ให้เข้ากับจังหวะการตบมือ ชักซ้อมให้นักเรียนลองทำจนกระทั่งพร้อมเพรียงกันจากนั้นให้นักเรียนตบมือจังหวะเดิมแต่ตอนออกเสียง “สาม” ให้งดตบมือแต่ออกเฉพาะเสียงแทน ให้นักเรียนลองทำดูจนสิ้นข้อสงสัย จากนั้นให้นักเรียนตบมือ แบบที่ 2 เพื่อหาคนที่ตบมือผิดจังหวะให้ได้ 4 คน
4. ให้นักเรียนที่ตบมือผิดจังหวะออกมาข้างหน้า เพื่อรับซองจดหมาย

ขั้นตอนกิจกรรม

5. แจกซองจดหมายที่ภายในมีประโยคต่างๆให้นักเรียนทั้ง 4 พุดและแสดงท่าทางให้สอดคล้องกับประโยคที่ตนเองได้รับ
6. ให้นักเรียนคนอื่นๆทายความรู้สึกที่เพื่อนแสดงโดยที่กลุ่มไหนที่ทายถูกมากกว่าเป็นกลุ่มที่ชนะและมีรางวัลให้
7. สุ่มถามนักเรียนที่ทายถูกว่าสามารถทายความรู้สึกของผู้อื่นได้ถูก โดยการสังเกตจากอะไร (สีหน้า ท่าทาง แววตา น้ำเสียง คำพูด ฯลฯ)
8. ให้นักเรียนจับคู่กันภายในกลุ่มแล้วลัดกันเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองแล้วให้คู่ของตนทายว่าในสถานการณ์นั้นผู้เล่ารู้สึกอย่างไร
9. สอบถามนักเรียนแต่ละคู่ในแต่ละกลุ่มว่าสามารถทายถูกหรือไม่ ทายถูกได้โดยการสังเกตจากอะไร
10. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนเพื่อฝึกพูดแสดงความคิดเห็นและฝึกพูดในโอกาสต่างๆ อย่างเหมาะสมตามรายละเอียดในใบงานที่ 1
11. สุ่มนักเรียน 2-3 คนนำเสนอเป็นตัวอย่างโดยการพูดแสดงความรู้สึกครบทุกคู่

ขั้นสรุป

12. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปถึงความสำคัญและวิธีการที่จะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้
13. นักเรียนรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อสรุปที่ได้จากเพื่อนๆเขียนลงในกระดาษ เพื่อสามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
14. มอบของรางวัลสำหรับกลุ่มที่ชนะ
15. ร่วมกันสรุปเพื่อให้ได้ว่า การที่จะสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ต้องสามารถรับรู้ความรู้สึกที่เขาไม่ได้พูดออกมาหรือไม่ได้บอกความรู้สึกออกมาโดยตรงแต่เราจะสามารถสังเกตจาก กิริยาท่าทาง สีหน้า แววตา น้ำเสียง ลักษณะของคำพูด ถ้อยคำที่ใช้มาคาดเดาความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายใต้คำพูดนั้นได้ ซึ่งการที่เราสามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นจะช่วยให้เราปฏิบัติตนและตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นได้เหมาะสมมากขึ้น การแสดงว่าเข้าใจ เห็นใจกัน จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันด้วย

สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1. ใบงาน/ใบความรู้
2. กระดาษ
3. สีเมจิก/ปากกา
4. ซองจดหมาย 4 ซอง

การประเมินผลกิจกรรม

1. ตอบคำถามในใบงาน
2. การฝึกพูดและแสดงความคิดเห็น

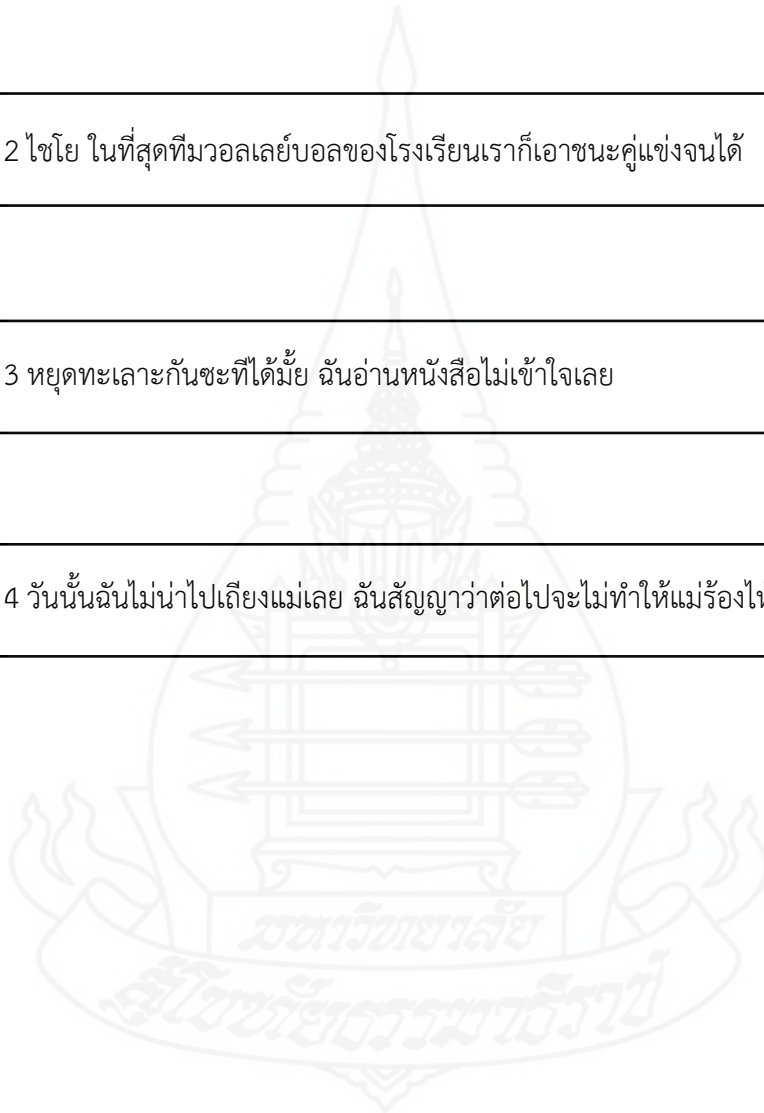
ข้อความในซองจดหมาย

ซองที่ 1 แะจ้จ ฉันทำข้อสอบวิชาวิทยาศาสตร์ไม่ได้เลย สงสัยเทอมนี้ฉันต้องติด 0 วิชาแน่ๆ

ซองที่ 2 ไชโย ในที่สุดทีมวอลเลย์บอลของโรงเรียนเราก็เอาชนะคู่แข่งจนได้

ซองที่ 3 หยุดทะเลาะกันซะที่ได้มัย ฉันอ่านหนังสือไม่เข้าใจเลย

ซองที่ 4 วันนั้นฉันไม่เข้าไปเลี้ยงแม่เลย ฉันสัญญาว่าต่อไปจะไม่ทำให้แม่ร้องไห้อีก

ใบงานที่ 1

ให้นักเรียนจับคู่และฝึกแสดงความคิดเห็นและฝึกพูดในโอกาสต่างๆ ในกรณีต่อไปนี้

ฝึกพูดแสดงความคิดเห็นเมื่อ

1. เพื่อนสอบไม่ผ่าน
2. เพื่อนเป็นนักวิ่งของโรงเรียนขยันฝึกซ้อมหลังเลิกเรียนทุกวันและตั้งใจจะเอาตำแหน่งชนะเลิศให้ได้ แต่ปรากฏว่าผลการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนเพื่อนได้เพียงที่ 3

ฝึกพูดแสดงความคิดเห็น

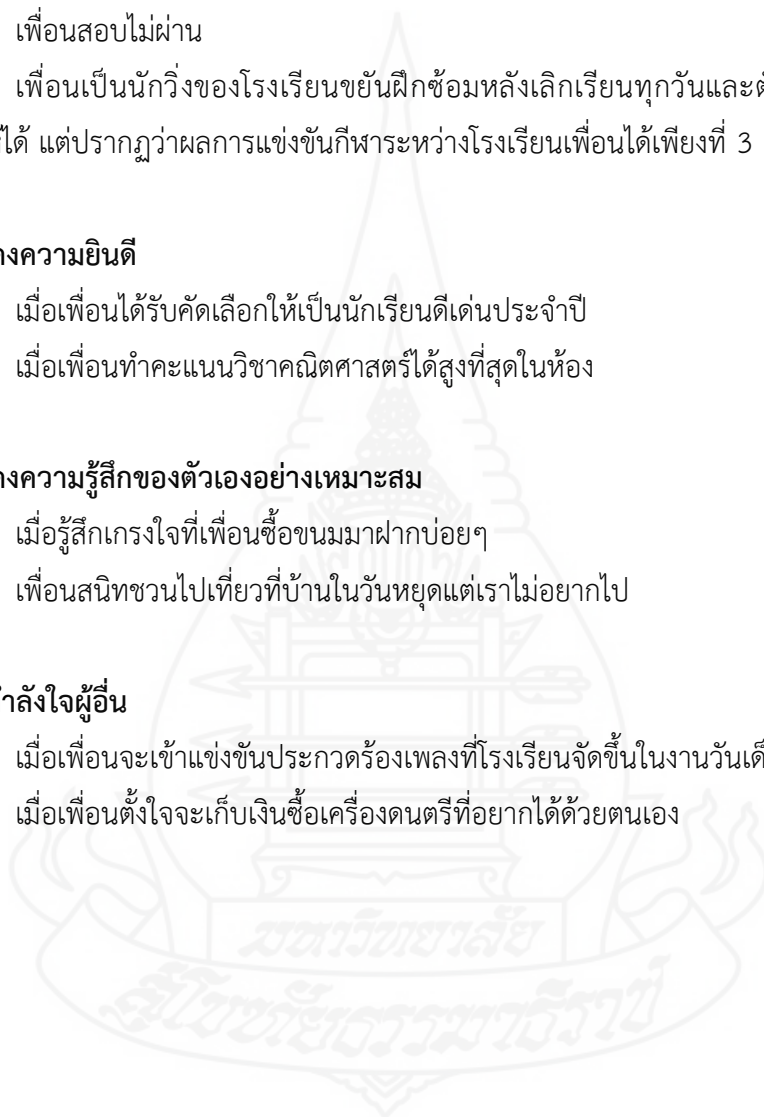
1. เมื่อเพื่อนได้รับคัดเลือกให้เป็นนักเรียนดีเด่นประจำปี
2. เมื่อเพื่อนทำคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ได้สูงที่สุดในห้อง

ฝึกพูดแสดงความรู้สึกของตัวเองอย่างเหมาะสม

1. เมื่อรู้สึกเกรงใจที่เพื่อนชวนมาฝากบ่อยๆ
2. เพื่อนสนิทชวนไปเที่ยวที่บ้านในวันหยุดแต่เราไม่ออกไป

ฝึกพูดให้กำลังใจผู้อื่น

1. เมื่อเพื่อนจะเข้าแข่งขันประกวดร้องเพลงที่โรงเรียนจัดขึ้นในงานวันเด็กแห่งชาติ
2. เมื่อเพื่อนตั้งใจจะเก็บเงินซื้อเครื่องดนตรีที่อยากได้ด้วยตนเอง

ใบความรู้เรื่อง “การหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่น”

การหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่นเป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น มีความเข้าใจ เห็นใจผู้อื่น สามารถปรับความสมดุลของอารมณ์ตนเอง ตอบสนองความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่าง สอดคล้องกัน ความสามารถทางด้านนี้เป็นทักษะทางสังคมซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตทั้งใน ครอบครัว ในงานอาชีพ ในสังคมทั่วไป เพราะเราต้องพบปะมีสัมพันธภาพกับผู้คนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

โดยปกติแล้วบุคคลมักตั้งความคาดหวังกับผู้อื่น อยากให้เขาเป็นเช่นนั้น เป็นเช่นนั้น ปฏิบัติต่อ เรออย่างนั้นอย่างนี้ตามที่เราต้องการมากกว่าการคาดหวังต่อตนเองว่าเราจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ต่อ ผู้อื่น

แต่การที่เราจะให้ใครๆ ทำตามที่เราต้องการนั้นจะเป็นไปไม่ได้หากเขาไม่ยอมการหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่นและสามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นจะทำให้เรารู้อะไรบ้างที่จะโน้มน้าวใจเขาให้ทำในสิ่ง ที่เราต้องการได้อีกทั้งยังเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันด้วย

ในการจะฝึกความสามารถในการหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่นนั้นต้องพยายามนึกถึงผู้อื่นๆ อกๆ กับการ นึกถึงตนเอง ซึ่งมีแนวทางในการฝึกดังนี้

1. ให้ความสนใจการแสดงออกของผู้อื่นโดยการสังเกตสีหน้า แววตา ท่าทางการพูดถ้อยคำ น้ำเสียง ตลอดจนการแสดงออกอื่นฝึกสังเกตบ่อยๆ จะเห็นอารมณ์ของเขาจากสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะสี หน้า แววตา จะสังเกตได้ง่ายกว่าจุดอื่น

2. อ่านอารมณ์ความรู้สึกของเขาจากสิ่งที่สังเกตเห็นว่าเขากำลังมีอารมณ์ความรู้สึกใด อาจ ตรวจสอบโดยการถามความรู้สึกของเขาแต่การตรวจสอบต้องทำในสภาพที่เหมาะสมมิฉะนั้นอาจเป็น การทำลายความรู้สึกกันได้ ถ้าเราได้ฝึกการให้ความสนใจและการสังเกตบ่อยๆ จะมีความชำนาญใน การรับรู้อารมณ์ความรู้สึกและการอ่านความรู้สึกของคนมากขึ้น

3. ทำความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลตามสภาพที่เขาเผชิญอยู่หรือที่เรียกกัน โดยทั่วไป คือ เอาใจเขามาใส่ใจเรา ถึงแม้จะไม่ถูกต้องทุกประการแต่ก็จะมีผลคล้ายคลึงหรือ ใกล้เคียงกันบ้าง

4. แสดงการตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นที่เป็นการแสดงว่าเข้าใจ เห็นใจกัน ทำให้ เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่ดีต่อกัน

ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
กิจกรรมที่ 5

ชื่อกิจกรรม ช่วยกันนะ (เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม)

แนวคิด

ในชีวิตประจำวันเราต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น การเข้าใจและยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่นทำให้สามารถทำงานและมีชีวิตที่มีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ใส่ใจในความรู้สึกของกันและกัน

ระยะเวลา 50 นาที

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน
2. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลง “กำลังใจ” ที่ละวรรค แล้วครูตั้งคำถาม
 - ท่อนนี้ผู้แต่งน่าจะหมายถึงอย่างไร
 - จากนั้นย้อนถามนักเรียนว่าในมุมมองของนักเรียน นักเรียนเคยมีประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกับเพลงในบรรทัดนี้บ้างไหม อย่างไร
3. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับ การอยู่ร่วมกันในสังคม ทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เรียนรู้ เข้าใจ เห็นใจ ไว้วางใจและให้กำลังใจกัน เมื่อพบกับปัญหาและความทุกข์ก็จะสามารถแก้ไขได้และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ขั้นดำเนินกิจกรรม

4. ให้นักเรียนในกลุ่มแบ่งเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่เกิดวันที่ที่เป็นเลขคู่และเลขคี่ จากนั้นให้นักเรียนจับคู่กันระหว่าง กลุ่ม ถ้าใครเหลือเศษให้จับคู่กับคนที่เหลือเช่นกัน
5. นักเรียนแต่ละคู่ทำ กิจกรรม “บอดี้” โดยคนใดคนหนึ่งเป็นคนตาบอดนำผ้ามาผูกตา ส่วนอีกคนเป็นคนนำทาง ให้นักเรียนคนที่ไม่ผูกตาจูงมือนักเรียนที่ผูกตาเป็นคนตาบอดเดินไปมาใน

บริเวณห้อง ครูเปิดเพลงประกอบ ถ้าเพลงช้าก็เดินช้าและเพลงเร็วก็เดินเร็ว โดยแต่ละคู่ห้ามเดินชนกัน (ประมาณ 3 นาที) แล้วนำเพื่อนกลับมานั่งที่เดิม

6. ผลัดเปลี่ยนบทบาทกันทำกิจกรรมนี้

7. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมนี้ครบทุกคน แล้วให้นักเรียนร่วมกันบอกความรู้สึกของตนเองที่เป็นคนตาบอดและความรู้สึกของคนที่เป็นคนจูงมือนำทาง โดยตัวแทนนักเรียนมาเขียนความรู้สึกทั้งหมดบนกระดาน

8. ครูใช้คำถามสนทนากับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อสรุป

- เมื่อนักเรียนทำ กิจกรรม บอดี้บับ นักเรียนรู้สึกอย่างไร

- ความรู้สึกนั้นส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนอย่างไร

- เมื่อนักเรียนเจอปัญหาในการเรียนหรือการทำงาน นักเรียนได้รับการช่วยเหลือจากใคร และนักเรียนเคยช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องเพื่อนประสบปัญหาหรือไม่

- เมื่อนักเรียนได้ช่วยเหลือเพื่อนแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร หรือ เมื่อเพื่อนช่วยเหลือนักเรียนเวลาเจอปัญหาแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร

- ถ้านักเรียนรู้ว่าตนเองมีข้อดีข้อเสียอย่างไร นักเรียนคิดว่าจะพัฒนาหรือปรับปรุงพฤติกรรมอะไรในตนเองบ้าง แล้วจะมีวิธีการอย่างไร

ขั้นสรุป

9. นักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมโดยครูต้องใช้คำถามนำกระตุ้นการคิดนำไปสู่แง่คิดการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความไว้วางใจ ความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก การดูแลซึ่งกันและกัน การเรียนรู้ร่วมกันและการเสียสละ

สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1. ผ้าผูกตา หรือ กระดาษทึบชุบปิดตาและใช้ริบบิ้นผูกทับได้
2. เพลง กำลังใจ

การประเมินผล

1. การสังเกตการร่วมกิจกรรม การแสดงความคิดเห็น
2. ตรวจสอบผลงาน

ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
กิจกรรมที่ 6

ชื่อกิจกรรม คิดดีทำดี (เทคนิคการตรวจสอบเป็นกลุ่ม)

แนวคิด

การทำความดีเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยากหากใจไม่ฝืด การทำความดีต้องเริ่มที่จิตใจก่อนถ้าใจคิดดี การกระทำความดีก็จะตามมาเป็นสิ่งที่ควรฝึกฝนและปลูกฝังให้นักเรียนได้ปฏิบัติตน เพื่อให้เกิดเป็นนิสัยที่ติดตัวตลอดไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนฝึกคิดในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นไปได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถยกตัวอย่างกิจกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติตนที่ดี

ระยะเวลา 50 นาที

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์ในการเรียนรู้
2. ให้นักเรียนอ่านข่าวจากใบความรู้ที่ครูแจกให้
3. สนทนาถึงความดีในข่าวเพื่อแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำความดี

ขั้นดำเนินกิจกรรม

4. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มกลุ่มละ 5 คน แจกใบงานกรณีตัวอย่าง พร้อมทั้งให้ตอบคำถามในใบงาน

5. ให้แต่ละกลุ่มรับข่าวหนังสือพิมพ์โดยแต่ละกลุ่มได้รับเนื้อหาแตกต่างกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ระดมความคิดเห็นในประเด็นดังต่อไปนี้ (ข่าวเด็กกตัญญูดูแลพ่อแม่พิการ, ข่าวนักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงาน, ข่าวนักเรียนเก็บเงินได้แล้วส่งคืน, ข่าวสาวชิงเกงหลุดโค้ง เสียหลักชนฟุตบอลไฟลุกท่วม หม่อมพนักงานร้านเนื้ออย่างช่วยออกจากรถได้อย่างหวุดหวิด)

- นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของการทำความดี
- การทำความดีมีประโยชน์ต่อชีวิตของคนเราอย่างไร

- การทำสิ่งไม่ดีมีผลเสียอย่างไรต่อตัวเรา
 - นักเรียนควรเลือกทำตามการกระทำของใครที่นักเรียนทำได้ในช่วงอายุเท่านี้ เพราะเหตุใด
6. นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มละ 1 คน ออกมารายงานหน้าชั้นเรียน
 7. ครูให้คะแนนในการเสนอรายงานเป็นกลุ่ม

ขั้นสรุป

8. จากกรณีตัวอย่างให้นักเรียนทุกคนร่วมกันสรุปการคิดดี ทำดี ว่าในฐานะที่เราเป็นนักเรียนคนหนึ่งที่มีอายุ 10-12 ปี สิ่งที่เราสามารถทำได้ตอนนี้มีอะไรบ้างที่เป็นการทำดี คิดดี
9. ร่วมกันสรุปกับนักเรียนในเรื่องการปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีเพื่อให้ได้ข้อสรุปว่า การทำความดีเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยากหากใจใฝ่ดี การทำความดีต้องเริ่มที่จิตใจก่อน ถ้าใจคิดดี การกระทำความดีก็จะตามมา

สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1. ใบงาน
2. ใบความรู้ กรณีตัวอย่าง

การประเมินผลกิจกรรม

1. สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรม
2. ตรวจสอบคำตอบจากใบงาน

ใบความรู้

คิดดีทำดี

ชาวเน็ตชื่นชมชายเก็บของเก่า เจอกระเป๋าเงินนำส่งคืนเจ้าของ

สมาชิกเฟซบุ๊ก "สมชาย เอี่ยมสิน" เปิดเผยเรื่องราวที่สร้างความประทับใจ โดยระบุว่า เหตุการณ์นี้เกิด เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2563 เวลาประมาณ 19.00 น. ณ บัณฑิตวิทยาลัย จ.สมุทรปราการ

ขณะนั้นผู้โพสต์กำลังจะออกเวรรักษาการณ์ พบประชาชนยืนมุงดู จึงเข้าไปสอบถามทราบว่า มีพลเมืองดีเก็บกระเป๋าเงินได้ และจะนำมาส่งเพื่อติดตามหาเจ้าของ ตนเข้าไปสอบถามจึงทราบว่า พลเมืองดีรายนี้เดินเก็บของเก่าตามถนน และเจอกระเป๋าเงินบริเวณด้านหน้าโชว์รูมรถยนต์แห่งหนึ่ง จึงนำมาแจ้งเจ้าหน้าที่

"ไม่ใช่ของผม ผมไม่เอา" ชายเก็บของเก่าบอกกับเจ้าหน้าที่ เมื่อตรวจสอบภายในพบเงินสด ประมาณ 2,500 บาท ใบขับขี่ บัตรประชาชน และบัตรเอทีเอ็ม เจ้าหน้าที่จึงถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐาน ก่อนที่ชายคนนี้จะเดินจากไปโดยไม่หวังผลตอบแทน และไม่แจ้งข้อมูลส่วนตัวใดๆ

ภายหลังเจ้าของกระเป๋าติดต่อขอรับคืน พบว่าไม่มีทรัพย์สินสูญหาย และไม่มีโอกาสได้เจอกับชายเก็บของเก่าคนดังกล่าว เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ทราบว่าพลเมืองดีรายนี้อาศัยอยู่หมู่บ้านเฟื่องฟ้า 9 เฟส 2 จึงนำเรื่องราวดังกล่าวมาโพสต์เพื่อเชิดชูคุณงามความดี เพราะถือเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม

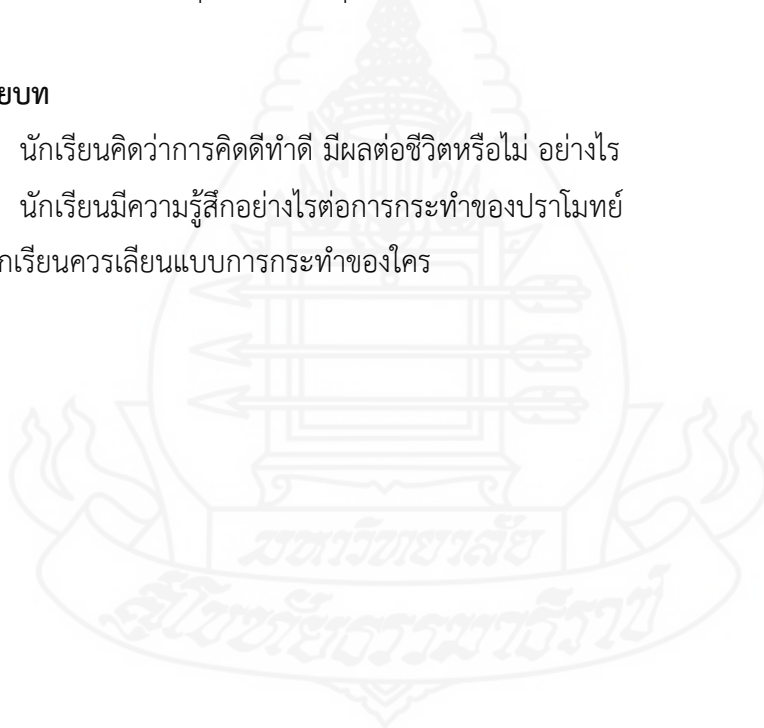
กรณีตัวอย่าง

สมชายและปราโมทย์เป็นเพื่อนรักกัน ทั้งสองมีผลการเรียนดีเท่าๆกัน ทั้งสองไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ ในโรงเรียนจะมีแก๊งค์ชอบลักขโมยสิ่งของเล็กๆน้อยๆไปจนถึงการขโมยตัดสายไปไปขาย มีบางครั้งที่ปราโมทย์ถูกชักชวนให้ไปร่วมในกลุ่มนี้ด้วย และมีการแบ่งเงินกันและเอาไปเที่ยวเล่นเกมอย่างสนุกสนาน ปราโมทย์จึงมาชักชวนสมชายให้ไปร่วมขโมยของกับกลุ่มนี้ด้วย บอกว่าหาเงินง่าย รายได้ดี ครูหรือผู้ใหญ่ไม่มีทางจับได้ไม่ต้องขอเงินพ่อแม่ก็มีเงินใช้ แต่สมชายบอกว่าเราไม่ควรไปขโมยของๆใครเพราะเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ถ้าถูกจับได้ต้องติดคุก ครูและพ่อแม่ไม่เคยสอนให้ไปเป็นเด็กลักขโมย เขาไม่ทำเด็ดขาด ต่อมาแก๊งค์ลักขโมยถูกจับได้และมีการสอบสวนว่ามีใครบ้างที่ร่วมลักขโมยมีการขังทอจนถึงปราโมทย์ด้วย และถูกทางโรงเรียนภาคทัณฑ์

ต่อมามีผู้ใจบุญให้ทุนการศึกษาจนจบปริญญาตรีแก่เด็กเรียนดี ความประพฤติดีแต่ยากจน สมชายได้รับคัดเลือกให้เป็นบุคคลที่ได้รับทุนเพราะเขาเป็นเด็กที่คิดดีและทำแต่ความดี

คำถามท้ายบท

1. นักเรียนคิดว่าการคิดดีทำดี มีผลต่อชีวิตหรือไม่ อย่างไร
 2. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการกระทำของปราโมทย์
- นักเรียนควรเลียนแบบการกระทำของใคร

ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
กิจกรรมที่ 7

ชื่อกิจกรรม รับผิดชอบ (เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน)

แนวคิด

การทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม เป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่สามารถที่จะปลูกฝังให้มีในเด็กไทยทุกคน ให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว จะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนยกตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงถึงการเสียสละ การให้และการรับได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบาย/ยกตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงถึงการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนได้

ระยะเวลา 50 นาที

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนคู่มือการทำงานของบุคคลในสังคมที่เสียสละ
2. จากนั้นใช้คำถามกับนักเรียนว่าในชุมชนของเราหรือคนใกล้ตัวนักเรียนมีบุคคลใดอีกบ้างที่ทำงานที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม
4. นักเรียนตอบคำถามตามใบงานที่ 1
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอภิปรายตามใบงาน
6. จากการทำใบงานที่ 1 และจากการฟังผลอภิปรายของกลุ่มอื่นๆให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปข้อคิด ผลที่เกิดจากการทำประโยชน์เพื่อสังคมและแนวทางหรือหลักในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม
7. สุ่มตัวแทนออกมาสรุป

ขั้นสรุป

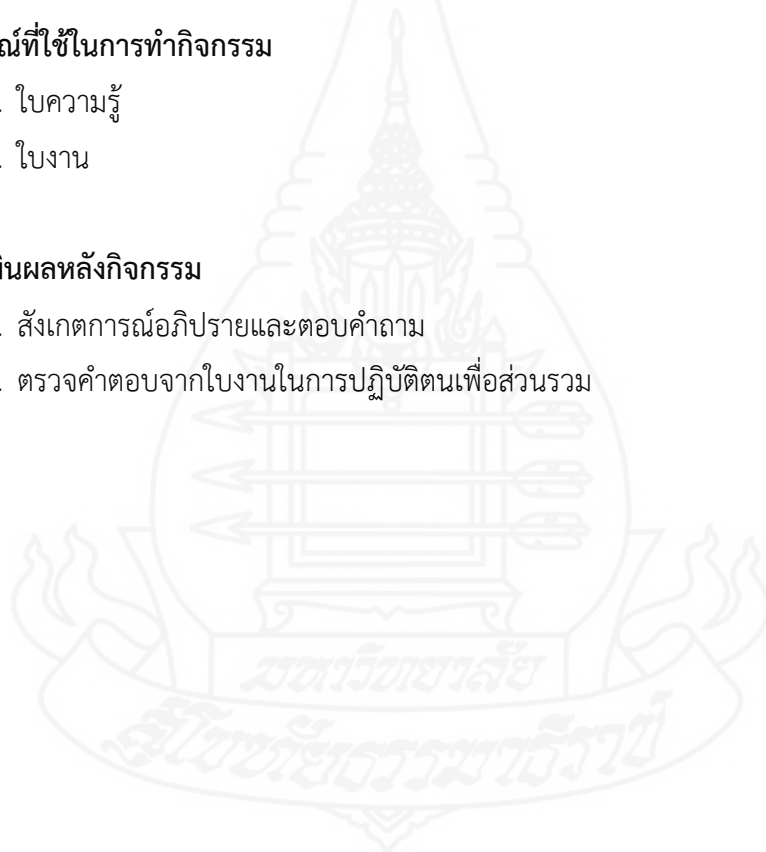
8. นักเรียนคิดว่าตนเองในฐานะเป็นนักเรียนและประชาชนคนหนึ่ง จะสามารถทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมทั้งในโรงเรียนและในสังคมได้อย่างไรบ้าง
9. สุ่มถามนักเรียน 4-5 คน
10. ครูให้กำลังใจนักเรียนในการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
11. ร่วมกันสรุปเพื่อให้ได้ว่า การทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่สามารถที่จะปลุกฝังให้มีในเด็กไทยทุกคนให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว จะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1. ใบความรู้
2. ใบงาน

การประเมินผลหลังกิจกรรม

1. สังเกตการณ์อภิปรายและตอบคำถาม
2. ตรวจสอบคำตอบจากใบงานในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม

ใบความรู้ ส่วนรวมสำคัญ

การทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม เป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่ที่สามารถที่จะปลุกฝังให้มีในเด็กไทยทุกคน ให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว จะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

<https://www.posttoday.com/social/general/558992#images-gallery-2>

ใบงานที่ 1

ตามที่นักเรียนได้ยกตัวอย่างบุคคลใกล้ตัว หรือหน่วยงานในท้องถิ่นที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมไปแล้วให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการการำของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

.....

.....

2. การกระทำของบุคคลหรือหน่วยงานที่ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ส่งผลดีต่อบุคคลในชุมชนอย่างไร

.....

.....

3. ถ้าทุกคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม สังคมจะเป็นอย่างไร

.....

.....

4. จะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้มีคนที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนเพิ่มมากขึ้น

.....

.....

5. นักเรียนคิดว่าตนเองได้ทำอะไรเพื่อประโยชน์ส่วนรวมบ้าง

.....

.....

6. จากข้อคำถามที่ 5 นักเรียนคิดว่าประโยชน์แก่ส่วนรวมที่นักเรียนได้ลงมือจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อใครอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
กิจกรรมที่ 8

ชื่อกิจกรรม เพื่อนแท้สร้างได้ (เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน)

แนวคิด

การรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันจำเป็นต้องมีพื้นฐานมาจาก การมองตนเองและผู้อื่นในแง่ดี สร้างอารมณ์ที่ดีต่อกัน การฝึกสร้างความรู้สึที่ดีต่อผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจผู้อื่นจะทำให้การเริ่มต้นของการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีเกิดขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถยกตัวอย่างพฤติกรรมในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นได้
2. เพื่อให้นักเรียนนำทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพไปใช้ในชีวิตประจำวันและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
2. นักเรียนจับฉลากและให้เข้ากลุ่มตามหมายเลขที่จับได้ เป็น 5 กลุ่ม ตามสี เหลือง แดง ชมพู ม่วง เขียว กลุ่มละ 4 คน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

3. นักเรียนแต่ละคนออกไปสัมภาษณ์คนที่อยู่สีอื่น ๆ ให้ได้มากที่สุด ให้ครบทุกสีตามหัวข้อที่ได้ เช่น ชื่อเล่นวันเกิด อาหารที่ชอบ สัตว์เลี้ยงที่รัก ดาราที่ปลื้ม หรือสัมภาษณ์ในสิ่งที่สนใจอยากรู้
4. นักเรียนแต่ละสีส่งตัวแทนคนที่สัมภาษณ์เพื่อนได้มากที่สุดและครบทุกสีออกมาอภิปราย
5. แจกใบงานที่ 1,2 ให้ทำกิจกรรมตอบคำถามตามใบงาน
6. ให้นักเรียนแต่ละคนช่วยกันตอบคำถามต่อไปนี้
 - การพูดคุย สัมภาษณ์ กับบุคคลอื่นทำให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน เกิดความสนิทสนมคุ้นเคย มีความเป็นมิตรเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน
 - นักเรียนคิดว่าการพูดคุยกัน สนทนาแลกเปลี่ยนมีผลดีหรือไม่อย่างไร

- นักเรียนคิดว่าในชีวิตประจำวันของคนเรามีความจำเป็นมากน้อยแค่ไหนในการสร้างสัมพันธภาพกับคนรอบข้าง

- สัมพันธภาพที่ดีมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

ขั้นสรุป

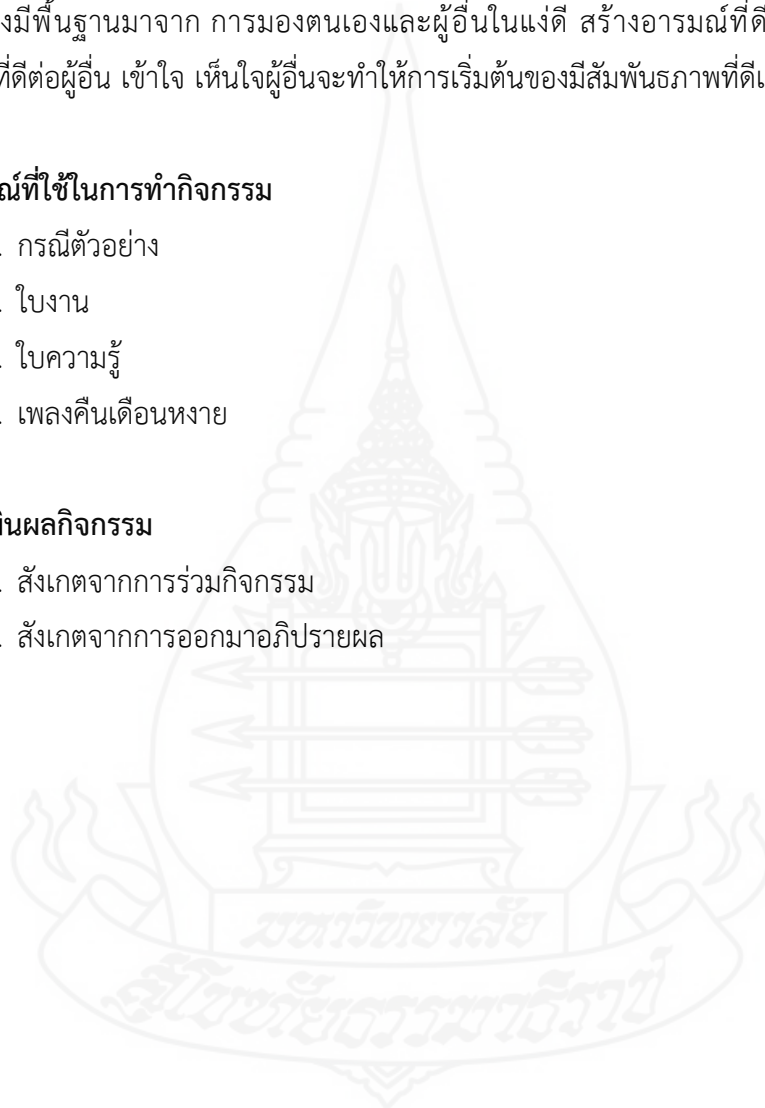
7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเพื่อให้ได้ ข้อสรุปที่ว่า การรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน จำเป็นต้องมีพื้นฐานมาจาก การมองตนเองและผู้อื่นในแง่ดี สร้างอารมณ์ที่ดีต่อกัน การฝึกสร้างความรู้สึที่ดีต่อผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจผู้อื่นจะทำให้การเริ่มต้นของมีสัมพันธภาพที่ดีเกิดขึ้น

สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1. กรณีสตัวอย่าง
2. ใบงาน
3. ใบความรู้
4. เพลงคืนเดือนหงาย

การประเมินผลกิจกรรม

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการออกมาอภิปรายผล

ใบความรู้ การสร้างสัมพันธภาพที่ดี

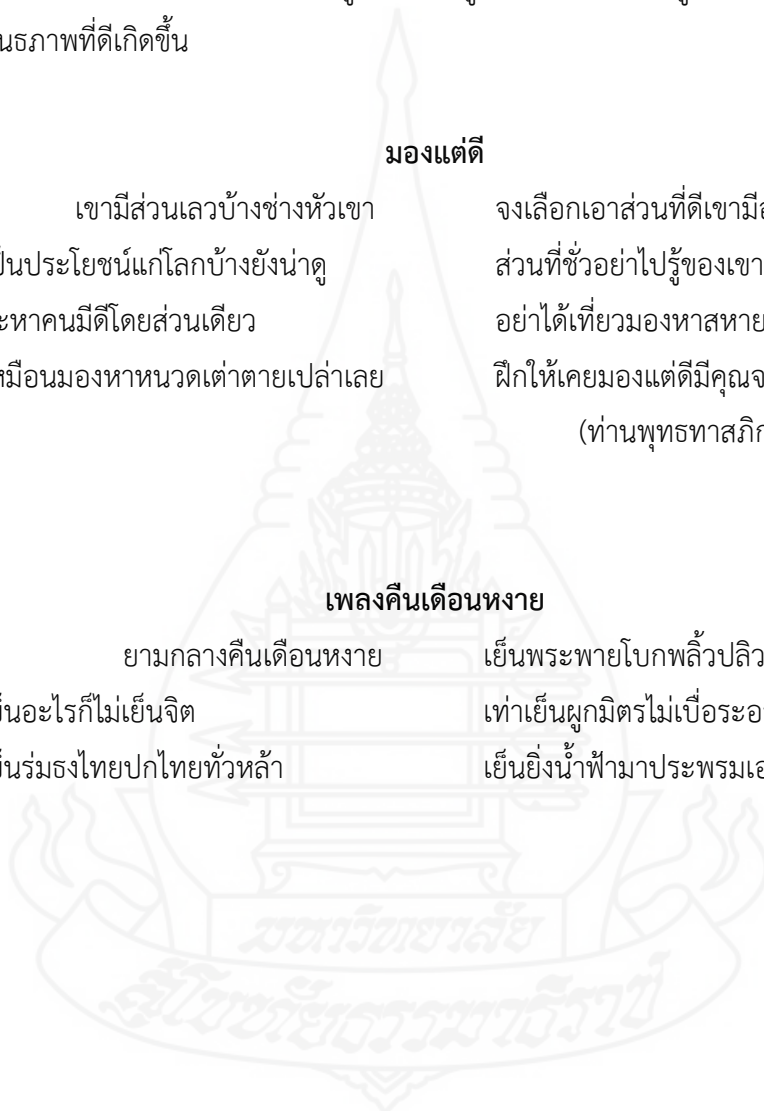
การรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกันจำเป็นต้องมีพื้นฐานมาจาก การมองตนเองและผู้อื่นในแง่ดี สร้างอารมณ์ที่ดีต่อกัน การฝึกสร้างความรู้สึที่ดีต่อผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจผู้อื่นจะทำให้การเริ่มต้นของการมีสัมพันธภาพที่ดีเกิดขึ้น

มองแต่ดี

เขามีส่วนเลวบ้างช่างหัวเขา	จงเลือกเอาส่วนที่ดีเขามีอยู่
เป็นประโยชน์แก่โลกบ้างยังน่าดู	ส่วนที่ชั่วอย่าไปรู้ของเขาเลย
จะหาคนมีดีโดยส่วนเดียว	อย่าได้เที่ยวมองหาสหายเอ๋ย
เหมือนมองหาหนวดเต่าตายเปล่าเลย	ฝึกให้เคยมองแต่ดีมีคุณจริง
	(ท่านพุทธทาสภิกขุ)

เพลงคืนเดือนหงาย

ยามกลางคืนเดือนหงาย	เย็นพระพายโบกพลิ้วปลิวมา
เย็นอะไรก็ไม่เย็นจิต	เท่าเย็นผูกมิตรไม่เปื้อนระอา
เย็นร่มธงไทยปกไทยทั่วหล้า	เย็นยิ่งน้ำฟ้ามาประพรมเอ๋ย

ใบงานที่ 1

ให้นักเรียนคิดว่า ถ้าหากตนเองอยู่ในสถานการณ์ต่อไปนี้จะทำอย่างไร จึงจะรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีไว้ได้

1. “เมื่อเพื่อนขอลอก”

() เหมาะสม () ไม่เหมาะสม

นักเรียนคิดว่าเพื่อนต้องการอะไร และทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

.....
 นักเรียนจะใช้คำพูดอย่างไร เพื่อบอกเพื่อนและยังสามารถรักษาความเป็นเพื่อนไว้ได้

2. “เพื่อนชวนหนีเรียน”

() เหมาะสม () ไม่เหมาะสม

นักเรียนคิดว่าเพื่อนต้องการอะไร และทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

.....
 นักเรียนจะใช้คำพูดอย่างไร เพื่อบอกเพื่อนและยังสามารถรักษาความเป็นเพื่อนไว้ได้

3. “เพื่อนให้รอแต่แม่ให้กลับบ้าน”

() เหมาะสม () ไม่เหมาะสม

นักเรียนคิดว่าเพื่อนต้องการอะไร และทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

.....
 นักเรียนจะใช้คำพูดอย่างไร เพื่อบอกเพื่อนและยังสามารถรักษาความเป็นเพื่อนไว้ได้

กรณีตัวอย่าง

สุดา นารี มีนา เรียนหนังสืออยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้องเดียวกัน เป็นเพื่อนรักกัน นั่งใกล้กันและชอบไปไหนมาไหนด้วยกันตลอด ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปีจะมีกิจกรรมเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ-เนตรนารี ในปีนี้ก็เช่นกัน ทั้ง 3 คน ต้องไปเข้าค่ายร่วมกับโรงเรียนอื่นและการเข้าค่ายต้องมีการทำกิจกรรมร่วมกันกับนักเรียนโรงเรียนอื่นและเมื่อผู้กำกับบอกว่านักเรียนต้องหาเพื่อนต่างโรงเรียนให้ได้อย่างน้อย 8 คน สุดาเป็นคนเข้ากับคนง่ายและชอบคุยกับทุกๆ คน จึงหาเพื่อนใหม่ได้ครบโดยไม่ยากเย็น นารีหาได้ 5 คน ส่วนมีนาเป็นคนขี้อายไม่ค่อยกล้าพูดกล้าคุยกับใคร หาได้แค่ 2 คน

คำถามท้ายบท

1. การมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ๆ มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าตัวเองเป็นคนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่นหรือไม่ จงอธิบายพร้อมยกตัวอย่างและให้เหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
กิจกรรมที่ 9

ชื่อกิจกรรม เพื่อนรัก เพื่อนชอบ (เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกลุ่ม)

แนวคิด

การอยู่ร่วมกันในสังคมเราต้องมีเพื่อน เพื่อนทุกคนมีข้อดีและข้อเสีย การรักษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนต้องมีการปรับตัวซึ่งกันและกัน และยอมรับข้อดี ข้อเสียที่เขามีและพร้อมที่จะให้อภัย และเข้าใจในความสัมพันธ์กันเพื่อรักษาสัมพันธภาพที่มีต่อกันไว้ได้นานๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น

ระยะเวลา 50 นาที

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียน โดยการพูดคุยถึงความสำคัญของเพื่อน โดยให้นักเรียนอ่านใบความรู้ที่ครูแจกให้สัก 10 นาที เพื่อนำเข้าสู่ประเด็นว่า

- ในความคิดของนักเรียน เพื่อนของนักเรียนต่างกับเพื่อนที่นักเรียนอ่านอย่างไร

ขั้นดำเนินกิจกรรม

2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มละ 4-5 คน แล้วครูแจกใบกิจกรรมให้นักเรียนเท่ากับจำนวนนักเรียนในกลุ่ม

3. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มเขียนชื่อจริงและชื่อตนเองในวงกลมหมายเลข 1

4. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มเขียนชื่อเพื่อน โดยใช้อักษรย่อ หรือชื่อสมมุติ ที่นักเรียนรักมากที่สุด ในวงกลมหมายเลข 2,3,4 (เขียน 1 หรือ 2 คนก็ได้) พร้อมกับเขียนลักษณะนิสัยของเพื่อนรักและเขียนรูปหัวใจ (♡) มาสู่วงกลมชื่อของนักเรียน

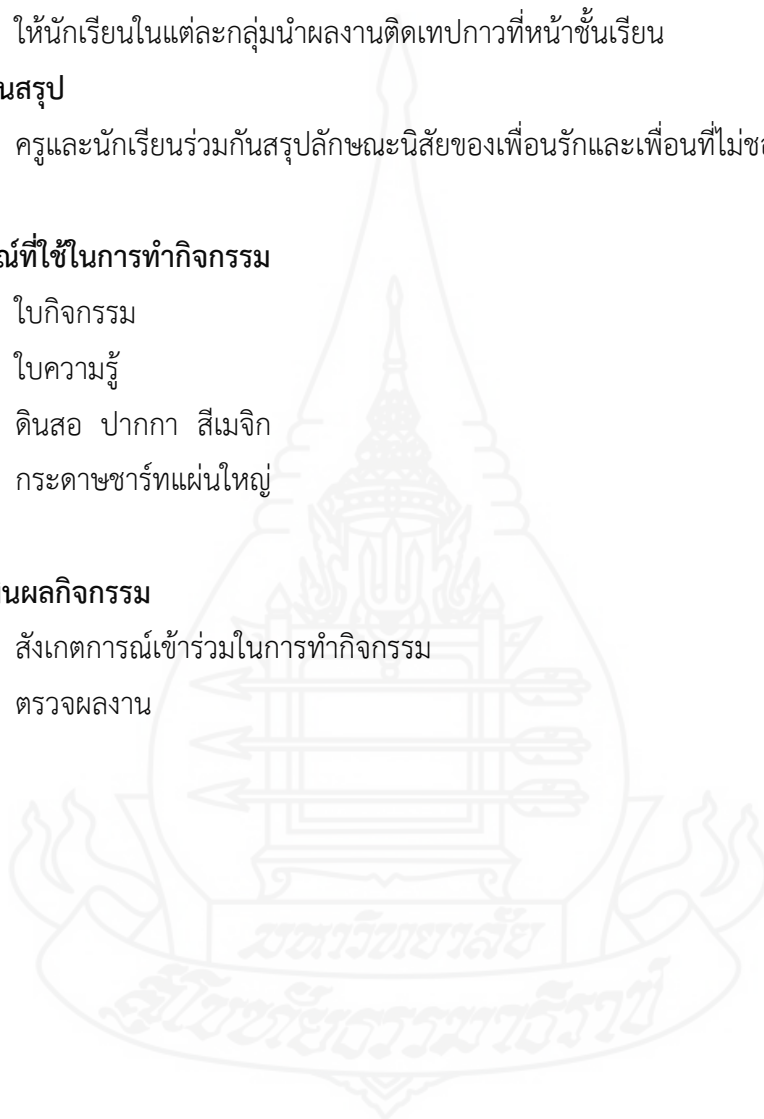
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนชื่อเพื่อนที่นักเรียนไม่ชอบโดยใช้อักษรย่อหรือชื่อสมมติในวงกลมหมายเลข 5,6,7 (เขียน 1 หรือ 2 คน ก็ได้) พร้อมกับเขียนลักษณะนิสัยของเพื่อนที่ไม่ชอบและเขียนรูปสี่เหลี่ยม (□) มาสู่วงกลมชื่อของนักเรียน
6. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปและรวบรวมลักษณะนิสัยของเพื่อนรักและเพื่อนที่ไม่ชอบ ลงในกระดาษชาร์ท โดยด้านขวาเป็นเพื่อนรักและด้านซ้ายเป็นเพื่อนที่ไม่ชอบ
7. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มนำผลงานติดเทปขาวที่หน้าชั้นเรียน
ขั้นสรุป
8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะนิสัยของเพื่อนรักและเพื่อนที่ไม่ชอบ

สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1. ใบกิจกรรม
2. ใบความรู้
3. ดินสอ ปากกา สีเมจิก
4. กระดาษชาร์ทแผ่นใหญ่

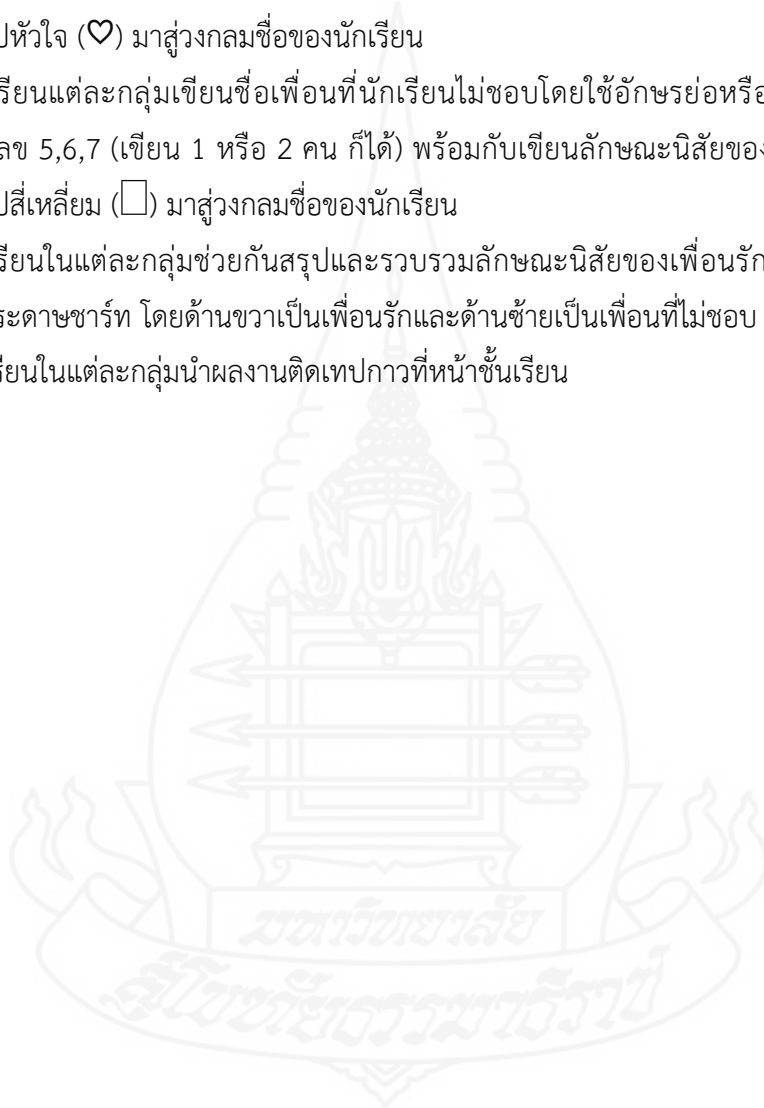
การประเมินผลกิจกรรม

1. สังเกตการณ์เข้าร่วมในการทำกิจกรรม
2. ตรวจสอบผลงาน

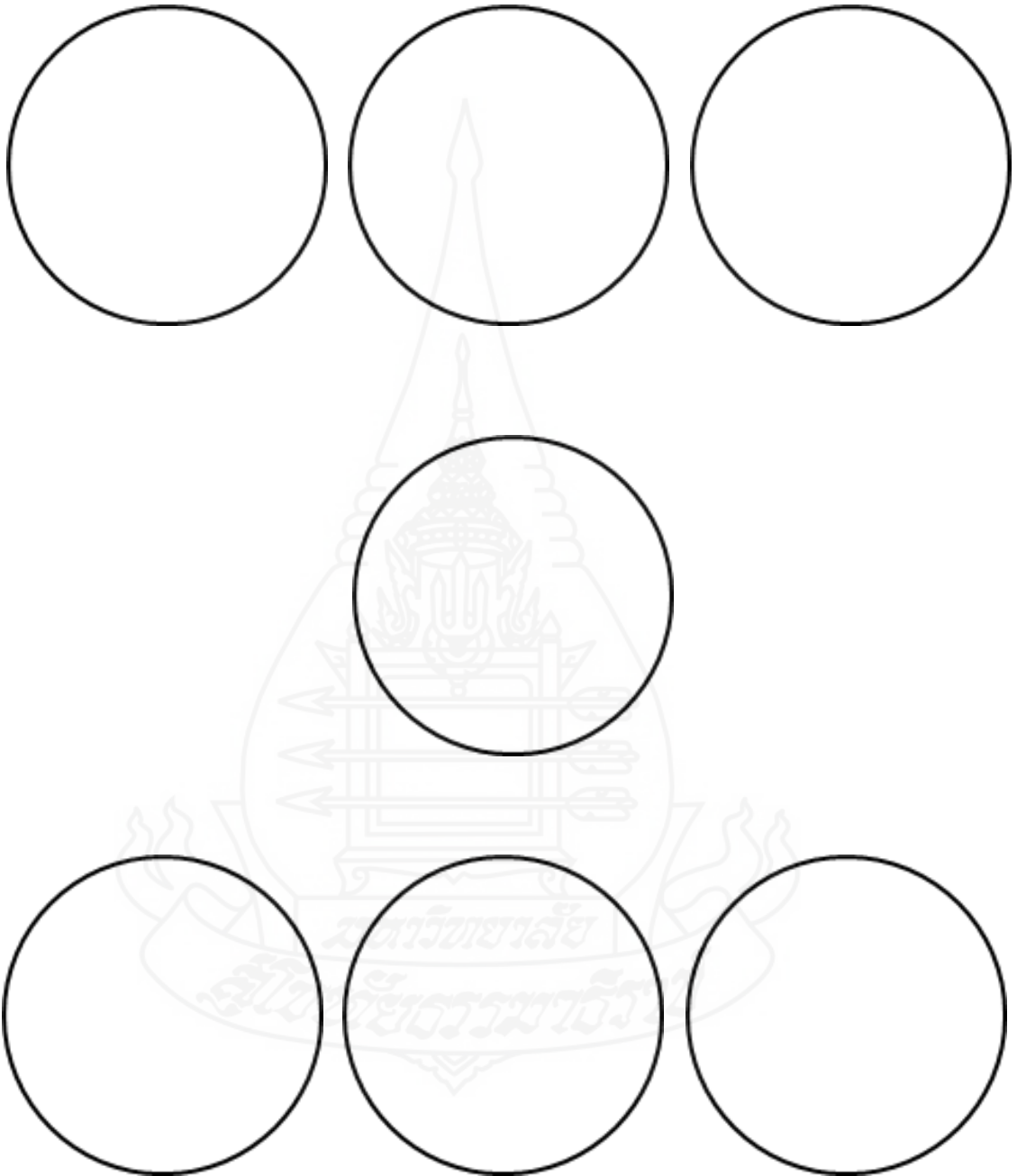

ใบกิจกรรม

1. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มเขียนชื่อจริงและชื่อตนเองในวงกลมหมายเลข 1
2. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มเขียนชื่อเพื่อน โดยใช้อักษรย่อ หรือชื่อสมมุติ ที่นักเรียนรักมากที่สุด ในวงกลมหมายเลข 2,3,4 (เขียน 1 หรือ 2 คนก็ได้) พร้อมกับเขียนลักษณะนิสัยของเพื่อนรักและเขียนรูปหัวใจ (♥) มาสู่วงกลมชื่อของนักเรียน
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนชื่อเพื่อนที่นักเรียนไม่ชอบโดยใช้อักษรย่อหรือชื่อสมมุติในวงกลมหมายเลข 5,6,7 (เขียน 1 หรือ 2 คน ก็ได้) พร้อมกับเขียนลักษณะนิสัยของเพื่อนที่ไม่ชอบและเขียนรูปสี่เหลี่ยม (□) มาสู่วงกลมชื่อของนักเรียน
4. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปและรวบรวมลักษณะนิสัยของเพื่อนรักและเพื่อนที่ไม่ชอบลงในกระดาษชาร์ท โดยด้านขวาเป็นเพื่อนรักและด้านซ้ายเป็นเพื่อนที่ไม่ชอบ
5. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มนำผลงานติดเทปกาวที่หน้าชั้นเรียน

เพื่อน-เพื่อน

ใบความรู้

กตโลค์รัว! ผอ.รร.เตรียมเขตชู ด.ช.พาเพื่อนขาเตี้ยซีหลังกลับวัด

ชาวเน็ตทั้ง! ด.ช.ชั้นป.1 นิสัยน่ารักก่อง ดูแลเพื่อนเป็นอย่างดีหลังได้รับอุบัติเหตุที่ขา ครูเห็นไม่รอช้ารีบบันทึกภาพเก็บไว้ ด้าน ผอ.โรงเรียน เผย เตรียมยกย่องเขตชูเป็นนักเรียนต้นแบบ...

เมื่อวันที่ 15 ก.ค. 59 มีรายงานว่าเฟซบุ๊กแฟนเพจ YouLike (คลิปเด็ด) ได้แชร์คลิปวิดีโอจากผู้ใช้เฟซบุ๊ก 'ภาสกร บุญเผย' ปรากฏเป็นภาพเด็กชายคนหนึ่งกำลังให้ความช่วยเหลือเพื่อนด้วยการพาซีหลัง ซึ่งผู้โพสต์ระบุว่า "เราจะกลับวัดไปด้วยกันนะเพื่อน เด็กวัด ป.1 เองครับน่ารัก โรงเรียนวัดทุ่งเหียง เพื่อนไม่ทิ้งกัน" ส่งผลให้เกิดเสียงชื่นชมตามมาเป็นจำนวนมากถึงความมีน้ำใจของเด็กชายคนดังกล่าว

สายตรวจโซเชียล ไทยรัฐออนไลน์ ได้รับการเปิดเผยจาก นายพิพัฒน์ หรือเมืองเดิม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทุ่งเหียง อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี ทราบว่าคลิปดังกล่าวถูกถ่ายโดย คุณครูภาสกร ขณะเห็น ด.ช.ภานุพงษ์ แซ่เล่า กำลังให้ความช่วยเหลือ ด.ช.อนุชาติ แซ่เล่า เพื่อนสนิท ซึ่งได้รับบาดเจ็บที่ขามาก่อนหน้านี้ และผ้าก๊อชหลุดออก ด้วยการช่วยพันแผล และพาซีหลังกลับวัดทุ่งเหียงซึ่งอยู่ติดกับรั้วโรงเรียน ภายหลังจากเลิกเรียนช่วงเย็นวานนี้ (14 ก.ค.)

นายพิพัฒน์ กล่าวว่า ด.ช.ภานุพงษ์ มีพฤติกรรมที่น่ายกย่องและชอบช่วยเหลือเพื่อนมาโดยตลอด โดยทั้งสองเป็นเด็กชาวเขา จากจังหวัดเชียงราย ที่พระมงคลโมลี วิ. (หลวงปู่บุญ) เจ้าอาวาสวัดทุ่งเหียงรับมาอุปการะ และดูแลรับผิดชอบทางการศึกษา สำหรับปัจจุบันทั้งคู่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เบื้องต้นทางโรงเรียนเตรียมมอบทุนการศึกษาให้ ด.ช.ภานุพงษ์ และประกาศยกย่องหน้าเสาธง โดยหลังจากนี้จะดูแลเด็กคนนี้เป็นพิเศษ และผลักดันให้เป็นนักเรียนต้นแบบของโรงเรียนวัดทุ่งเหียงอีกด้วย

ที่มา <https://www.thairath.co.th/content/664834>

ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
ครั้งที่ 10

ชื่อกิจกรรม ปัจฉินิเทศ (การตรวจสอบเป็นกลุ่ม)

แนวคิด

การที่จะพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์นั้นต้องรู้เท่าทันอารมณ์ตนเองโดยการทบทวนอารมณ์ด้วยใจที่เป็นกลางไม่เข้าข้างตนเอง รู้ข้อดีข้อด้อยของตนเอง แล้วปรับปรุงตัวเอง ฝึกสติ และมองโลกในแง่ดี เพราะการที่จะสามารถดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีศักยภาพ บุคคลจำเป็นจะต้องสามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะสมาชิกของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุขในการทำงาน มีความรับผิดชอบ มีความเข้าใจ และเอื้ออาทรผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สามารถแสดงบทบาททางสังคมในฐานะของผู้ผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปหลักการ แนวคิดขั้นตอนของการพัฒนาตนเองให้มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม
2. เพื่อประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงการปฏิบัติกิจกรรมทั้งหมด
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน
3. สุ่มถามนักเรียน 5-6 คนจากการทำกิจกรรมที่ทำมาทั้งหมด

ขั้นดำเนินกิจกรรม

4. แจกใบงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
5. นักเรียนสรุปความคิดเห็นลงใบงาน
6. นักเรียนบอกประโยชน์และข้อคิดที่ได้จากการร่วมกิจกรรม
7. นักเรียนร่วมกันประเมินกิจกรรม

8. ส่งตัวแทนออกมารายงาน 4-5 คน
9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้ดังนี้
 - นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนได้อย่างไร
 - จะสามารถนำข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ไปแนะนำคนอื่นได้อย่างไร
 - สรุปถึงความสำคัญของการร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมที่ผ่านมา

ขั้นสรุป

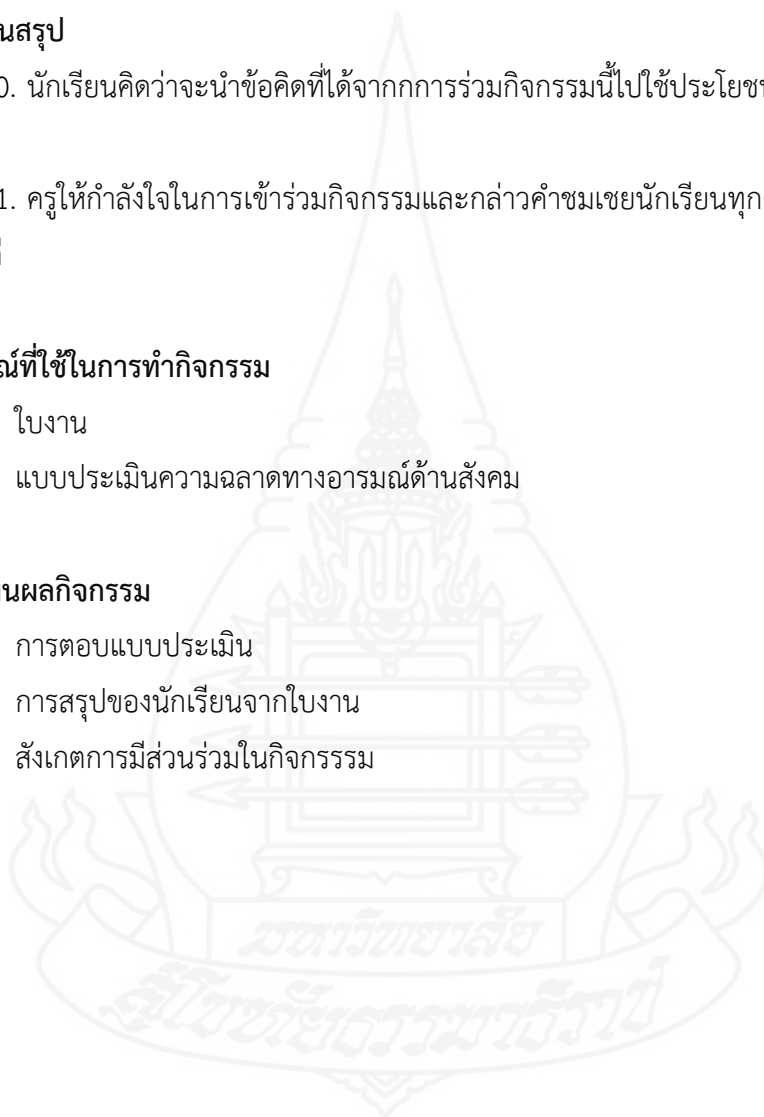
10. นักเรียนคิดว่าจะนำข้อคิดที่ได้จากการร่วมกิจกรรมนี้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
11. ครูให้กำลังใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและกล่าวคำชมเชยนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม

1. ใบงาน
2. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

การประเมินผลกิจกรรม

1. การตอบแบบประเมิน
2. การสรุปของนักเรียนจากใบงาน
3. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ใบงาน

ให้นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม

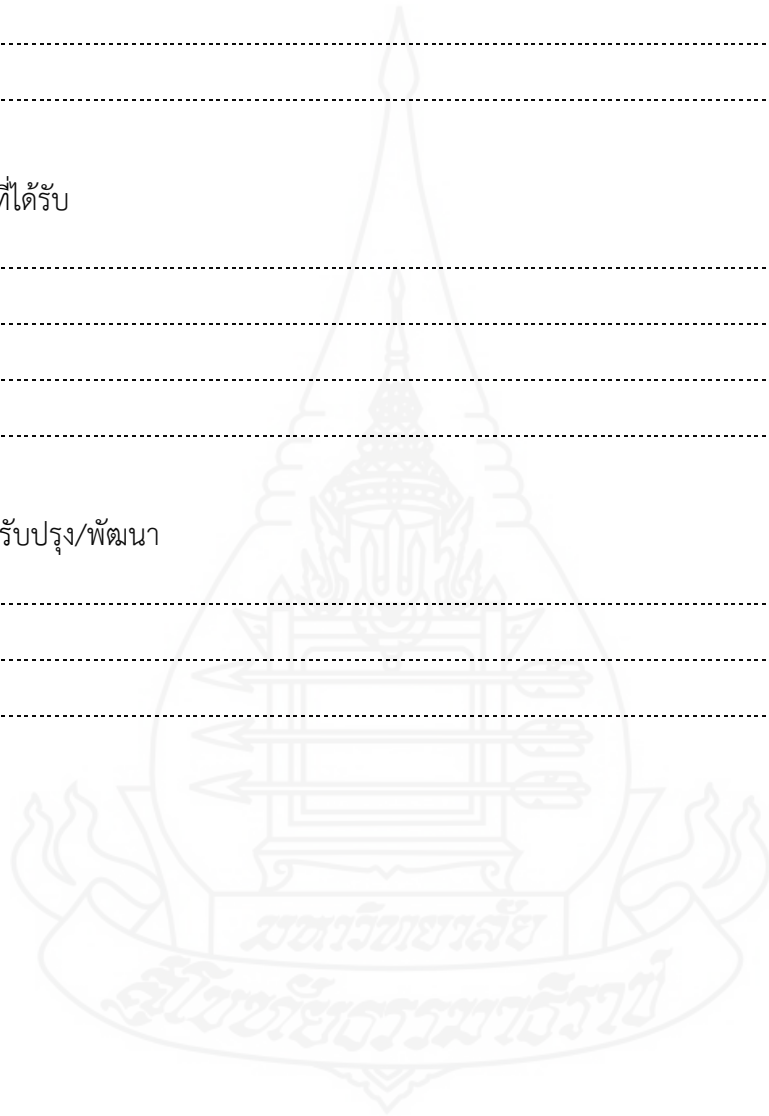
1.
2.
3.
4.

ประโยชน์ที่ได้รับ

1.
2.
3.
4.

ข้อที่ควรปรับปรุง/พัฒนา

1.
2.
3.

ภาคผนวก ค

การวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

ข้อ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ผลการคัดเลือก
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
2	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
3	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
4	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
5	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
6	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
7	0	1	1	1	1	0.80	คัดเลือกไว้
8	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
9	1	1	1	-1	1	0.60	คัดเลือกไว้
10	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
11	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
12	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
13	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
14	0	1	1	1	1	0.80	คัดเลือกไว้
15	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
16	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
17	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
18	1	1	-1	1	1	0.60	คัดเลือกไว้
19	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
20	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
21	1	1	1	-1	1	0.60	คัดเลือกไว้
22	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
23	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
24	1	1	-1	1	1	0.60	คัดเลือกไว้
25	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
26	1	1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้

ผลการพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนว
ตารางการวิเคราะห์คุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

กิจกรรม	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1. ปฐมนิเทศ	5.00	4.50	4.67	4.67	5.00	4.77
2. ตัวฉันคือใคร	4.67	5.00	4.67	5.00	5.00	4.87
3. ควบคุมอารมณ์	4.50	5.00	4.67	4.50	4.67	4.67
4. รู้นะคิดอะไรอยู่	4.50	5.00	5.00	4.67	4.83	4.80
5. ช่วยกันนะ	4.50	4.67	5.00	4.17	5.00	4.67
6. คิดดีทำดี	4.50	5.00	5.00	5.00	4.83	4.87
7. รับผิดชอบ	4.50	5.00	5.00	4.83	4.33	4.73
8. เพื่อนแท้สร้างได้	4.50	5.00	5.00	5.00	5.00	4.90
9. เพื่อนรักเพื่อนชอบ	4.50	5.00	4.33	5.00	5.00	4.77
10. ปัจฉิมนิเทศ	4.67	5.00	5.00	4.67	4.50	4.77
ค่าเฉลี่ยรวม						4.78

ผลการพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนว
ตารางการวิเคราะห์คุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมโดยแบ่งตามด้านของนิยามปฏิบัติการ

กิจกรรม	นิยามปฏิบัติการ (ด้าน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ยตามด้าน นิยามปฏิบัติการ	การแปล ความหมาย
1. ปฐมนิเทศ	-	4.77	4.77	เหมาะสมมากที่สุด
2. ตัวฉันคือใคร	ความสามารถในการ	4.87	4.77	เหมาะสมมากที่สุด
3. ควบคุมอารมณ์	ควบคุมตนเอง	4.67		
4. รู้ชะคิดอะไรอยู่	ความเห็นใจผู้อื่น	4.80	4.74	เหมาะสมมากที่สุด
5. ช่วยกันนะ		4.67		
6. คิดดีทำดี	ความรับผิดชอบ	4.87	4.80	เหมาะสมมากที่สุด
7. รับผิดชอบ		4.73		
8. เพื่อนแท้สร้างได้	ความสามารถในการ	4.90	4.84	เหมาะสมมากที่สุด
9. เพื่อนรักเพื่อนชอบ	รักษาสัมพันธภาพใน การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.77		
10. ปัจฉิมนิเทศ	-	4.77	4.77	เหมาะสมมากที่สุด
รวม		4.78	4.78	เหมาะสมมากที่สุด

ภาคผนวก ง

คำอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม
(26 ข้อ)

ข้อที่	R	ผลสรุป	ข้อที่	R	ผลสรุป
1	.38	ใช้ได้	14	.23	ใช้ได้
2	.53	ใช้ได้	15	.64	ใช้ได้
3	.57	ใช้ได้	16	.56	ใช้ได้
4	.56	ใช้ได้	17	.42	ใช้ได้
5	.60	ใช้ได้	18	.77	ใช้ได้
6	.41	ใช้ได้	19	.45	ใช้ได้
7	.45	ใช้ได้	20	.32	ใช้ได้
8	.58	ใช้ได้	21	.43	ใช้ได้
9	.63	ใช้ได้	22	.61	ใช้ได้
10	.52	ใช้ได้	23	.74	ใช้ได้
11	.64	ใช้ได้	24	.50	ใช้ได้
12	.56	ใช้ได้	25	.31	ใช้ได้
13	.40	ใช้ได้	26	.61	ใช้ได้

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางอุไร นาคสง่า
วัน เดือน ปีเกิด	12 พฤษภาคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอละงู จังหวัดสตูล
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2542
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านในเมือง อำเภอละงู จังหวัดสตูล
ตำแหน่ง	ครู

